

JEREMIA

¹ Maya nĩmo maũndũ marĩa maaririo nĩ Jeremia, mūrũ wa Hilikia, ũmwe wa athĩnjĩri-Ngai arĩa maatũũraga itũũra rĩa Anathothu kũu bũrũri wa Benjamini.*

² Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩrĩre mwaka-inĩ wa ikũmi na itatũ wa wathani wa Josia, mūrũ wa Amoni, mũthamaki wa Juda, ³ o na ningĩ matukũ-inĩ ma wathani wa Jehoiakimu mūrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda, o nginya mweri wa gatano, mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe wa wathani wa Zedekia mūrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda, rĩrĩa andũ a Jerusalemu maatahirwo.

Gwĩtwo kwa Jeremia

⁴ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ,

⁵ “Mbere ya gũkũũmba nda-inĩ ya maitũguo-rĩ, no ndaakũũĩ,
o na ũtanaciarwo-rĩ, nĩndakwamũrĩte;
nĩndagũtuire mũnabii wa kũrathagĩra ndũrĩrĩ.”

⁶ Na nĩ ngĩmũcookeria, ngiuga atĩrĩ: “Hĩ, Mwathani Jehova! Nĩ ndiũ kwaria; nĩ ndĩ o mwana.”

⁷ Nowe Jehova akĩnjĩra atĩrĩ: “Tiga kuuga atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ o mwana.’ No nginya ũthĩ kũrĩ mũndũ o wothengũgũtũma kũrĩ we na ũmwĩre ũrĩa wothengũgwatha.

⁸ Ndũkanametigĩre, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe, na nĩngakũhonokia,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁹ Hĩndĩ iyo Jehova agĩtambũrũkia guoko, akĩhuthia kanua, akĩnjĩra atĩrĩ, “Rĩu nĩndekĩra ndũmĩrĩri yakwa kanua gaku. ¹⁰ One, ũmũthĩ nĩndagũtua mũnene wa ndũrĩrĩ o na wa mothamaki, nĩgeetha ũmunyage na

* 1:1 Anathothu rĩarĩ itũũra rĩmwe rĩa matũũra mana ma Alawii marĩa maarĩ bũrũri wa Benjamini (Josh 21:17-18).

ũmomorage, wanangage na ũng'aũranagie, na wakage na ũhaandage.”

¹¹ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrire, ngĩũrio atĩrĩ: “Jeremia, nĩ kĩĩ ũroona?”

Na nĩĩ ngĩcookia atĩrĩ, “Ndĩrona rũhonge rwa mĩtĩ wa mũrothi.”

¹² Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩguo nĩwona wega, tondũ njũthĩrĩrie nyone atĩ ndũmĩrĩri yakwa nĩyahingio.”

¹³ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrire o rĩngĩ ngĩũrio atĩrĩ: “Nĩ kĩĩ kĩngĩ ũrona?”

Na nĩĩ ngĩcookia atĩrĩ, “Ndĩrona nyũngũ ĩgũtherũka, ĩĩnamĩte kuuma mwena wa gathigathini.”

¹⁴ Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Mwanangĩko uumĩte na mwena wa gathigathini, nĩũgaitĩrĩrio andũ othe arĩa matũũraga bũrũri ũyũ. ¹⁵ Ndĩ hakuhĩ gwĩta andũ othe a mothamaki ma gathigathini,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Athamaki ao nĩmagooka mahaande itĩ ciao cia ũthamaki matoonyero-inĩ ma ihingo cia Jerusalemu; nĩmagooka mathiũrũrũkĩrie thingo ciothe cia Jerusalemu, na mokĩrĩre matũũra mothe ma Juda.

¹⁶ Nĩngatuĩra andũ akwa matũĩro ma ciira, tondũ wa waganu wao wa kũndirika, na wa gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba,

na kũhooya indo iria methondekeire na moko mao.

¹⁷ “Ũkĩra wĩhaarĩrie! Rũgama na ũmeere ũndũ o wothe ũrĩa ngũgwatha. Ndũkamakio nĩo, kana na nĩĩ ngũmakie ũrĩ mbere yao. ¹⁸ Ũmũthĩ-rĩ, nĩndagũtua ta itũũra rĩrĩge na hinya, na ta gĩtugĩ gĩa kĩgera, na ta rũthingo rwa gĩcango, nĩgeetha wĩyũmie ũũkĩrĩre bũrũri wothe: ũũkĩrĩre athamaki a Juda, na anene, na athĩnjĩri-Ngai akuo, o na andũ othe a bũrũri ũyũ. ¹⁹ Nĩmakarũa nawe no matigaakũhoota, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe na nĩndĩrĩkũhonokagia,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

2

Isiraeli Gûtirika Ngai

¹ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Thiĩ ũkaanĩrĩre ũkĩguagwo nĩ andũ a Jerusalemu, ũmeere atĩrĩ:

“Nĩndirikanaga ũrĩa weheanĩte kũrĩ nĩ rĩrĩa warĩ mwĩthĩ, na ũrĩa wanyendete rĩrĩa ndakũhikirie na ũkĩnũmĩrĩra kũu werũ-inĩ, tũgĩtuĩkanĩria kũu bũrũri ũcio ũtaahandagwo irio.

³ Isiraeli-rĩ, aatũũrĩte aamũrĩrwo Jehova, arĩ maciaro ma mbere ma magetha make; arĩa othe maamũtambuura maatuirwo ahĩtia, nao magĩkinyĩrĩrwo nĩ mwanangĩko,’ ” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴ Thikĩrĩriai mũigwe ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ andũ a nyũmba ya Jakubu, inyuĩ inyothe andũ a mĩhĩrĩga yothe ya nyũmba ya Isiraeli.

⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Nĩ mahĩtia marĩkũ maithe manyu maanyonire namo, atĩ nĩkĩo maandirikire, makĩndaihĩrĩria ũguo? Maarũmĩrĩre mĩhianano ĩtarĩ kĩene, nao ene makĩaga kĩene.

⁶ Matiigana kũũria atĩrĩ: ‘Jehova arĩ ha, ũrĩa watũrutire bũrũri wa Misiri, agĩtũgereria werũ-inĩ ũtaarĩ kĩndũ, tũkĩgerera bũrũri warĩ wa werũ na iharũrũka, bũrũri ũtoiraga mbura, na warĩ nduma ta ya gĩkuũ, bũrũri ũtaageragĩrwo na ũtaatũũragwo nĩ mũndũ?’

⁷ Nĩdamũrehire bũrũri mũnoru, nĩguo mũrĩĩage matunda maguo, na mwĩgune na indo ciakuo iria njega.

No inyuĩ muokire, mũgĩthaahia bũrũri wakwa
na mũgĩtũma igai riakwa rĩthũũrwo mũno.

⁸ Athĩnjĩri-Ngai matiigana kũũria atĩrĩ:

‘Jehova arĩ ha?’

Arĩa marũmbũyagia watho matiigana kũũmenya;
atongoria ao nĩmanemeire.

Anabii maarathaga mohoro makĩgwetaga Baali,
marũmĩrĩire mĩhianano ĩtarĩ kĩene.

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio nĩngũmũciirithia o rĩngĩ,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Nĩngĩ nĩngaciirithia ciana cia ciana cianyu.

¹⁰ Ringai mũthĩĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Kitimu mũkerorere,
nĩngĩ mũtũmane gũthiio Kedari gũgatuĩrio wega,*
muone kana kũrĩ kuoneka ũndũ ta ũyũ:

¹¹ Atĩrĩrĩ, nĩ kũrĩ rũrĩrĩ rũrĩ rwatirika ngai ciaruo, rũkĩ-
garũrũkĩra ngai ingĩ?

(O na harĩa ngai icio ĩtarĩ ngai.)

No rĩrĩ, andũ akwa nĩmakũũranĩtie Riiri wao
na mĩhianano ĩtarĩ kĩene.

¹² Inyuĩ igũrũ-rĩ, makaai nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio,
inainai mũrĩ na kĩeha kĩnene,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹³ “Andũ akwa nĩmekĩte mehia meerĩ:

Nĩmandirikĩte,

o nĩĩ gĩthima kĩa maaĩ ma muoyo,

na makeyenjera marima mangĩ ma maaĩ,

namo nĩ marima mamethũkangu, matangĩga maaĩ.

¹⁴ Rĩu-rĩ, anga Isiraeli nĩ ndungata, o mũndũ ũciarĩirwo
ũkombo-inĩ?

Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte atuĩke mũndũ wa gũtahwo?

* 2:10 Kitimu ũmũthĩ nĩ Kuporo hamwe na ndwere-inĩ cia mwena wa
ĩthũĩro, nakuo Kedari nĩkuo iruka cia Beduni ciatũũraga.

15 Mīrūūthi nīraramīte;
nīmūraramīire.

Nīyanangīte būrūri wake;
matūūra make macinītwo na mwaki, na magatigwo
matarī mūdū.

16 O na andū a Memufisi, na a Tahapanahesi
nīmagūtiihitie, magagwīkīra rūhara ruototia rwa
mūtwe.

17 Githī tiwe mwene wīrehereire maūdū maya
nī ūndū wa gūtirika Jehova Ngai waku,
o rīrīa we aagūtongoragia na njīra rīrīa wageraga?

18 Rīu-rī, nī kīi gīgūtūma ūcooke būrūri wa Misiri
ūkanyue maaī ma Shihoru?

Na ningī-rī, ūgūthiī Ashuri nīkī,
ūkanyue maaī ma Rūūi rwa Farati?

19 Waganu waku nīguo ūgaakūherithia,
nakuo gūcooka na thuutha gwaku nīgūgakūrūithia.

Tondū ūcio wīciirie wega na ūmenye
ūrīa arī ūndū mūūru mūno na ūrī ruo harīwe,
rīrīa ūtirikīte Jehova Ngai waku,
na rīrīa ūkwaga kwīindigīra,”
ūguo nīguo Mwathani, o we Jehova Mwene-
Hinya-Wothe, ekuuga.

20 “Nīwoinangire icooki rīaku rīa ngingo o tene,
na ūgītūuanga mīhīndo yaku;
woigire atīrī, ‘Ndigūcooka gūgūtungata!’

Tondū-rī, tūrīma-inī tūrīa tuothe tūraihi na igūrū,
na rungu rwa mūtī o wothē mūruru
nīkuo wakomaga ūkīhūūra ūmaraya.

21 Nīi ndaakūhaandīte ūrī ta mūthabibū mūthuuranīre
wa mūthemba ūrīa mwega.

Wagīcookire kūngarūrūka atīa,
ūgīthūka, ūgītūika ta mūthabibū wa gīthaka?

- 22 O na ũngĩthamba na igata,
o na ũhũthĩre thabuni mũingĩ mũno-rĩ,
kĩmeni kĩa wĩhia waku ndingĩtiga gũkĩona,”
ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.
- 23 “Rĩu-rĩ, ũngĩhota atĩa kuuga atĩrĩ: ‘Nĩ ndiĩthaahĩtie;
ndirũmĩrĩre kĩrĩra kĩa Mabaali’?
Ta rora wone mĩtugo yaku kũu gĩtuamba-inĩ;
wĩcũũranie wega maũndũ marĩa wĩkĩte.
Wee ũhaana ta moori ya ngamĩira
ĩgĩcangacanga kũndũ na kũndũ,
- 24 ũkahaana ta njagĩ ĩrĩa ĩmenyerete gũikara werũ-inĩ,
ĩrĩa ĩnuhanuhaga rĩrĩa ĩkwenda kũhaicwo;
rĩrĩa ĩrĩ na mũrukĩ-rĩ, nũũ ũngĩhota kũmĩrigĩrĩria?
Njamba iria ingĩmĩenda, itingĩnogia ikĩmĩcaria;
mweri wayo wakinya, nĩkamĩona.
- 25 Tiga kũhanyũka nginya ũthirĩrwo nĩ iraatũ magũrũ,
naguo mũmero waku ũng’are.
No wee ũkiuga atĩrĩ, ‘Hatĩrĩ bata!
nĩnyendete ngai cia kũngĩ,
na no nginya ndĩciume thuutha.’
- 26 “O ta ũrĩa mũici aconorithagio aanyĩitwo,
ũguo no taguo nyũmba ĩno ya Isiraeli ĩconorithĩtio:
o ene, na athamaki ao, na anene ao,
na athĩnjĩri-Ngai ao, na anabii ao.
- 27 Meeraga mũtĩ atĩrĩ, ‘Wee nĩwe Baba,’
na makeera ihiga atĩrĩ, ‘Wee nĩwe wanjarire.’
Nĩmahutatĩire,
makaaga kũnyonia mothiũ mao;
no rĩrĩa marĩ thĩĩna-inĩ manjĩiraga atĩrĩ,
‘Ũka ũtũhonokie!’
- 28 Ikĩrĩ kũ ngai icio mwethondekeire?
Kĩrekei ciũke, aakorwo no imũhonokie
rĩrĩa mũrĩ thĩĩna-inĩ!

Nĩgũkorwo ngai ciaku cingĩhĩte
o ta matũũra maku, wee Juda.

29 “Mũgũkĩndũithia nĩ ũndũ kĩ?

Inyuothe nĩmũũnemeire,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

30 “Nĩ wĩra wa tũhũ ndaarutire ngĩherithia andũ anyu;

matiigana kũigua maakaanio magarũrũke.

Rũhiũ rwaku rwa njora nĩrũniinĩte anabii anyu,

o ta mũrũũthi ũrĩa mũrĩiani.

31 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a rũciaro rũrũ, mwĩcũraniei wega
ũhoru wa ndũmĩrĩrĩ ĩno ya Jehova:

“Kaĩ nduĩkĩte ta werũ harĩ Isiraeli,

kana ta bũrũri ũrĩ nduma nene?

Nĩ kĩĩ gĩtũmaga andũ akwa moige atĩrĩ,

‘Ithui tũrĩkaga ũrĩa tũkwenda;

tũtigagũcookerera rĩngĩ’?

32 Rĩu-rĩ, mũirĩtu ahota kũriganĩrwo nĩ mathaga make ma
kwĩgemia,

kana mũhiki ariganĩrwo nĩ nguo ciake cia ũhiki?

No rĩrĩ, andũ akwa nĩmariganĩrwo nĩ niĩ,

matukũ maingĩ matangĩtarĩka.

33 Kaĩ nĩ ũrĩ ũũgĩ mũingĩ rĩrĩa ũgũcaria wendo-ĩ!

Nĩ ũndũ ũcio o na atumia arĩa aaganu mũno

no merute na mĩthĩire yaku.

34 Nguo-inĩ ciaku-rĩ, andũ nĩmoonaga

thakame ya athĩini arĩa matarĩ ũũru mekĩte,

o na aakorwo ndwamanyĩitire magĩtua nyũmba.

No rĩrĩ, o na gũtarĩũ ũguo

35 wee uugaga atĩrĩ, ‘Nĩ ndirĩ ũndũ mũũru njĩkĩte;

we ndandaakarĩire.’

No niĩ nĩngũgũtuĩra ciira,

tondũ uugaga atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩhĩtie.’

36 Ũriũngariũngaga nĩkĩ,

ũkĩgarũraga mĩthĩĩre yaku?
Nĩũgaconorithio nĩ bũrũri wa Misiri,
o ta ũrĩa waconorithirio nĩ Ashuri.
³⁷ Ũgaacooka uume kũndũ kũu
ũigĩĩre moko mũtwe,
nĩgũkorwo Jehova nĩaregete acio wĩhokete,
o matigagũteithia.

3

- ¹ “Mũndũ angĩtigana na mũtumia wake,
nake mũtumia ũcio athiĩ ahikĩre mũndũ ũngĩ-rĩ,
mũthuari ũcio no amũcookerere?
Githĩ bũrũri ũcio to ũthaahe biũ?
No wee-rĩ, ũtũũrĩte ũhũũraga ũmaraya na endwa aku
aingĩ mũno!
Rĩu-rĩ, wee no ũnjookerere?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ² “Ta tiira maitho ũcũthĩrĩrie tũcũmbĩrĩ twa irĩma kũrĩa
gũtigĩtwo ũtheri.
Nĩ kũrĩ handũ ũtarĩ wacomwo nawe?
Mĩkĩra-inĩ ya njĩra-rĩ, nĩkuo wetagĩrĩra endwa aku,
kũu nĩkuo waikaraga thĩ ũkiameterera, o ta Mũarabu
arĩ werũ-inĩ.
Wee nĩũthaahĩtie bũrũri ũyũ
na ũmaraya waku na waganu waku.
- ³ Tondũ wa ũguo-rĩ, mbura ya maguna-ng’ombe nĩgĩrĩtio
yure,
o na irĩa ya gũkũria irio nayo ikaaga kuura.
No rĩrĩ, wee nĩũmĩtie gĩthiithi ta kĩa mũmaraya,
ũkaaga thoni o na hanini.
- ⁴ Githĩ to rĩu wanjĩta ũkiugaga:
‘Baba, wee mũrata wakwa kuuma ndĩ o mũnini,
- ⁵ kaĩ ũgũgĩtũũra ũrakarĩte?

Mang'ũrĩ macio maku-rĩ, megũgĩthiĩ na mbere
nginya tene?"

Ũguo nĩguo waragia,
no ũgacooka ũgeeka ũũru wotho ũrĩa ũngĩhota."

Isiraeli kwaga Wĩhokeku

⁶ Matukũ-inĩ ma wathani wa Mũthamaki Josia, Jehova nĩanjũirie atĩrĩ: "Ĩĩ nĩwonete ũrĩa Isiraeli aahutatĩire? Nĩahaicĩte gĩthũngũri-inĩ gĩothe kĩrĩa kĩrailu na igũrũ, na agathiĩ rungu rwa mĩtĩ o wotho ũrĩa mũruru na akahũũrĩra ũmaraya kuo. ⁷ Ndeciirĩtie atĩ nĩakan-jookerera aarĩkia gwĩka maũndũ macio mothe, nowe ndaigana kũnjookerera, nake mwarĩ wa nyina, Juda, ũrĩa ũtaarĩ mwĩhokeku, agĩkĩĩonera maũndũ macio. ⁸ Nĩndaheire Isiraeli ũcio wahutatĩire marũa ma gũtigana nake, ngĩmũingata nĩ ũndũ wa ũtharia ũcio wake wotho. No rĩrĩ, nĩndonire atĩ o na Juda, mwarĩ wa nyina ũcio ũtaarĩ mwĩhokeku, ndaarĩ na guoya; o nake nĩoimagarire, agĩthiĩ gũtharia. ⁹ Tondũ wa ũrĩa Isiraeli oonaga ũmaraya wake ũtarĩ ũndũ mũnene harĩ we, nĩathaahirie bũrũri ũcio, agĩkĩrĩrĩria kũhũura ũmaraya na ũndũ wa kũhooya mahiga na mĩtĩ. ¹⁰ O na kũrĩ ũguo-rĩ, Juda, mwarĩ wa nyina ũcio ũtaarĩ mwĩhokeku, ndaanjookereire na ngoro yake yotho, no aanjookereire na ũhinga," ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹¹ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ: "Isiraeli, ũrĩa waahuutatĩire-rĩ, nĩ mũthingu gũkĩra Juda, ũcio ũtaarĩ mwĩhokeku. ¹² Thiĩ ũkahunjanĩrie ndũmĩrĩri ĩno werekeire mwena wa gathigathini, uuge ũũ:

"'Njookerera, wee Isiraeli, o wee ũũhutatĩire,' ũguo nĩguo
Jehova ekuuga,
'na nĩ ndigacooka gũkũhetera gĩthiithi na marakara,
nĩ ũndũ njiyũritwo nĩ tha,' ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

‘Ndigūtũūra ndakarĩte nginya tene.

¹³ Wee ūndũ ūrĩa ūgwĩka-rĩ, no kuumbũra mahĩtia maku,
nĩ ūndũ wa ūrĩa ūremeire Jehova Ngai waku,
nĩ ūndũ wa ūrĩa waneitanga, ūkĩĩheanaga kũrĩ ngai cia
kũngĩ,
rungu rwa mūtĩ o wotho mũruru,
na ūkaaga kũnjathĩkĩra,’”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Njookerera, inyuĩ andũ
aya mũũhutatĩre, nĩgũkorwo nĩ nĩ mũthuri wanyu;
nĩngamũcookanĩrĩria, ndute mũndũ ūmwe itũũra-inĩ
rĩmwe, na angĩ eerĩ ndĩmarute mũhĩrĩga ūmwe, ndĩmũt-
ware Zayuni. ¹⁵ Nĩngacooka ndĩmũhe arĩithi arĩa ndĩthu-
urĩre na ngoro yakwa, arĩa makaamũtongoragia marĩ na
ũũgĩ o na ūmenyo.” ¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ-
inĩ macio, rĩrĩa mũgaakorwo mũingĩhĩte mũno gũkũ
bũrũri ūyũ-rĩ, andũ matigacooka kuuga, ‘Ithandũkũ rĩa
kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.’ Ūhoro ūcio ndũgatoonya meciiria-
inĩ mao kana ūririkanwo; rĩtigeciirio ūhoro warĩo o na
kana rĩthondekwo rĩngĩ. ¹⁷ Hĩndĩ ĩyo mageetaga itũũra
rĩa Jerusalemu Gĩtĩ kĩa Ūthamaki kĩa Jehova, nacio ndũrĩrĩ
ciothe nĩkongana kũu itũũra rĩa Jerusalemu nĩ ūndũ wa
gũtĩia rĩitwa rĩa Jehova. Matigacooka kũrũmĩrĩra ūremi
wa ūũru wa ngoro ciao. ¹⁸ Matukũ-inĩ macio nyũmba
ya Juda nĩikanyitana na nyũmba ya Isiraeli, na o eerĩ
nĩmagooka moimĩte bũrũri wa mwena wa gathigathini,
makinye bũrũri ūrĩa ndaaheire maithe manyu ūtuĩke igai
rĩa.

¹⁹ “Nĩ mwene ngiuga atĩrĩ,
“‘Ingĩakenire atĩa ngĩmũtua ta ariũ akwa,
na ndĩmũhe bũrũri mwega,
igai rĩrĩa rĩega rĩkĩrĩte magai ma ndũrĩrĩ ciothe.’
Ndeciiragia mũrĩnjĩtaga ‘Baba’

na mwage kũũhutatĩra nĩguo mũtĩge kũnũmĩrĩra.

- 20 No rĩrĩ, o ta mũtumia ũtarĩ mwĩhokeku harĩ mũthu-
uriwe,
ũguo noguo mũkoretwo mũtarĩ ehokeku harĩ nĩ,
inyuĩ nyũmba ya Isiraeli,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

- 21 Kĩrĩro nĩkĩguĩtwo kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtarĩ kĩndũ,
kũgĩrĩka na gũthaithana kwa andũ a Isiraeli,
nĩ ũndũ nĩmogometie nĩra ciao,
na makariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wao.

- 22 “Njookerera, inyuĩ andũ aya mũũhutatĩre;
nĩngũmũhonia nĩguo mũtigacooke gũcooka na thu-
utha.”

Magĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ nĩguo, nĩtũgũũka harĩwe,
nĩgũkorwo wee nĩwe Jehova Ngai witũ.

- 23 Ti-itherũ inegene rĩa ũhooi mĩhianano kũu tũrĩma-inĩ
o na kũu irĩma-inĩ nĩ rĩa maheeni;
ti-itherũ, ũhonokio wa Isiraeli ũrĩ na Jehova Ngai
witũ.

- 24 Kuuma o ũnini-inĩ witũ, ngai icio cia mĩhianano cia
thoni
nĩcio ciananiina maciaro ma mawĩra ma maithe
maitũ:

ndũũru ciao cia mbũri na cia ng’ombe,
aanake ao na airĩtu ao.

- 25 Nĩtwĩgũithiei thĩ tũconokete,
nacio njono ciitũ itũhumbĩre.

Nĩ twĩhĩirie Jehova Ngai witũ,
ithuĩ o hamwe na maithe maitũ;
kuuma rĩrĩa twarĩ anini nginya ũmũthĩ ũyũ-rĩ,
tũtũũrĩte tũtarĩ twathĩkĩra Jehova Ngai witũ.”

4

¹ “Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, ũngĩkorwo nĩũgũcoka-rĩ,
njookerera,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Ũngĩeheria mĩhianano ĩyo yaku ĩrĩ magigi,
na ũtĩge gũcoka kũũrũũra rĩngĩ,

² nĩngĩ ũngĩrũmia ũhoru wa ma, na ũtuanĩri ciira wa
kĩhooto, na wa ũthingu,
na wĩhĩte ũkiugaga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova
atũũraga muoyo,’

hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ nĩkarathimwo nĩwe,
na thĩĩnĩ wake nĩkaagĩa na riiri.”

³ Atĩrĩrĩ, Jehova areera andũ a Juda, o na andũ a
Jerusalemu ũũ:

“Cimbai mĩgũnda yanyu ĩrĩa ĩrĩ ngamba,
na mũtikahaande irio mĩigua-inĩ.

⁴ Mwĩamũrĩrei Jehova,
na ũndũ wa kũruithia ngoro cianyu
inyuĩ andũ aya a Juda, na inyuĩ mũtũũraga
Jerusalemu,

nĩgeetha mang’ũrĩ makwa matigaakane ta mwaki,
nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa mwĩkĩte,
maakane mage mũndũ wa kũmahoria.

Mwanangĩko uumĩte Mwena wa Gathigathini

⁵ “Anĩrĩrai kũu Juda, na mũhunjie ũhoru kũu Jerusalemu,
muuge ũũ:

‘Huhai tũrumbeta bũrũri-inĩ guothe!’

Anĩrĩrai na kayũ muuge atĩrĩ:

‘Mwĩcokanĩrĩriei!

Nĩtũũrĩrei matũũra-inĩ marĩa manene mairigĩre!’

⁶ Haandai bendera mũthiĩ mwerekeire Zayuni!

Mwĩtharei narua mwĩhonokie!

Nĩgũkorwo nĩndĩrarehithia mwanangĩko uumĩte mwena
wa gathigathini,
o na kũniinanwo kũnene.”

⁷ Mũrũũthi* nĩumĩte kĩmamo-inĩ kĩaguo;
mũniinani wa kũniina ndũrĩrĩ nĩoimagarĩte.

Oimĩte gwake

oke aanange bũrũri waku.

Matũũra maku makaanangĩka,
mage mũndũ wa gũtũũra kuo.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩhumbei nguo cia makũnia,
cakayai na mũrĩre,
nĩ ũndũ tũtirĩ tũrehererwo
nĩ mang'ũrĩ macio mahiũ ma Jehova.

⁹ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ,
mũthamaki na anene ake nĩmagakua ngoro,
nao athĩnjĩri-Ngai nĩmakagegeara,
nao anabii mamake.”

¹⁰ Hĩndĩ iyo ngiuga atĩrĩ: “Hĩ! Mwathani Jehova, ti-
itherũ nĩ ta ũkĩheenetie andũ aya biũ, o na ũkaheenia
Jerusalemu, nĩ ũndũ wa kũmeera atĩrĩ, ‘Nĩmũkaagĩa na
thayũ,’ o rĩrĩa tũigĩrĩrwo rũhiũ rwa njora mĩmero.”

¹¹ Ihinda rĩu andũ aya o hamwe na Jerusalemu nĩma-
keerwo atĩrĩ, “Rũhuho rũhiũ ruumĩte kũndũ kũrĩa gũtarĩ
kĩndũ kũu gũtũũgĩru werũ-inĩ nĩrũkahurutana rwerekeire
kũrĩ andũ akwa, no rĩrĩ, ti ta rũrĩa rwa kũhuha irio
kana rwa gũcitheria; ¹² nĩ rũhuho rũrĩ na hinya kũrĩ rũu
ruumĩte kũrĩ nĩ. Rĩu nĩngũmatũĩra matũĩro ma ciira.”

¹³ Ta rorai muone! Mũndũ ũcio aroka ta matu,
ngaari ciake cia ita irooka ta kĩhuhũkanio,
nacio mbarathi ciake ihanyũkaga gũkĩra nderi.

* 4:7 Mũrũũthi warĩ rũrĩ rwa Babuloni, na bũrũri ũyũ woĩkaine ta
mũnyariirani (2:15).

Īiya witū-ī! Tūrī aniine biū.

14 Wee Jerusalemu-rī, theria ūūru kuuma ngoro-inī yaku
nīguo ūhonoke.

Ūgūtūūra ūthugundaga ūūru meciiria-inī maku
nginya-rī?

15 Nī kūrī na mūgambo wa mūdū ūranīrira kūu Dani,
ūkaanīrira ūhoru wa mwanangīko kūu irīma-inī cia
Efiraimu.

16 “Īrai ndūrīrī ūhoru ūcio,
hunjīriai Jerusalemu muuge atīrī:

‘Ita inene rīa gūgūūkīrira nīrīroka riumīte būrūri wa
kūraya,
na rīroka na mbugīrīrio ya mbaara
ya gūūkīrira matūūra mothe manene ma Juda.

17 Marīrigiicīrie o ta andū marangīire mūgūnda,
tondū itūūra rīu nīrīnemeire, rīkanjūkīrira,’”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

18 “Mīthiire yaku mwene na ciiko ciaku
nīcio ikūreheire maūdū macio.

Rīrīrī nīrīo iherithia rīaku.
Na kaī nī irūrū-ī!
Kaī nīrīgūtheeca ngoro-ī!”

19 Wūi, ruo-ī, wūi ruo-ī!
Ndīrenyogonda nī ruo.

Wūi, ruo rūnene ngoro-inī yakwa-ī!
Ngoro yakwa nīratumatuuma,
ndingīhota gūkirīrīria.

Nīgūkorwo nīnjiguīte mūgambo wa karumbeta;
nīnjiguīte mbugīrīrio ya mbaara.

20 Mwanangīko ūrarūmanīrira na mwanangīko;
būrūri wothe nīwanangītwo.

O rīmwe hema ciakwa nīthūkangie,

o kahinda gatarĩ coho kĩgitio gĩakwa gĩgathũkan-
gio.

21 Nĩ nginya rĩ ngũtũũra nyonaga bendera ya mbaara,
na ngaigua mũgambo wa karumbeta?

22 “Andũ akwa nĩ irimũ;
matinjũũĩ.

Nĩ ciana iteciiragia,
na ikaaga ũmenyo.

Ũũgĩ ũrĩa marĩ naguo no wa gwĩka ũũru;
matiũĩ gwĩka wega.”

23 Ndaacũthĩrĩrie thĩ,
ngĩkiona atĩ ndĩarĩ ũrĩa yatarĩ na ndĩarĩ na kĩndũ;
ningĩ ngĩcũthĩrĩria matu-inĩ,
ngĩona atĩ gũtiarĩ na ũtheri.

24 Ndaacũthĩrĩria irĩma,
ngĩona atĩ nĩgũthingitha ciathingithaga;
natuo tũrĩma tuothe nĩ kwereera twereeraga.

25 Ngĩcũthĩrĩria, ngĩona atĩ gũtiarĩ na andũ;
nyoni ciothe cia rĩera-inĩ nĩciombũkĩte ikoora.

26 Ngĩcũthĩrĩria, ngĩona bũrũri ũrĩa waciaraga maciaro
maingĩ, watuĩkĩte o werũ mũtheri,
matũũra makuo mothe nĩmamomokeire hau mbere
ya Jehova,
makagũa thĩ nĩ ũndũ wa marakara make mahiũ.

27 Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

“Bũrũri wothe nĩũkanangwo,
o na gũtuĩka ndikaũniina biũ.

28 Nĩ ũndũ ũcio thĩ nĩgacakaya,
narĩo igũrũ rĩgĩe nduma,
tondũ ũguo nĩguo njugĩte, na ndingĩricũkwo.

Nĩnduĩte itua na ndikũgarũrũka.”

²⁹ Rĩrĩa kwaiguuo mũrurumo wa andũ arĩa mathiiaga
mahaicĩte mbarathi
na wa andũ arĩa maikagia mĩguĩ-rĩ,
andũ a matũũra mothe no makoora.
Amwe ao makoorĩra ihinga-inĩ,
nao amwe ao makahaica ndwaro-inĩ cia mahiga.
Matũũra macio mothe nĩmathaamĩtwo;
gũtirĩ mũndũ ũikaraga kuo.

³⁰ Ũreka atĩa, wee ũnũhĩtwo?
Ũkwĩhumba nguo ndune
na ũkegemia na mathaga ma thahabu nĩkĩ?[†]
Ũrahaka mbutu ciaku cia maitho rangi nĩkĩ?[†]
Atĩrĩrĩ, kwĩgemia gwaku no gwa tũhũ.
Endwa aku nĩmakwagĩire bata;
rĩu maracaria ũrĩa mangĩkũruta muoyo.

³¹ Nĩndĩraigua kĩrĩro ta kĩa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo,
arĩ na mũaayo ta wa mĩtumia agĩciara mwana wake
wa irigithathi:
nĩ kĩrĩro kĩa Mwarĩ wa Zayuni agĩteehe,
atambũrũkĩtie moko make, akiugaga atĩrĩ,
“Wũi-ĩ-ya-wakwa-ĩ! Nĩndĩraringĩka;
muoyo wakwa nĩmũneane kũrĩ oragani.”

5

Gũtirĩ Mũndũ o na Ũmwe Mũrũngĩrũ

¹ “Ta ambatai na mũikũrũke barabara-inĩ ciothe cia
Jerusalemu,

[†] 4:30 Ũyũ nĩ rangi wehakagwo maitho arĩ njĩra imwe ya ũthaka na gũtũma
maitho moneke marĩ manene (2Ath 9:30; Ezek 23:40).

mũrore na mũcarie,
na mũtuĩrie ihaaro-inĩ ciakuo.
Hihi mwahota kuona mũndũ o na ũmwe
wĩkaga maũndũ ma kĩhooto kana akarũmbũiya
ũhoru wa ma;
muona mũndũ ta ũcio, nĩngarekera itũũra rĩa
Jerusalemu.

² O na gũtuĩka nĩmehĩtaga makoigaga atĩrĩ,
‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo,’
kwĩhĩta kwao no kwa maheeni.”

³ Wee Jehova, githĩ maitho maku ti ũhoru ũrĩa wa ma
macaragia?

Wamaringire iringa, no matiigana kũigua ruo;
wamahehenjire, no makĩrega ũtaarani ũcio.

Momirie ithiithi ciao gũkĩra ihiga,
makĩrega kwĩrira.

⁴ Ngũciiria atĩrĩ: “Aya nĩ andũ athĩni;
nĩ andũ akĩgu,
nĩgũkorwo matiũĩ njĩra ya Jehova,
kana makamenya ũrĩa Ngai wao endaga.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio nĩngũthĩĩ kũrĩ atongoria
ngaaranĩrie nao;

ti-itherũ acio nĩmoĩ njĩra ya Jehova,
na makamenya ũrĩa Ngai wao endaga.”

No rĩrĩ, othe marĩ hamwe, nĩmoinangĩte icooki rĩao rĩa
ngingo,
na magatua mĩkwa.

⁶ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũrũũthi nĩũkoima mũtitũ-inĩ
ũmatharĩkĩre,
na njũũi yume werũ-inĩ ĩmatambuuranje,
nayo ngarĩ ĩmooherie njĩra-inĩ cia matũũra mao,
nĩguo ĩtambuuranje mũndũ wotha ũrĩa ũngĩgeria
kuuma nja,

nĩ ũndũ ũremi ũcio wao nĩũingĩhĩte mũno,
na ũhoru wao wa gũcooka na thuutha nĩ mũingĩ.

⁷ “Ngũmũrekera nĩkĩ?

Ciana cianyu nĩciindirikĩte,
na ikeehĩta ikĩgwetaga mariĩtwa ma ngai cia tũhũ.
Nĩ ndamaheaga o kĩa gĩothe mabataragio nĩkĩo,
no-o no gũtharia maatharagia,
makahatikana nĩguo matoonye nyũmba cia maraya.

⁸ Mahũũnite magatuĩka ta mbarathi cia njamba cikĩirĩria
cia mĩgoma,
o ũmwe wao akeriragĩria mĩtumia wa mũndũ ũrĩa
ũngĩ.

⁹ Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩkũmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ
macio?”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩhĩria
harĩ rũrĩrĩ ta rũu?

¹⁰ “Tuĩkanĩriai mĩgũnda yao ya mĩthabibũ mũmĩhara-
ganie,
no mũtikamĩanange biũ.

Hũrũrai hong'e ciayo,
nĩgũkorwo andũ aya ti a Jehova.

¹¹ Andũ a nyũmba ya Isiraeli na andũ a nyũmba ya Juda
nĩmagĩte wĩhokeku harĩ nĩ biũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹² Nĩmaheenanĩtie ũhoru wĩgĩĩ Jehova;
moigĩte atĩrĩ, “Ndarĩ ũndũ egwĩka!
Gũtirĩ ũũru tũkuona;
tũtikoona tũtharĩkĩrwo na rũhiũ rwa njora kana
tuone ng'aragu.

¹³ Anabii nĩ a tũhũ ta rũhuho,

nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩtirĩ thĩinĩ wao;
nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũguo moigĩte nĩguo mageekwo.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:

“Tondũ wa andũ acio kwaria ndeto ta icio,
ndũmĩrĩri yakwa ĩrĩa ngwĩkĩra kanua-inĩ gaku
ngaamĩtua ta mwaki,
nao andũ aya ndĩmatue ta ngũ, mwaki ũcio ũmacine
ũmaniine.

¹⁵ Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli,” ũũ nĩguo
Jehova ekũmwĩra,
“nĩngũtũma mũũkĩrĩrwo nĩ rũrĩrĩ ruumĩte kũndũ
kũraya:

naruo nĩ rũrĩrĩ rūtũũrĩte kuuma o tene,
andũ mūtangĩmenya rũthiomi rwao,
o na kana mũigue mwarĩrie wao.

¹⁶ Mathiaka ma mĩguĩ yao matariĩ ta mbĩrĩra iria
ĩtathikĩtwo;*
othe nĩ njamba irĩ hinya.

¹⁷ Nao nĩmakaarĩa na maniine magetha manyu o na irio
cianyũ,
na marĩe na maniine aanake na airĩtu anyu;
nĩmakaarĩa ndũũru cianyũ cia mbũri na cia ng’ombe
maciniine,
ningĩ marĩe mĩthabibũ na mĩkũyũ yanyu.

Nĩmakananga matũũra marĩa mairigĩre na rũhiũ rwa
njora,
o macio mwĩhokaga.

¹⁸ “No rĩrĩ, o na matukũ-inĩ macio, ndigakwananga
ngũniine biũ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ¹⁹ “Na rĩrĩa
andũ makooria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩĩ gītũmĩte Jehova Ngai witũ
atwĩke maũndũ maya mothe?’ Ūkamacookeria, ũmeere

* ^{5:16} Mbĩrĩra ĩtathikĩtwo yonanagia kwaga kũiganĩra, mwanangĩko, o na
gĩkuũ (Thim 30:15-16).

atĩrĩ: ‘O ta ũrĩa inyuĩ mwandirikire na mũgĩtungatĩra ngai cia kũngĩ mŭrĩ bŭrŭri-inĩ wanyu-rĩ, ũguo noguo mũgaatungatagĩra andũ a kũngĩ mŭrĩ bŭrŭri ũtarĩ wanyu.’

20 “Anĩrĩra ũhoru ũyũ kŭrĩ andũ a nyũmba ya Jakubu, na ũũhunjie kũu Juda, uuge atĩrĩ:

21 Ta thikĩrĩriai inyuĩ andũ aya akĩigu na mŭtarĩ mbuguĩro, o inyuĩ mŭrĩ na maitho na mŭtionaga, na mŭrĩ na matũ na mŭtiiguaga:

22 Githĩ inyuĩ mŭtiagĩrĩrwo nĩkũnjitigĩra?” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Githĩ inyuĩ mŭtiagĩrĩrwo nĩkũinaina mŭrĩ mbere yakwa?

Ndaatũmire mũthanga ũtuĩke mũhaka wa iria rĩrĩa inene, ngũũtua rŭirigo rwa gũtũũra, rŭtangĩagararwo nĩ iria rĩu.

Makũmbĩ ma maaĩ no moyane, no matingĩrũtooria, no mahũyũke, no matingĩrwagarara.

23 No andũ aya-rĩ, marĩ ngoro cia rŭng’athio na nemi; nĩmahĩtĩtie njĩra na makoora.

24 Nao matingĩrĩa atĩrĩ, ‘Nĩtwĩtigĩrei Jehova Ngai witũ, ũrĩa ũheanaga mbura ya kũmeria hĩĩra,

na ya gũkũria irio o kĩmera gĩakinya, o we ũrĩa ũtũheaga mwĩhoko wa kũgetha mahinda maakinya.’

25 Mahĩtia manyu nĩmo matũmĩte mŭraiĩrĩrio nĩ maũndũ macio;

mehia manyu matũmĩte mwage maũndũ marĩa mega.

26 “Thiĩnĩ wa andũ akwa-rĩ, nĩ kŭrĩ andũ aaganu arĩa maikaraga moheirie ta andũ arĩa mategaga nyoni,

na ta andũ arĩa mambaga mĩtego ya kũgwatia andũ.

27 O ta ũrĩa gĩkerenge kĩiyũraga nyoni,

ũguo nĩguo nyũmba ciao ciyũrĩte ũheenania;
matongete na makagĩa na hinya,

²⁸ ningĩ manorete na makanyoroka mwĩrĩ.

Waganu wao nĩũingĩhĩte mũno;

maticiiragĩrĩra mwana wa ndigwa nĩguo ahootane
ciira-inĩ,

na matirũagĩrĩra kĩhooto kĩa mũndũ mũkĩa.

²⁹ Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩkũmaherithia nĩ ũndũ wa
maũndũ macio?"

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

"Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩhĩria

harĩ rũrĩrĩ ta rũrũ?

³⁰ "Ũndũ mũũru mũno na wa kũmakania
nĩwĩkĩkĩte bũrũri-inĩ ũyũ:

³¹ Anabii marathaga mohoro ma maheeni,
nao athĩnjĩri-Ngai magaathana ũrĩa mekwenda,

nao andũ akwa ũguo nĩguo mendaga.

No inyuĩ-rĩ, kĩrĩkĩrĩro-inĩ kĩa maũndũ macio
mũgeeka atĩa?

6

Jerusalemu Kũrigiicĩrio

¹ "Mwĩtharei mwĩhonokie, inyuĩ andũ a Benjamini!

Mwĩtharei muume Jerusalemu!

Huhai karumbeta mũrĩ kũu Tekoa!

Ikĩrai kĩmenyithia kũu Bethi-Hakeremu!

Nĩgũkorwo ũũru nĩũũkĩte uumĩte na mwena wa gathi-
gathini,

na nĩ ũũru wa kũniinanwo kũnene mũno.

² Nĩngananga Mwarĩ wa Zayuni,

o ũcio mũthaka na mwĩbacĩrĩri mũno.

³ Arĩithi marĩ na ndũũru ciao cia mbũri nĩmagooka nĩguo
mamũũkĩrĩre;

nĩmakaamba hema ciao imũthiũrũrũkĩirie mĩena
yothe,
o mũndũ o mũndũ akarangĩra handũ hake.”

⁴ “Mwĩhaarĩriei tũrũe nake!
Arahũkai, rekei tũmũtharĩkĩre mĩaraho!
No rĩrĩ, wũi-ĩiya-ĩ! Nĩkũratuka,
nacio ciĩruru cia hwaĩ-inĩ nĩiraraiha.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, arahũkai, tũtharĩkĩre kũrĩ ũtukũ,
tũharaganie ciĩgitio ciake iria nũmu!”

⁶ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
“Temai mĩtĩ
mũmĩge ihũba nene ing’etheire Jerusalemu.
Itũũra rĩrĩ inene no nginya rĩherithio;
nĩ ũndũ rĩiyũrite ũhoru wa kũhinyanĩrĩria.

⁷ O ta ũrĩa gĩthima gĩtherũkaga maaĩ-rĩ,
ũguo noguo itũũra rĩu rĩtherũkaga waganu.
Maũndũ ma ũhinya na wanangi no mo maiguagwo kuo;
ndwari ciakuo na nguraro nĩcio ndũũraga nyonaga.

⁸ Atĩrĩrĩ, wee Jerusalemu,
ĩtĩkĩra gũtaarwo,
kwaga ũguo nĩngũkũhutatĩra na ndũme bũrũri waku ũkire
ihooru,
nginya kwage mũndũ ũngĩtũũra kuo.”

⁹ Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:
“Atĩrĩrĩ, andũ nĩmarekwo mahaare matigari ma Isiraeli
mahinyĩtie,
o ta ũrĩa mũthabibũ ũhaaragwo;
cookerithia guoko honge-inĩ rĩngĩ,
o ta ũrĩa mũcookereria wa thabibũ ekaga.”

¹⁰ Nũũ ingĩkĩarĩria ndĩmũkaanie na anjigue?
Nũũ ũngĩthikĩrĩria?
Matũ mao nĩmahinge,

nĩ ùndũ ùcio matiingĩgua.
Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩmahĩtagĩria,
na matingĩmĩkenera.

¹¹ No rĩrĩ, nĩ njiyũrĩtwo nĩ mang'ũrĩ ma Jehova,
ndingĩhota kũmahingĩrĩria.

“Maitĩrĩrie ciana iria irĩ barabara-inĩ,
na ùmaitĩrĩrie aanake arĩa monganĩte hamwe;
mũthuari na mũtumia wake, maitĩkĩrwo nĩmo,
o ùndũ ùmwe na andũ arĩa akũrũ, arĩa maingĩhĩtie
mĩaka.

¹² Nyũmba ciao igaatuĩka cia andũ angĩ,
o hamwe na mĩgũnda yao na atumia ao,
rĩrĩa ngaatambũrũkia guoko gwakwa
njũkĩrĩre andũ arĩa matũũraga bũrũri ùcio,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹³ “Kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene,
othe nĩmakoroketio nĩ kwenda kwĩguna;
anabii o hamwe na athĩnjĩri-Ngai,
othe nĩmaheenaganagia.

¹⁴ Mohaga kĩronda kĩa andũ akwa
taarĩ kĩronda kĩa andũ matagurarĩtio mũno,
makĩmeeraga atĩrĩ: ‘Gwĩ thayũ, gwĩ thayũ,’
o rĩrĩa gũtarĩ thayũ.

¹⁵ Hihĩ nĩmaconokaga nĩ mũtugo ùcio wao ũrĩ magigi?
Aca, maticonokaga o na hanini;
o na matĩrĩ rũkobe.
Nĩ ùndũ ùcio o nao makaagũanĩra na arĩa makaagũa;
nĩmakarũndwo rĩrĩa ngaamaherithia,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Rũgamai magomano-inĩ ma njĩra, mũtuĩrie ũhoru;
ũrĩrĩriai njĩra iria ciageragwo tene,
mũũrie harĩa njĩra ĩrĩa njega ĩrĩ, nĩguo mũmĩgerere,

nacio ngoro cianyu nīkahurūka.

No inyuī mūkiuga atīrī, ‘Ithuī tūtikūmīgerera.’

¹⁷ Nīndaigire arangīri nīguo mamūrangīre, ngiuga atīrī,
‘Ta thikīrīriai karumbeta!’

No inyuī mūkiuga atīrī, ‘Ithuī tūtīgūthikīrīria.’

¹⁸ Nī ūndū ūcio, thikīrīriai inyuī ndūrīrī;
rorai wega inyuī aira,
nīguo mūmenye ūrīa gūgekīka kūrī andū akwa.

¹⁹ Ta thikīrīria, wee thī:
nīngūrehere andū aya mwanangīko,
ūrī maciaro ma maūndū marīa mathugundaga,
tondū nīmagīte gūthikīrīria ndūmīrīri yakwa,
na nīmaregete watho wakwa.

²⁰ Ngīrī na bata ūrīkū na ūbumba ūcio wa kuuma Sheba,*
kana igwa cia mūrīo cia kuuma būrūri wa kūrāya?

Maruta manyu ma njino matingīītīkīrīka;
magongona manyu matingenagia.”

²¹ Nī ūndū ūcio, Jehova ekuuga atīrī:
“Nīngwīkīra mīhīnga mbere ya andū aya.
Maithe na ariū ao nīmakahīngagwo nīyo;
andū a itūūra hamwe na arata ao nīmagakua.”

²² Jehova ekuuga atīrī:
“Ta rorai muone, nī harī na ita rīroka
rīumīte būrūri wa mwena wa gathigathini;
rūrīrī rūnene nī rwarahūrītwa
kuuma ituri-inī cia thī.

²³ Manyiitīte mīguī na matimū;
nī andū ooru matarī tha.
Mūrurumo wao magīuka mahaicīte mbarathi,
nī ta wa ndiihū cia iria rīrīa inene;
maroka mehaarīirie ta andū moka mbaara
nīguo magūtharīkīre, wee Mwarī wa Zayuni.”

* 6:20 Itūūra rīa Sheba rīarī mwena wa gūthini wa irathīro wa Arabia, na nīkuo kwarī na wonjoria wa ūbumba.

24 Nītūiguĩte ūhoro wa andũ acio,
 namo moko maitũ nĩmorĩtwo nĩ hinya.
Nītũnyiitĩtwo nĩ ruo rūnene,
 ruo rūhaana ta rwa mūtumia ūkūrũmwo.
25 Mūtikoimagare mũthiĩ mīgũnda,
 kana mũthiĩ na njĩra,
nĩ ūndũ thũ ĩyo ĩrĩ na rūhiũ rwa njora,
 na kūrĩ na imakania irigiicĩrie mĩena yothe.
26 Inyuĩ andũ akwa, mwĩhumbei nguo ya ikũnia,
 na mwĩgaragarie mũhu-inĩ;
rĩrai na kīgi,
 ta ūrĩa mwana wa mũmwe arĩragĩrwo,
nīgũkorwo mwanangi ūcio
 agaatũhithũkĩra o rĩmwe.

27 “Wee nawe nĩngũtuĩte mũgeria wa cuuma,
 nao andũ akwa matariĩ ta kĩgera,
nĩguo wee ūrorage
 na ūthimage mĩthiĩre yao.

28 Nĩ aremi momĩtie ngoro,
 mathiiaga magĩcambanagia.
Mahaana o ta gĩcango na kĩgera;
 othe mekaga maũndũ mathũku mũno.

29 Ihuruti nĩrahurutĩra mwaki na hinya
 nĩguo ūcine ngocorai,
no rĩrĩ, wĩra ūcio ūrarutwo wa kũmatheria no wa tũhũ;
 arĩa aaganu matirathera.

30 Andũ acio marĩitagwo betha-ĩrĩa-ĩregetwo,
 nĩ ūndũ Jehova nĩamaregeete.”

¹ Īno nīyo ndūmīrīri ĩrīa yakinyīrīire Jeremia yumīte kūrī Jehova, akīrwo atīrī: ² “Thīi ūrūgame kīhingo-inī kīa nyūmba ya Jehova na ūrī hau wanīrīre ūhorō ūyū, uuge atīrī:

“Thikīrīriai ndūmīrīri ya Jehova, inyuothe andū a Juda, inyuī mūtoonyagīra ihingo-inī ici nīguo mūgathathaiye Jehova. ³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: Garūrīrai mīthīire yanyu o na ciiko cianyu, na nīi nīngareka mūtūūre kūdū gūkū. ⁴ Tigai gūikaraga mwīhokete ndeto cia maheeni, muge atīrī, “Īno nī hekarū ya Jehova, ti-itherū nī hekarū ya Jehova, nī hekarū ya Jehova ki!” ⁵ Nī ūndū-rī, mūngīagīria mīthīire yanyu na ciiko cianyu biū, na mūtuanagīre ciira na kīhoto mūdū na ūrīa ūngī-rī, ⁶ mūngīaga kūhinyīrīria mūdū wa kūngī, kana mwana wa ngoriai, kana mūtumia wa ndigwa-rī, na mwage gūtithia thakame ya mūdū ūteehītie kūdū gūkū-rī, o na ningī mwage kwīgerithia ngero nī ūndū wa kūrūmīrīra ngai ingī-rī, ⁷ hīndī ĩyo nīngareka mūtūūre kūdū gūkū, o gūkū būrūri ūyū ndaheire maithe manyu nginya tene na tene. ⁸ No rīrī, mwīhokete ndeto cia maheeni itarī kīene.

⁹ “Anga mūrīiyaga na mūkooragana, na mūgatharia, na mūkehīta na maheeni, mūgīcinagīra Baali ūbumba, na mūkarūmīrīra ngai ingī iria mūtooi, ¹⁰ na ningī mūgacooka mūgooka mūkarūgama mbere yakwa thīinī wa nyūmba ĩno ĩtanītio na Rīitwa rīakwa, mūkoiga atīrī, “Tūrī agitīre”; mūgitīrwo nīguo mwīkage maūdū macio mothe marī magigi? ¹¹ Nyūmba ĩno ĩtanītio na Rīitwa rīakwa mūmītuīte ngurunga ya atunyani? No nīi nīndīioneire maūdū macio! Ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹² “Rū ūkīrai mūthī Shilo, kūdū kūrīa ndambire gūtua gūikaro kīa Rīitwa rīakwa, nīguo mwīonere ūrīa ndeekire kuo nī ūndū wa waganu wa andū akwa a Isiraeli.

¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ: Rĩrĩa inyuĩ mwekaga maũndũ macio mothe, nĩ nĩndamwaragĩria kaingĩ kaingĩ, no mĩtiigana kũnjigua; ndamwĩtire no mĩtiigana kũnjĩtika.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, ũrĩa ndeekire kũu Shilo noguo ngeeka nyũmba ĩno ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa, o hekarũ ĩno mwĩhokete, kũndũ gũkũ ndamũheire inyuĩ o na ngĩthe maithe manyu. ¹⁵ Nĩngamũingata mwehere mbere yakwa, o ta ũrĩa ndeekire ariũ a ithe wanyu othe, nĩo andũ a Efiraimu.’

¹⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, tiga kũhoera andũ aya, kana ũmath-aithanĩrĩre, kana ũmaarĩrĩrie, o na kana ũhooe ndĩmekĩre ũndũ tondũ ndingĩgũthikĩrĩria. ¹⁷ Kaĩ wee ũtarona ũrĩa mareka kũu matũũra-inĩ ma Juda, o na kũu njĩra-inĩ cia itũũra rĩa Jerusalemu? ¹⁸ Ciana iroina ngũ, namo maithe mao magaakia mwaki, nao atumia magakanda mũtu, makarugĩra ngai ĩrĩa ĩitagwo Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ tũmĩgate, na maitĩre ngai ingĩ maruta ma indo cia kũnyuuo nĩguo maathirĩkie ndaakare. ¹⁹ Jehova egũkĩũria atĩrĩ: Nĩ nĩ maraathirĩkia? Githĩ andũ aya ti o ene marethũkia meconorithie?

²⁰ “‘Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Marakara na mang’ũrĩ makwa nĩmagaitĩrĩrio kũndũ gũkũ, magaaaitĩrĩrio mũndũ na nyamũ, na mĩtĩ ya gĩthaka o na maciaro ma thĩ, namo nĩmagaakana na matikahoreka.

²¹ “‘Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Thĩĩĩ na mbere na kuongerera maruta ma magongona manyu ma njino harĩ magongona manyu marĩa mangĩ, na mũrĩe nyama icio inyuĩ ene! ²² Nĩ ũndũ rĩrĩa ndaarutire maithe manyu kũu bũrũri wa Misiri na ngĩmaarĩria, ndiamahaire o mawatho makonĩĩ maruta ma njino na magongona, ²³ no nĩndamaaire rĩathani rĩrĩ: Atĩrĩ, njathĩkagĩrai, na nĩ nĩngũtuĩka Ngai wanyu na inyuĩ mũtuĩke andũ akwa. Thiiagai na mĩthĩire ĩrĩa yothe

ndĩrĩmwathaga, nĩguo muonage maũndũ mega. ²⁴ No rĩrĩ, matiigana kũnjigua kana kũrũmbũiya ũhoro ũcio; handũ ha gwĩka ũguo-rĩ, maarũmĩrĩrie ũremi wa ngoro ciao njũru. Nao maacookire na thuutha, makĩaga gũthĩ na mbere. ²⁵ Kuuma hĩndĩ ĩrĩa maithe manyu moimire bũrũri wa Misiri nginya rĩu, ndĩmũtũmagĩra ndungata ciakwa cia anabii, mũthenya o mũthenya, na hĩndĩ o hĩndĩ. ²⁶ No rĩrĩ, o matiigana gũũthikĩrĩria kana kũrũmbũiya ũhoro ũcio. No nĩmoomirie ngoro ciao na makĩagana gũkĩra maithe mao.'

²⁷ "Wameera maũndũ macio mothe-rĩ, mati-gaagũthikĩrĩria; o na rĩrĩa ũkaameeta, matigaagwĩtika. ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio, meere atĩrĩ, 'Rũrũ nĩruo rũrĩrĩ rũrĩa rũregete gwathĩkĩra Jehova Ngai waruo, o na rũkarega gũtaarwo. Ũhoro-wa-ma nĩũthirĩte; nĩũmehereire ũkoima mĩromo-inĩ yao biũ. ²⁹ Enjwoi njuĩrĩ cianyu mũcite, mũcooke mũcaka mũrĩ kũu tũrĩma-igũrũ kũrĩa gũtigĩtwo gũtarĩ kĩndũ, nĩ ũndũ Jehova nĩaregete na agatiganĩria rũciarũ rũrũ arakarĩire.

Mũkuru wa Kũũraganĩrwo

³⁰ "Jehova ekuuga atĩrĩ, andũ aya a Juda nĩmekĩte maũndũ mooru maitho-inĩ makwa. Nĩmaigĩte mĩhi-anano ĩyo yao ĩrĩ magigi kũu thĩinĩ wa nyũmba ĩyo ĩ-tanĩtio na Rĩitwa rĩakwa, makamĩthaahia. ³¹ Nĩmakĩte kũndũ gũtũũgĩru gwa Tofethi, kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, nĩguo macinagĩre aanake na airĩtu ao na mwaki kuo, ũndũ nĩ itaathanire wĩkagwo, o na ũndũ ũtarĩ wagĩa meciiria-inĩ makwa. ³² Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ, mwĩmenyererei, tondũ matukũ nĩmarooka, rĩrĩa andũ matagacooka gwĩta kũndũ gũkũ Tofethi kana Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, no gũgeetagwo Gĩtuamba gĩa Kũũra-ganĩrwo. Nĩgũkorwo kũu Tofethi nĩkuo magaathikaga andũ arĩa akuũ nginya kwage handũ hangĩthikanwo.

³³ Hĩndĩ ĩyo ciimba cia andũ acio nĩĩgatuĩka nyama cia kũrĩĩo nĩ nyoni cia rĩera-inĩ, o na nyamũ cia gĩthaka, na gũtigakorwo o na mũndũ ũmwe wa gũcĩrira. ³⁴ Nĩngĩ nĩnganiina mĩgambo ya gĩkeno na ya kũrũũhia, na mĩgambo ya gĩkeno kĩa mũhiki na mũhikania kũu matũũra-inĩ ma Juda, o na njĩra-inĩ cia Jerusalemu, nĩ ũndũ bũrũri ũcio nĩũgakira ihooru.

8

¹ “Jehova ekuuga atĩ ihinda rĩu, mahĩndĩ ma athamaki na ma anene a Juda, na mahĩndĩ ma athĩnjĩri-Ngai na ma anabii, o na mahĩndĩ ma andũ a Jerusalemu nĩmakarutwo mbĩrĩra-inĩ ciao.* ² Makaanĩkĩrwo riũa, na mweri, na njata ciothe cia igũrũ, icio mendete na magacitungatĩra, o icio maarũmĩrĩire, na magatuĩria kĩrĩra harĩ cio, na magacihooya. Mahĩndĩ macio matikoonganio kana mathikwo, no magaatuĩka ta rũrua rũharaganĩtio gũkũ thĩ. ³ Kũria guothe ngaamathaamĩria, matigari mothe ma rũrĩrĩ rũrũ rwaganu, makeeriragĩria gũkua handũ ha gũtũũra muoyo, ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.’

Mehia na Kũherithio

⁴ “Meere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga,
 “Andũ mangĩgũa thĩ-rĩ, githĩ maticookaga gũũkĩra?
 Mũndũ angĩhĩtia njĩra-rĩ, githĩ ndamĩcookagĩrĩra?
⁵ Nĩ kĩ gitũmĩte andũ aya mathĩĩ na mbere kũũhutatĩra?
 Andũ a Jerusalemu maahutatagĩra nĩkĩ?
 Matũũrĩte marũmĩtie maũndũ ma maheeni,
 makarega gũcooka.
⁶ Nĩndĩmathikĩrĩrie wega mũno,
 no matiaragia ũndũ ũrĩa wagĩrĩire.
 Gũtirĩ o na ũmwe wao wĩriraga waganu wake,

* 8:1 Gĩko gĩa kũruta mahĩndĩ mbĩrĩra kĩarĩ gĩa kuonania kwaga mũndũ gĩtĩĩo o na bata.

akoiga atĩrĩ, “Njĩkĩte ũguo nĩkĩ?”
O mũndũ wao arũmagĩrĩra njĩra yake
o ta mbarathi ĩteng’erete ĩtoonye mbaara-inĩ.

⁷ Mũrũaru ũrĩ rĩera-inĩ
nĩũmenyaga mahinda maguo ma gũcooka,
o nacio ndirahũgĩ, na thũngũrũrũ, na nyamĩndigi
nĩcimenyaga mahinda ma cio ma gũcooka.
No andũ akwa matiũĩ
maũndũ marĩa Jehova endaga mekwo.

⁸ “Mwakĩhota atĩa kuuga atĩrĩ, “Tũrĩ oogĩ,
nĩ ũndũ tũrĩ na watho wa Jehova,”
o rĩrĩa karamu ka maheeni ka aandĩki-marũa
kaũgarũrĩte gakaũtua wa maheeni?

⁹ Andũ arĩa oogĩ nĩmagaconorithio;
nĩmakagega na magwatio nĩ mũtego.
Kuona atĩ nĩmareganĩte na ndũmĩrĩri ya Jehova,
ũũgĩ ũrĩa makĩrĩ naguo nĩ ũrĩkũ?

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, atumia ao nĩngamaheana kũrĩ arũme
angĩ,
nayo mĩgũnda yao ndĩmĩheane kũrĩ andũ ageni.
Kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene,
othe nĩmakoroketio nĩ kwenda kwĩguna;
anabii o hamwe na athĩnjĩri-Ngai,
othe nĩmaheenaganagia.

¹¹ Mohaga kĩronda kĩa andũ akwa
taarĩ kĩronda kĩa andũ matagurarĩtio mũno.
Moigaga atĩrĩ, “Gwĩ thayũ, gwĩ thayũ,”
o rĩrĩa gũtarĩ thayũ.

¹² Hihĩ nĩmaconokaga nĩ mũtugo ũcio wao ũrĩ magigi?
Aca, maticonokaga o na hanini;
o na matirĩ rũkobe.
Nĩ ũndũ ũcio o nao makaagũanĩra na arĩa makaagũ;
nĩmakarũndwo rĩrĩa makaaherithio,

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

13 “‘Jehova ekuuga atĩrĩ,
nĩnganina magetha mao,
mĩthabibũ ndĩgaakorwo ĩrĩ na thabibũ.
Gũtikagĩa na ngũyũ mĩkũyũ-inĩ,
namo mathangũ mayo nĩmakahooa.
Kĩndũ kĩrĩa gĩothe ndĩmaheete
nĩmagatunywo.’”

14 “Tũikarĩte haha nĩkĩ?
Cookanĩĩrai hamwe!
Nĩtũũrei, tũtoonye matũũra marĩa mairigĩirwo na hinya
tũgakuĩre kuo!
Nĩgũkorwo Jehova Ngai witũ nĩwe ũtwathĩĩrie gĩkuũ,
agatũhe maaĩ maroge tũnyue,
nĩ ũndũ nĩtũmwĩhĩrie.

15 Tũtũũrĩte twĩrĩgĩĩre atĩ nĩgũkũgĩa thayũ,
no gũtirĩ ũndũ mwega ũtũkorete,
tũkerĩgĩĩra ihinda rĩa kũhonio,
no rĩrĩ, no kĩmako kĩonekaga.

16 Mũtĩihĩre wa mbarathi cia thũ
ũraiguuo kuuma Dani;
mbarathi ciao cia njamba irania
bũrũri wothe ũkainaina.
Mookĩte kũrĩa
bũrũri na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo,
na marĩe itũũra inene na arĩa othe matũũraga kuo.”

17 “Atĩrĩrĩ, nĩngamũrehithĩria nyoka irĩ thumu gatagatĩ
kanyu,
ndĩmũrehithĩrie ndũira iria itangĩhoorereka,
nacio nĩikamũrũma,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

18 Wee ũũhooreragia rĩrĩa ndĩ na kĩaha-rĩ,
ngoro yakwa nĩringĩkĩte.

19 Ta thikĩrĩria kĩrĩro kĩa andũ akwa
marĩ bũrũri wa kũraya:

“Atĩrĩrĩ, githĩ Jehova ndarĩ kũu Zayuni?
Mũthamaki wakuo-rĩ, kaĩ atatũũraga kuo?”

“Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte maathirĩkie nĩguo ndaakare
na ũndũ wa mĩhianano ĩyo yao methondekeire,
makandakaria na mĩhianano ĩyo yao ya kũngĩ ĩtarĩ
kĩene?”

20 “Ihinda rĩa magetha nĩrĩhĩtũku,
nayo hĩndĩ ya riũa ĩgathira,
na tũtuhonoketio.”

21 Kuona atĩ andũ akwa nĩmahehenjetwo-rĩ, o na nĩ
ndĩmũhehenje;
nĩndĩracaaya na nĩnyĩitĩtwo nĩ kĩmako kĩnene.

22 Kaĩ gũtarĩ ndawa kũu Gileadi?†
Gũtirĩ mũthondekani kuo?
Ironda cia andũ akwa
cikĩagĩte kũhona nĩkĩ?

9

1 Naarĩ korwo mũtwe wakwa nĩ itherũkĩro rĩa maaĩ,
namo maitho makwa nĩ gĩthima kĩa maithori!
Ingĩrĩraga mũthenya na ũtukũ,
ngĩrĩrĩa andũ akwa arĩa moragĩtwo.

2 Naarĩ korwo ndĩ na nyũmba
ya kũrarĩrĩtwo nĩ agendi kũu werũ-inĩ,
nĩgeetha ndige andũ akwa,

† 8:22 Bũrũri wa Gileadi nĩwoĩkaine nĩ ũndũ wa indo cia mũtararĩko mwega,
o na mĩtĩ ya ndawa (Kĩam 37:25).

thiĩ ndĩmeherere;
nĩ ùndũ othe nĩ itharia,
othe nĩ gĩkundi kĩa andũ matangĩhokeka.

³ “Mahacaga nĩmĩ ciao
magacitua ta ùta wa gũikia ndeto cia maheeni.
Ũhootani ũrĩa marĩ naguo bũrũri-inĩ,
nduumanĩte na ũhoru wa ma.
Moimaga rĩhĩa-inĩ rĩmwe magatoonya rĩhĩa-inĩ rĩrĩa
rĩngĩ;
na matinjũũĩ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴ “Mwĩhũgei arata anyu;
mũndũ ndakehoke mũrũ wa nyina.
Nĩgũkorwo mũrũ wa nyina na mũndũ nĩ mũheenania,
na mũrata wa mũndũ nĩ mũcambania.

⁵ Mũrata aheenagia mũratawe,
na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe waragia ũhoru wa ma.
Maarutĩte nĩmĩ ciao kwaria ndeto cia maheeni;
menogagia na mĩhang’o o ya kwĩhĩa.

⁶ Wee ũtũũraga ũrigiicĩrio nĩ maheeni,
nao aheenania acio nĩmaregete kũmenyana na nĩĩ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁷ Tondũ ũcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ:
“Atĩrĩrĩ, nĩngamageria, na ndĩmatherie na mwaki,
nĩ ùndũ-rĩ, nĩatĩa ũngĩ ingĩika
nĩ ùndũ wa mehĩa ma andũ akwa?

⁸ Nĩmĩ ciao itariĩ ta mĩguĩ ya kũũragana;
no ndeto cia maheeni ciaragia.
O mũndũ aaragĩria ũrĩa ũngĩ ndeto cia thayũ na kanua
gake,
no ngoro-inĩ yake-rĩ, aikaraga amwambĩire mũtego.”

⁹ Jehova ekũũria atĩrĩ,

“Anga ndakīaga kūmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ
macio?
Anga ndakīaga kwĩrĩhĩria
harĩ rūrĩrĩ ta rūrũ?”

¹⁰ Nĩngũrĩra na ngĩrĩke nĩ ũndũ wa irĩma,
o na njakaye nĩ ũndũ wa ũrĩithio wa werũ.
Nĩgũkirĩte ihooru na gũkaaga mũndũ ũngĩtuĩkanĩria kuo,
na mwanio wa ng’ombe ndũraiguĩka kuo.
Nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka
nĩciũrĩte, igeethĩra.

¹¹ “Ngaatua itũũra rĩa Jerusalemu hĩba ya mahiga,
gũtuĩke kũndũ gwa gũtũũrwo nĩ mbwe;
namo matũũra ma Juda nĩngamaharagania,
kwage mũndũ o na ũmwe ũngĩtũũra kuo.”

¹² Rĩu-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ mũũgĩ ũngĩtaũkĩrwo nĩ ũhoru
ũyũ? Nũũ hihi ũtaarĩtwo nĩ Jehova nĩguo atũtaarĩrie?
Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte bũrũri ũyũ wanangwo na ũgakira ihooru,
ũgatuĩka ta werũ mũtheri nginya gũkaaga mũndũ ũngĩ-
tuĩkania kuo?

¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Gĩtũmi nĩ tondũ nĩmatirikire
watho wakwa ũrĩa ndaamaheire; matinjathĩkĩire, o na
kana makarũmĩrĩra watho wakwa. ¹⁴ Handũ ha ũguo,
o maarũmĩrĩire ũremi wa ngoro ciao, na makarũmĩrĩra
Mabaali, o ta ũrĩa maithe mao maamonereirie.” ¹⁵ Nĩ
ũndũ ũcio-rĩ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai
wa Isiraeli ekuuga ũũ: “Atĩrĩrĩ, nĩngūtũma andũ aya
marĩ irio ndũrũ, na manyue maaĩ marĩ na thumu.
¹⁶ Nĩngũmahurunja ndũrĩrĩ-inĩ iria o ene matooĩ, o na
kana maithe mao, njooke ndĩmaingatithie na rūhiũ rwa
njora nginya ndĩmaniine biũ.”

¹⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:

“Mwĩcũraniei rĩu! Ītai atumia arĩa marĩraga makĩgirĩkaga
moke;*

tũmanĩrai atumia arĩa oogĩ mũno thĩinĩ wao moke.

¹⁸ Nĩmeerwo moke narua, matũrĩre
nginya maitho maitũ maiyũre maithori,
nacio imone cia maitho maitũ
inyũrũrũkie maithori ta tũrũũ.

¹⁹ Mũgambo wa andũ maragirĩka nĩũraiguu kuuma Za-
yuni:

‘Hĩ, kaĩ rĩu tũrĩ aanange-ĩ!

Kaĩ nĩtũconorithĩtio mũno-ĩ!

No nginya tuume bũrũri witũ,
tondũ nyũmba ciitũ nĩcimomoretwo.’”

²⁰ No rĩrĩ, inyuĩ atumia aya, ta thikĩrĩrai kiugo kĩa Jehova;
hingũrai matũ manyu mũigue ciugo cia kanua gake.
Oniai airĩtu anyu kũgirĩka;
o mũndũ nĩarute ũrĩa ũngĩ gũcakaya.

²¹ Gĩkuũ kĩambatĩte gĩgaatoonyera ndirica-inĩ ciitũ,
na gĩgatoonya nyũmba ciitũ iria ciirigĩrwo na hinya,
nĩkĩniinĩte ciana ciitũ kũu barabara-inĩ cia itũũra,
o na aanake aitũ makaniinwo kuuma kũu ihaaro-inĩ.

²² Meere ũũ, “Jehova ekuuga atĩrĩ:

“‘Ciimba cia andũ nĩkaragana
ta rũrua rũrĩ mũgũnda,
na ta itira iria itinĩtio igatigwo na thuutha nĩ mũgethi,
itarĩ na mũndũ wa gũcicoonanĩrĩa.’”

²³ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Mũndũ ũrĩa mũũgĩ-rĩ, nĩatige kwĩgaatha nĩ ũndũ wa ũũgĩ
wake,
kana mũndũ ũrĩa ũrĩ na hinya egaathe nĩ ũndũ wa
hinya ũrĩa arĩ naguo,

* 9:17 Gĩtũmi kĩa acakai a kũrĩhwo kĩarĩ gĩa gũteithia arĩa makuĩrĩrwo
marĩre na macakae.

o na kana gītonga kīgathe nĩ ūndũ wa ūtonga wakĩo,
²⁴ no rĩrĩ, mūndũ ūrĩa ūkwīgaatha, nīegaathe nĩ ūndũ wa
 ūhoru ūyũ:

atĩ we nīataũkīrwo na akamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova,
 ūrĩa wīkaga maūndũ ma ūtugi,
 na ngatuanĩra ciira kīhooto na ngarũmia ūthingu
 gũkũ thĩ,
 nĩ ūndũ maūndũ macio nĩmo ngenagio nĩmo,”
 ūguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmagooka rĩrĩa ngaa-
 herithia andũ othe arĩa maruĩte o mĩrĩ yao iiki, ²⁶ nao
 nĩ andũ a bũrũri wa Misiri, na a Juda, na a Edomu, na
 a Amoni, na a Moabi, na arĩa othe matũũraga werũ-inĩ
 kũndũ kũraya. Nĩgũkorwo andũ a ndũrĩrĩ ici ciothe ti
 aruu kũna, o na andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli matiruĩte
 ngoro.”

10

Ngai na Mĩhianano ya Kũhooywo

¹ Ta thikĩrĩriai mũigwe ūhoru ūrĩa Jehova ekũmwĩra,
 inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli. ² Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Tigai kwĩruta mĩthĩre ya ndũrĩrĩ,
 kana mũguoyohio nĩ morirũ ma kũũrĩa igũrũ,
 o na gũtuĩka ndũrĩrĩ icio nĩguoyohetio nĩmo.

³ Nĩgũkorwo mĩtugo ya andũ acio ndĩrĩ kiene:
 matemaga mūtĩ mūtītũ, ūkarutĩrwo wĩra nĩ bundi,
 akawacũhia na ithanwa rĩake.

⁴ Maũgemagia na betha na thahabu;
 maũhũũragĩrĩra na mĩcumarĩ na nyondo
 ndũkae kwenyenya.

⁵ Ūtariĩ ta kĩndũ gĩa kũhahũra nyamũ gĩthecereirwo mūtĩ
 mũgũnda-inĩ wa marenge,
 mĩhianano yao ndĩngĩhota kwaria;

ningĩ no nginya ĩkuuo,
tondũ ndĩngĩhota gwĩtwara.
Mũtikanamĩitigĩre;
ndĩngĩhota gwĩka ũũru
o na kana gwĩka wega o na ũrĩkũ.”

⁶ Atĩrĩrĩ, gũtirĩ ũngĩ ũtariĩ tawe, Wee Jehova;
Wee ũrĩ mũnene,
nariĩ rĩitwa riaku nĩ rĩrĩ ũhoti mũnene.

⁷ Nũũ ũtangĩgwĩtigĩra,
Wee mũthamaki wa ndũrĩrĩ?
Wee nowe wagĩrĩire gwĩtigĩrwo.

Thiĩnĩ wa andũ arĩa othe oogĩ a ndũrĩrĩ,
o na mothamaki-inĩ mao mothe,
gũtirĩ ũngĩ ũhaana tawe.

⁸ Acio othe-rĩ, matiĩciiragia, no nĩ akĩgu;
mataaragwo nĩ mĩhianano ĩtarĩ kĩene o ĩrĩa ĩthon-
deketwo na mĩtĩ.

⁹ Ĩgemagio na betha ĩrĩa hũũre ĩrutĩtwo Tarishishi,
na thahabu ĩrutĩtwo Ufazu.
Kĩndũ kiu gĩthondeketwo na moko ma bundi, na ma
mũturi wa thahabu
gĩcookaga gĩkahumbĩrwo na rangi wa bururu na wa
ndathi,
ciothe ithondeketwo nĩ andũ arĩa oogĩ na wĩra ũcio.

¹⁰ No Jehova nĩwe Ngai ũrĩa wa ma; nĩwe Ngai ũrĩa ũrĩ
muoyo,
o na mũthamaki ũrĩa ũtũũraga tene na tene.

Rĩrĩa arakarĩte-rĩ, thĩ nĩthingithaga,
nacio ndũrĩrĩ itingĩtiiria mang’ũrĩ make.

¹¹ “Meerei atĩrĩ, ‘Ngai icio itoombire igũrũ na thĩ, nĩ-
gathira gũkũ thĩ, na ithire kũrĩa guothe gũtambũrũkĩirio
matu mairũ.’”

¹² No rĩrĩ, nĩ Ngai wombire thĩ na hinya wake;
akĩhaanda thĩ na ũũgĩ wake,

na agĩtambũrũkia matu mairũ na ũndũ wa ũmenyo wake.

¹³ Hĩndĩ ĩrĩa we agũũthũka-rĩ, maaĩ marĩa marĩ igũrũ matu-inĩ nĩmarurumaga;

nĩwe ũtũmaga thaatũ waambate na igũrũ uumĩte ituri ciothe cia thĩ.

Atũmaga rũheni rũũke rũrehanĩte na mbura,
na akarehithia rũhuho ruumĩte makũmbĩ-inĩ make.

¹⁴ Andũ othe nĩmagĩte meciiria na makaaga ũũgĩ;
nake mũturi wa thahabu o wothe nĩaconorithĩtio nĩ mĩhianano ĩyo yake.

Nĩ ũndũ mĩhianano ĩyo yake ya gwĩturĩra nĩ ya maheeni;
ndĩrĩ mĩhũmũ thĩinĩ wayo.

¹⁵ Ndĩrĩ kĩene, nĩ ya kũnyararwo;
narĩo ihinda rĩayo rĩa gũciirithio rĩakinya-rĩ, nĩ-gathira biũ.

¹⁶ We ũcio Rũgai rwa Jakubu ndatarĩ tayo,
nĩgũkorwo nĩwe Mũũmbi wa indo ciothe,
o hamwe na Isiraeli mũhĩrĩga ũrĩa, eegwatĩire ũtuĩke igai rĩake,
Jehova Mwene-Hinya-Wothe, nĩrĩo rĩitwa rĩake.

Mwanangĩko ũrĩa Ũroka

¹⁷ Ohai mĩrigo yanyu mũthaame bũrũri ũyũ,
inyuĩ arĩa mũtũũrĩte mũrigiiciĩrio nĩ thũ.

¹⁸ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Ihinda rĩĩrĩ nĩrĩo ngũikia
andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ ta maikĩtio na kīgũtha;

Nĩngũmarehithĩria mĩnyamaro,
nĩgeetha manyiitwo mĩgwate.”

¹⁹ Wũi-ĩiya-wakwa, nĩ ũndũ wa itihia rĩrĩa ndiihĩtio-ĩ!

Ironda ciakwa itingĩhona!
No ngĩcookeria ũhoro ngiuga atĩrĩ,
“Ũyũ nĩ mŭrimũ wakwa, na no nginya ndĩũkirĩrĩrie.”
²⁰ Hema yakwa nĩyanangĩtwo,
nayo mĩkanda yayo yothe ĩgatuĩkanga.
Ariũ akwa nĩmanjehereire magethiĩra na rĩu matikĩrĩ ho;
rĩu gũtirĩ mũndũ mũtigaru wa kwamba hema yakwa,
o na kana wa gũtambũrũkia mataama mayo.
²¹ Arĩithi matiĩciiragia,
na matituĩragia ũhoro harĩ Jehova;
nĩ ũndũ ũcio matigaacagĩra,
nacio ndũũru ciao ciothe cia mbũri nĩihurunjũkĩte.
²² Ta thikĩrĩrai! Nĩtũrakinyĩrio ũhoro, tũkeerwo atĩrĩ,
kũrĩ na gacagaca nene kuuma bũrũri wa mwena wa
gathigathini!
Gacagaca ĩyo nĩgatũma matũũra ma Juda makire ihooru,
ĩtũme matuĩke ma gũtũũragwo nĩ mbwe.

Ihooya rĩa Jeremia

²³ Atĩrĩrĩ Wee Jehova, nĩnjũũ atĩ muoyo wa mũndũ ti wake
we mwene;
mũndũ we mwene ti we ũrũngagĩrĩria makinya
make.
²⁴ Atĩrĩrĩ Wee Jehova, herithia, no ũherithie na kĩhooto;
ndũkaherithie ũrĩ na marakara,
ndũkae kũniina nduĩke kĩndũ hatarĩ.
²⁵ Itũrũrĩra ndũrĩrĩ iria itakũũ mang'ũrĩ maku,
ũmaitũrũrĩre andũ arĩa
matakayagĩra rĩitwa rĩaku.
Nĩ ũndũ-rĩ, nĩmahukĩtie Jakubu;
mamũhukĩtie biũ,
naguo bũrũri wake makawananga.

11

Andũ a Juda Gũthũkia Kĩrĩkanĩro

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte harĩ Jehova: ² “Ta thikĩrĩria mohoro ma kĩrĩkanĩro gĩkĩ, ũcooke ũhe andũ a Juda o na andũ arĩa matũũraga Jerusalemu ũhoru wamo. ³ Meere atĩrĩ, ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga: ‘Atĩrĩrĩ, kũgwatwo nĩ kĩrumi, nĩ mũndũ o wothē ũrĩa ũtaathĩkagĩra mohoro marĩa marĩ kĩrĩkanĩro-inĩ gĩkĩ; ⁴ namo nĩ mohoro marĩa ndaathire maithe manyu rĩrĩa ndamarutire bũrũri wa Misiri, ngĩmaruta kũu icua-inĩ rĩa gũtwekia igera.’ Ngĩmeera atĩrĩ, ‘Njathĩkagĩrai na mũhingagie maũndũ marĩa mothe ndĩmwathĩte, na inyuĩ nĩmũgũtuĩka andũ akwa, na nĩ nduĩke Ngai wanyu. ⁵ Hĩndĩ ĩyo, nĩ na Nĩ nĩngahingia mwĩhĩtwa ũrĩa ndehĩtĩire maithe manyu, atĩ nĩngamahe bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ,’ na nĩguo bũrũri ũyũ mwĩgwatĩire ũmũthĩ.”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũrotuĩka ũguo, Jehova.”

⁶ Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ, “Hunjanĩriai mohoro macio mothe matũũra-inĩ ma Juda o na kũu barabara-inĩ cia Jerusalemu, ũmeere atĩrĩ: ‘Thikĩrĩriai mohoro ma kĩrĩkanĩro gĩkĩ na mũmarũmagĩrĩre. ⁷ Kuuma hĩndĩ ĩrĩa ndaarutire maithe manyu kũu bũrũri wa Misiri, nginya ũmũthĩ, ndũũrĩte ndĩmakaanagia o hĩndĩ o hĩndĩ, ngameera atĩrĩ, “Njathĩkagĩrai.” ⁸ No matiigana kũnjigua kana kũrũmbũiya ũhoru ũcio; handũ ha gwĩka ũguo, o maarũmĩrĩire ũremi wa ngoro ciao thũku. Nĩ ũndũ ũcio na nĩ ngĩmarehithĩria irumi ciothe cia kĩrĩkanĩro kũu ndaamaathĩte marũmagĩrĩre no-o makĩaga gũkĩhingia.’”

⁹ Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩ harĩ ndundu ya njũkanĩrĩro ĩthugundĩtwo thĩinĩ wa andũ a Juda, o na thĩinĩ wa andũ arĩa matũũraga Jerusalemu.

¹⁰ Nĩmacookereire mehia ma maithe mao ma tene, arĩa

maaregire kūigua ndeto ciakwa. Nīmarūmīrīre ngai ingī nīgeetha macitungatīre. Nyūmba cierī, ya Isiraeli na ya Juda, nīithūkītie kīrīkanīro kīrīa ndaarīkanīire na maithe mao ma tene. ¹¹ Nī ūndū ūcio, Jehova ekuuga atīrī: ‘Nīngūmarehithīria mwanangīko matangīhota kūūrīra. O na mangīkaangaīra, ndikamathikīrīria. ¹² Andū a matūūra ma Juda na arīa matūūruga Jerusalemu nīmagathīī gūkaīra ngai icio macinagīra ūbumba, no itikamateithia o na hanini hīndī īrīa magaakorwo nī mwanangīko. ¹³ Wee Juda-rī, ūrī na ngai nyingī o ta ūrīa matūūra maku maigana, na igongona iria ūhaandīte cia gūcinīra ngai īyo ya thoni itagwo Baali ūbumba nī nyingī o ta barabara cia Jerusalemu.’

¹⁴ “Tiga kūhoera andū aya, kana ūmathaithanīrīre, o na kana ūmaarīrīrie, tondū ndikamathikīrīria hīndī īrīa makaangaīra marī mīnyamaro-inī.

¹⁵ “Mwendwa wakwa nī atīa areka thīinī wa hekarū yakwa, o agīthugundaga maūndū mooru na andū aingī?

Anga nyama iria nyamūre cia kīgongona-inī
ciahota kūgirīrīria iherithia rīaku?

Amu ūgīkenaga

rīrīa ūgwīka maūndū maku ma waganu.”

¹⁶ Jehova, akūheete rītwa atīrī:

Mūtamaiyū mūruru mwega

ūrī na maciaro mathaka makīoneka.

No rīrī, nīekūūgwatia mwaki,

aūcine na mūrurumo wa kīhuhūkanio kīnene,
nacio honge ciaguo ciunīkange.

¹⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o ūcio wakūhaandire wee, nīwe ūgūtuīrīre ūkorwo nī mwanangīko, tondū rīrī, andū a nyūmba ya Isiraeli na andū a nyūmba ya Juda nīmekīte

maündũ mooru, makaandakaria nĩ ũndũ wa gũcinĩra Baali ũbumba.

Ndundu ya gũũkĩrĩra Jeremia

¹⁸ Nĩndamenyire ndundu yao njũru nĩ ũndũ Jehova nĩanguũrĩirie, nĩgũkorwo o ihinda rĩu nĩanyonirie ũrĩa meekaga. ¹⁹ Nĩ ndatariĩ ta gatũrũme kahooreri koimagarĩtio gagathĩnjwo; ndiamenyaga atĩ nĩmathugundĩte kũnjika ũũru, makiugaga atĩrĩ,

“Nĩtwanangei mũtĩ ũyũ na maciaro maguo;

nĩtũmũniinei oime bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo,

nĩgeetha rĩitwa rĩake rĩtikanacooke kũririkanwo o rĩ,
o rĩ.”

²⁰ No rĩrĩ, Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o wee ũtuaga ciira na kĩhooto

na ũkoiruuria maündũ ma ngoro na ma meciiria-rĩ,
reke ndĩionere wee mwene ũkĩndĩhĩria harĩ andũ aya,
nĩgũkorwo wee nĩwe ndekereirie maündũ makwa mothe.

²¹ “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũhoroinĩ ũkonĩ andũ a Anathothu, acio marenda gũkũruta muoyo, makoiga atĩrĩ, ‘Tiga gũcooka kũratha mohoro ũkĩgwetaga rĩitwa rĩa Jehova, nĩgeetha tũtigakũũrage na moko maitũ’;

²² nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: ‘Nĩngamaherithia. Aanake ao makoogwo na rũhiũ rwa njora, nao ariũ ao na aarĩ ao mooragwo nĩ ng’aragu.

²³ Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao ũgaatigara, tondũ nĩngarehithĩria andũ a Anathothu mwanangĩko mwaka-inĩ ũrĩa makaaherithio.’”

12

Mateta ma Jeremia

¹ Atĩrĩrĩ, Wee Jehova ũtũũraga ũnduagĩra ciira na kĩhooto rĩrĩa rĩothe ndarehe ciira mbere yaku.

No rĩrĩ, no nyende twaranĩrie nawe ũndũ ũkoniĩ kĩhooto
gĩaku:

Nĩ kĩĩ gītũmaga mũthiĩre wa mũndũ ũrĩa mwaganu
ũgaacĩre?

Nĩ kĩĩ gītũmaga andũ arĩa matarĩ wĩtikio matũũre
megangarĩte?

² Ũmahaandĩte, nao makagĩa na mĩri;
makũraga na magaciara maciaro.

Ũgwetagwo hĩndĩ ciothe nĩ tũnua twao,
no meciiria ma ngoro ciao marĩ haraaya nawe.

³ No rĩrĩ, Wee Jehova nĩũnjũũ;
nĩwe ũnyonaga na ũkoiruuria meciiria makwa ũndũ
ũgũkoniĩ.

Maguucũrũrie ta ng'ondũ irathĩĩ gũthĩnjwo!

Maamũre ũmetererie mũthenya wao wa kũũragwo!

⁴ Nĩ ihinda rĩigana atĩa bũrũri ũgũtũũra ũng'arite,
nayo nyeki mĩgũnda-inĩ yothe iikare ihoohete?
Tondũ andũ arĩa matũũraga kuo nĩ andũ aaganu-rĩ,
nyamũ na nyoni nĩithirĩte.

Nĩngĩ, andũ acio maroiga atĩrĩ,
“Ndakoona ũrĩa tũkaarĩkĩrĩa.”

Icookio rĩa Ngai

⁵ “Angĩkorwo nĩũteng'eranĩtie na andũ marathiĩ na
magũrũ

nao magakũhũmia-rĩ,

wakĩhota atĩa gũcindana na mbarathi?

Angĩkorwo nĩũhĩngagwo ũkĩgerera bũrũri ũrĩ thayũ-rĩ,
ũgaakĩhota atĩa gũtũrĩkania ihinga iria irĩ hũgũrũrũ-
inĩ cia Jorodani?

⁶ Ariũ a maitũguo, na andũ a nyũmba ya thoguo-rĩ,
o nao nĩmagũkunyaĩre;
nĩmanĩrĩre na mũgambo magũũkĩrĩre.

Ndũkae kũmeehoka,

o na mangĩaria wega waku atĩa.

⁷ “Nĩ nĩngũtirika nyũmba yakwa,
na ndiganĩrie igai rĩakwa;
nĩngũneana ũrĩa nyendete
moko-inĩ ma thũ ciake.

⁸ Igai rĩakwa rĩtuĩkĩte
ta mūrũũthi ũrĩ gĩthaka-inĩ harĩ nĩ.
Nĩkūrarama ũndaramĩire,
nĩ ũndũ ũcio ngaũthũũra.

⁹ Githĩ igai rĩakwa rĩtituĩkĩte
ta nyoni ndĩa-nyama ĩrĩ maroro harĩ nĩ,
ĩrĩa nyoni iria ingĩ ndĩa-nyama ĩthiũrũrũkagĩria
ikamĩtharĩkĩra?

Thiĩ ũkonganie nyamũ ciothe cia gĩthaka;
cirehe imatambuure.

¹⁰ Ariĩthi aingĩ nĩmakananga mũgũnda wakwa wa
mĩthabibũ,
na marangĩrĩrie mũgũnda wakwa;
nĩmagatũma mũgũnda wakwa ũrĩa mwega
ũtuĩke rũng’ũrĩ rũkirĩte ihooru.

¹¹ Magaatũma gũkire ihooru,
gũtuĩke kũndũ kũng’aru na gũkirĩte ihooru maitho-
inĩ makwa;
bũrũri ũcio wothe nĩũgathũkangio
nĩ ũndũ gũtirĩ mũndũ wakũũrũmbũiya.

¹² Werũ-inĩ guothe kũrĩa gũtũũgĩru
aniinani nĩkuo makaiyũra,
nĩgũkorwo rũhiũ rwa njora rwa Jehova nĩrũkaniinana
kuuma gĩturi kĩmwe kĩa bũrũri nginya kĩrĩa kĩngĩ;
gũtigakorwo mũndũ o na ũrĩkũ ũgaakorwo na thayũ.

¹³ Makaahandaga ngano, makagetha mĩigua;
makeenogia na matione kĩndũ.
Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, conokerai magetha manyu,

tondũ wa marakara mahiũ ma Jehova.”

¹⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Ha ũhoro wa andũ acio aaganu maandigiiciirie, o acio matunyaga andũ akwa a Isiraeli igai rĩrĩa ndaamaheire-rĩ, nĩngamamunya kuuma mabũrũri mao, na munye nyũmba ya Juda yume gatagatĩ kao. ¹⁵ No rĩrĩ, thuutha wa kũmamunya nĩngacooka ndĩmaiguĩre tha na njookie o ũmwe wao igai-inĩ riake mwene, bũrũri-inĩ wake kĩũmbe. ¹⁶ Ningĩ mangĩkeruta wega mĩthiire ya andũ akwa na mehĩte makĩgwetaga rĩitwa riakwa moige atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo,’ o ta ũrĩa maarutire andũ akwa hĩndĩ ĩmwe kwĩhĩta makĩgwetaga rĩitwa rĩa Baali-rĩ, hĩndĩ ĩyo nao nĩmakahaandwo marũme wega gatagatĩ ka andũ akwa. ¹⁷ No rĩrĩ, rũrĩrĩ o na rũrikũ rũngĩkaaga kũnjiguarĩ, nĩngarũmunya na mĩri na ndĩrũniine biũ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

13

Mũcibi wa Gatani

¹ Jehova aanjĩĩrĩre atĩrĩ: “Thiĩ wĩgũrĩre mũcibi wa gatani, wĩohe njohero, no ndũkareke ũhutanie na maaĩ.”

² Nĩ ũndũ ũcio ngĩgũra mũcibi, o ta ũrĩa Jehova aanjathĩte njĩke, ngĩwĩoha njohero.

³ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ĩkinginyĩrĩra hĩndĩ ya keerĩ ngĩĩrwo atĩrĩ, ⁴ “Oya mũcibi ũcio ũraagũrĩre, o ũcio wĩohete njohero, ũũkĩre o rĩu ũthiĩ ũkinye Rũũĩ rwa Farati, ũũhithe mwatũka-inĩ wa rwaro rwa ihiga.” ⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngĩthiĩ ngĩũhitha kũu Rũũĩ-inĩ rwa Farati, o ta ũrĩa Jehova anjĩĩrĩte njĩke.

⁶ Matukũ maingĩ maathira Jehova akĩnjĩĩra atĩrĩ, “Rĩu ũkĩra ũthiĩ ũkinye Rũũĩ-inĩ rwa Farati, woe mũcibi ũrĩa ndakwĩrĩre ũkaũhithe kuo.” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩthiĩ kũu

rũũĩ-inĩ rwa Farati, ngĩthikũria mũcibi ũcio ngĩtũruta harĩa ndaaũhithĩte, no rĩrĩ, nĩwabuthĩte ũkaaga kiene biũ.

⁸ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩriri ya Jehova ĩkĩnginyĩrira, ngĩrwo atĩrĩ, ⁹ “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Ūguo nĩguo ngaaniina rūtũrĩko rwa Juda o na rūtũrĩko rũnene rwa Jerusalemu. ¹⁰ Andũ aya aaganu, aya maregete kũigua ũhoru wakwa, o aya marũmagĩrira ũremi wa ngoro ciao, makoima ngai ingĩ thuutha macitungatĩre na macihooye-rĩ, magaatuika ta mũcibi ũcio, mage kiene biũ! ¹¹ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa mũcibi wĩohagwo njohero ya mũndũ, ũguo nĩguo ndeohire nyũmba yothe ya Isiraeli na nyũmba yothe ya Juda, nĩgeetha matũike andũ akwa kũna, nĩguo ndĩgĩre na ngumo, na ngumagio na ngaheagwo gĩtĩo. No rĩrĩ, matiigana gũthikĩrĩria,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Mondo cia Ndibei

¹² “Meere atĩrĩ: ‘Ūũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga: Mondo o yothe ya ndibei yagĩrĩre nĩkũiyũrio ndibei.’ Nao mangĩgaakũũria atĩrĩ, ‘Ithui tũtũĩ atĩ mondo o yothe ya ndibei nĩyagĩrĩre kũiyũrio ndibei?’ ¹³ Hĩndĩ ĩyo ũmeere atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngũiyũria arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ na ũrĩũ, o hamwe na athamaki acio maikaragĩra gĩtĩ kĩa ũthamaki kĩa Daudi, na athĩnjĩri-Ngai, na anabii, na arĩa othe matũũraga Jerusalemu. ¹⁴ Nĩngamahũũrithania mũndũ na ũrĩa ũngĩ, hũũrithanie maithe na ciana o ũndũ ũmwe, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. Ndikamaiguĩra tha, kana ndĩmacaaĩre o na kana ngĩe na kĩaha atĩ nĩguo njage kũmaniina.’”

Kwĩhĩrwo Gũtahwo

¹⁵ Thikĩrĩriai na mũtege matũ,
tigai gwĩtĩia,
nĩgũkorwo Jehova nĩarĩtie.

¹⁶ Goocai Jehova Ngai wanyu

atanarehe nduma,
na mbere ya magūrū manyu mahingwo
kūu irīma-inī kūrāgīa nduma.

Inyuī mwīrīgīrīre ūtheri,
nowe-rī, nīakaūgarūra ūtuīke nduma ndumanu,
aūgarūre ūtuīke ta kīeha kīnene.

¹⁷ No rīrī, mūngīaga kūigua,
ndīrīrīragīra hitho-inī
nī ūndū wa mwītīo wanyu;
maitho makwa makaarīra na ruo,
ngīitaga maithori,
nī ūndū rūūru rwa Jehova nīrūgūtahwo.

¹⁸ Īra mūthamaki o na nyina wa mūthamaki atīrī,
“Harūrūkai mume itī-inī cianyu cia ūthamaki,
nīgūkorwo tanji icio cianyu irī riiri
nīcikūgūa kuuma mītwe-inī yanyu.”

¹⁹ Matūūra manene ma kūu Negevu nīmakahingwo,
na gūtikagīa mūndū ūkaamahingūra.
Andū othe a Juda nīmagatahwo matwarwo būrūri ūngī,
magaatahwo matwarwo othe biū.

²⁰ Tiirai maitho muone
andū acio marooka moimīte mwena wa gathigathini.
Rūūru rūrīa wehokeirwo rwa ng’ondū
rūrīa ūretīīaga naruo-rī, rūkīrī ha?

²¹ Ūkoiga atīa rīrīa Jehova akaanenehia
andū arīa watuīte athiritū aku
nīguo matuīke a gūgwathaga?
Githī ndūkanyitwo nī ruo rūnene,
ta rwa mūndū-wa-nja akīrūmwō?

²² Nawe ūngīkeyūria atīrī,
“Nī kīi gītūmīte maūndū macio mangore?”

Nĩũkamenya atĩ magũkorete nĩ ũndũ wa mehia maku
maingĩ,

na nĩkĩo ũtarũĩrwo nguo ciaku,
naguo mwĩrĩ waku ũgathũkio.

²³ Mũkushi ahota kũgarũra gĩkonde kĩa mwĩrĩ wake,
o na kana ngarĩ ĩgarũre maroro mayo?

O na inyuĩ mũtingĩhota gwĩka wega,
nĩ ũndũ nĩ mwamenyerire gwĩka ũũru.

²⁴ “Nĩĩ ngaakũhurunja o ta ũrĩa mũũngũ
ũmbũragwo nĩ rũhuho rwa werũ-inĩ.

²⁵ Rĩu nĩrĩo igai rĩaku,
rũgai rũrĩa ngũtuĩrĩre,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga,

“tondũ nĩũrganĩrwo nĩ nĩĩ,
ũkehoka ngai cia maheeni.

²⁶ Nĩngakũguũria nguo ikũhumbĩre ũthiũ
nĩguo njaga yaku yoneke:

²⁷ ũtharia waku o na mũĩto ĩrĩa wanagĩria,
o na ũmaraya waku ũrĩa ũtarĩ thoni!

Nĩndĩĩoneire ciĩko ciaku cia ũũra-thoni
kũu tũrĩma-inĩ na mĩgũnda-inĩ.

Kaĩ ũrĩ na haaro, wee Jerusalemu-ĩ!
Ũgũtũũra wĩthaahĩtie nginya-rĩ?”

14

Kwaga Mbura, Ng'aragu, na Rũhiũ rwa Njora

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩre Jeremia
ĩkonĩ ihinda rĩrĩa kwagĩte mbura:

² “Bũrũri wa Juda nĩũracakaya,
namo matũũra makuo makoowwo nĩ hinya;
nĩmararĩrĩra bũrũri,

nakĩo kĩrĩro nĩkĩambatĩte na igũrũ kiumĩte
Jerusalemu.

³ Andũ arĩa marĩ igweta maratũma ndungata ciao igatahe
maaĩ;

irathĩĩ marima-inĩ ikaaga maaĩ.

Iracooka na ndigithũ itarĩ kĩndũ;

ikehumbĩra mĩtwe iconokete na ikuĩte ngoro.

⁴ Thĩ nĩyatũkangĩte,

nĩ ũndũ gũtirĩ mbura yurĩte bũrũri-inĩ,

arĩmi nao magakua ngoro,

makehumbĩra mĩtwe.

⁵ O nayo thwariga

nĩĩteete gacaũ kayo gaaciarwo o ro ũguo kũu werũ-
inĩ,

nĩ ũndũ gũtirĩ nyeki.

⁶ Njagĩ nacio irũgamĩte tũrĩma-igũrũ kũrĩa gũtakũraga
kĩndũ,

ikĩhũmahũmaga ta mbwe;

nĩciũrĩte maitho

nĩ kwaga mahuti ma kũrĩa.”

⁷ O na gũtuĩka mehia maitũ nĩmaroimbũra ũũru ũrĩa
twĩkĩte,

Wee Jehova-rĩ, ĩka ũndũ nĩ tondũ wa rĩĩtwa rĩaku.

Nĩgũkorwo gũcooka na thuutha gwitũ nĩ kũnene;

nĩtũkwĩĩirie.

⁸ Wee Kĩĩrĩgĩrĩro gĩa Isiraeli,

o wee Mũhonokia wao hĩndĩ ĩrĩa marĩ na mĩnyamaro,

nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtuĩke ta mũgeni bũrũri-inĩ,

kana ta mũgendi ũraarĩĩire ũtukũ o ũmwe?

⁹ Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũikare ta mũndũ mũmaku,

ũgaikara ta njamba ĩrĩ hinya ĩtangĩhota kũhonoka-
nia?

Wee Jehova-rĩ, ũrĩ gatagatĩ gaitũ,

na ithuĩ tũgeetanio na rĩitwa rĩaku;
ndũkanatũtirike!

¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoro ũkonĩĩ andũ aya:
“Nĩmendete kũũrũũra mũno;
nĩmaregete kũgirĩrĩria magũrũ mao.

Nĩ ũndũ ũcio nake Jehova ndangĩmetĩkĩra;
rĩu nĩekũririkana waganu wao,

na amaherithie nĩ ũndũ wa mehia mao.”

¹¹ Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga kũhoera andũ aya
atĩ nĩguo mone wega. ¹² O na mangĩhinga kũrĩa irio,
ndigathikĩrĩria kĩrĩro kĩa; o na mangĩndutĩra maruta
ma njino na maruta ma mũtu-rĩ, ndikametĩkĩra. Nĩ
kũniina ngaamaniina na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, o
na mũthiro.”

¹³ No ngiuga atĩrĩ, “Wũi, Mwathani Jehova, anabii
mameeraga atĩrĩ, ‘Mũtikoona rũhiũ rwa njora kana
mũhatĩrĩrio nĩ ng’aragu. Ti-itherũ, nĩngamũhe thayũ wa
gũtũũra kũndũ gũkũ.”

¹⁴ Hĩndĩ iyo Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Anabii acio
mararatha ũhoro wa maheeni makĩgwetaga rĩitwa
rĩakwa. Nĩ ndimatũmĩte, kana ngamathuura, o na kana
ngamaarĩria. Maramũrathĩra mohoro ma cioneki cia
maheeni, na ũragũri wa tũhũ, na kũhooya mĩhianano, na
maũndũ ma maheeni marĩa methugundĩire na meciiria
mao. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũhoro
ũkonĩĩ anabii arĩa mararatha maũndũ makĩgwetaga
rĩitwa rĩakwa: Nĩ ndiamatũmĩte, no-o moigaga atĩrĩ,
‘Gũtirĩ rũhiũ rwa njora kana ng’aragu ikaahutia bũrũri
ũyũ.’ Anabii o acio makaaniinwo na rũhiũ rwa njora, na
ng’aragu. ¹⁶ Nao andũ acio marathagĩrwo mohoro nĩo,
magaikanio na kũu njĩra-inĩ cia itũũra rĩa Jerusalemu
tondũ wa ng’aragu na rũhiũ rwa njora. Gũtikoneka
mũndũ wa kũmathika, kana wa gũthika atumia ao, o na

kana wa gũthika ariũ ao na airĩtu ao. Nĩngamaitĩrĩria mũtino ũrĩa ũmagĩrĩire.

¹⁷ “Maarĩrie ũhoru ũyũ, ũmeere atĩrĩ:
“‘Rekei maitho makwa maite maithori
ũtukũ na mũthenya mategũtigithĩria;
nĩgũkorwo mũirĩtu wakwa gathirange, o acio andũ akwa,
nĩmũgurarie ũũru,
akagũthwo igũtha rĩa kũmũhehenja.

¹⁸ Ingĩtoonya bũrũri-inĩ,
nyonaga arĩa moragĩtwo na rũhiũ rwa njora;
ingĩtoonya itũũra inene,
nyonaga arĩa manyariirĩtwo nĩ ng’aragu.
Mũnabii na mũthĩnjĩri-Ngai,
eerĩ nĩmathiĩte bũrũri matooĩ.’”

¹⁹ Rĩu-rĩ, kaĩ ũregete Juda biũ?
Anga nĩũnyararĩte Zayuni?
Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũtũhũũre,
nginya tũkaaga kĩhonia?
Twerĩgĩrĩire thayũ,
no gũtirĩ wega tuonete,
tũgeterera ihinda rĩa kũhonanio,
no rĩrĩ, no maũndũ ma kũmakania tuonete.

²⁰ Nĩtũkumbũra waganu witũ, Wee Jehova,
o na wĩhia wa maithe maitũ;
nĩ ũndũ ti-itherũ nĩtũkwĩhĩirie.

²¹ Twagũthaitha ũtuge gũtũthũũra, nĩ ũndũ wa rĩitwa
rĩaku;
ndũgaaconorithie gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene kĩrĩa kĩrĩ riiri.
Ririkana kĩrĩkanĩro kĩrĩa warĩkanĩire na ithuĩ,
na ndũgagĩthũkie.

²² Nĩ kũrĩ mũhianano o na ũmwe wa ĩyo ĩtarĩ kĩene ya
ndũrĩrĩ ũngiuria mbura?

Matu mo mene nĩmoiragia mbura?
 Aca, nĩwe, Wee Jehova Ngai witũ, uuragia mbura.
 Nĩ ũndũ ũcio, kĩirĩgĩrĩro giitũ kĩrĩ harĩwe,
 nĩgũkorwo wee nĩwe wĩkaga maũndũ macio mothe.

15

¹ Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ: “O na korwo Musa na Samũeli maarũgama mbere yakwa-rĩ, ngoro yakwa ndĩngĩerekera kũrĩ andũ aya. Maingatei mehere mbere yakwa! Nĩmarekwo mathiĩ! ² Nao mangĩkũũria atĩrĩ, ‘Tũgũgĩthiĩ kũ?’ Ũmeere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: “‘Arĩa maathĩrĩirio gũkua-rĩ, magakue; arĩa maathĩrĩirio kũũragwo na rūhiũ rwa njora-rĩ, makooragwo na rūhiũ rwa njora; arĩa maathĩrĩirio ng’aragu-rĩ, makooragwo nĩ ng’aragu; arĩa maathĩrĩirio gũtahwo-rĩ, matahwo matwarwo bũrũri ũngĩ.’

³ “Nĩngamarehithĩria mĩthemba ĩna ya aniinani mamookĩrĩre.” ũguo nĩguo Jehova ekuuga, “Rũhiũ rwa njora rūgooka rūũrage andũ, namo magui mamakururie, nacio nyoni cia rĩera-inĩ, o na nyamũ cia gũkũ thĩ imatambuure, imaniine. ⁴ Nĩngatũma matuĩke andũ a gũthũũrwo nĩ mothamaki mothe ma gũkũ thĩ, nĩ ũndũ wa ũrĩa Manase mũrũ wa Hezekia mũthamaki wa Juda eekire gũkũ itũũra-inĩ rĩa Jerusalemu.

⁵ “Nũũ ũgaakũiguĩra tha, wee Jerusalemu?

Nũũ ũgaagũcakaĩra?

Nũũ ũgaakerũra gwaku oke akũũrie ũrĩa ũhoru waku ũtariĩ?”

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ,

“Wee nĩũndegete,

wee ũtũũrĩte ũcookaga na thuutha.

Nĩ ũndũ ũcio nĩngũgũtambũrũkĩria moko ngũniine;

ndingĩricũkwo rĩngĩ.

⁷ Nĩngamahuha ta mahuti makĩhuhwo na gĩtarũrũ
ihingo-inĩ cia itũũra inene rĩa bũrũri.

Nĩngarehe gĩkuũ na mwanangĩko kũrĩ andũ akwa,
nĩgũkorwo nĩmagĩte kũgarũrĩra mĩthiire yao.

⁸ Nĩngatũma atumia ao a ndigwa maingĩhe,
makĩre mũthanga wa iria-inĩ.

Nĩngarehithia mũniinani hĩndĩ ya mĩarahō
okĩrĩre manyina ma aanake ao;

ngaamarehera ruo rũnene

na makorererwo nĩ kĩa kĩnene o rĩmwe.

⁹ Nyina wa ciana mũgwanja
nĩakaringĩka, akue.

Nĩagathũrĩrwo nĩ riũa kũrĩ o mũthenya barigici;
nĩagaconorithio na anyararwo.

Arĩa magaatigara ngaamaneana kũrĩ thũ ciao,
maniinwo na rũhiũ rwa njora,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁰ Wũi-ĩiya-wakwa maitũ-ĩ, wee wanjiarire!

Nduĩkĩte mũndũ wa kũgianagwo na kũhũũranagwo
na nĩ nĩ bũrũri wothel!

Nĩ ndikombithĩtie kana ngakomberwo kĩndũ nĩ mũndũ,
no numagwo nĩ andũ othe.

¹¹ Jehova oigĩte atĩrĩ,

“Ti-itherũ nĩngagũkũũra ndĩ na muoroto mwega harĩwe;
ti-itherũ nĩngatũma thũ ciaku igũthaithe mahinda
ma mwanangĩko
na mahinda ma mĩnyamaro.

¹² “Mũndũ no oine kĩgera:

kĩgera kĩrĩa kiumĩte gathigathini,
kana oine gĩcango?

13 Nĩnganeana ũtonga waku na igĩĩna ciaku
itahwo hatarĩ irĩhi,
nĩ ũndũ wa mehia maku mothe
marĩa maneeekwo bũrũri-inĩ waku wothe.

14 Nĩngamũtua ngombo cia thũ cianyu
thĩinĩ wa bũrũri mũtooĩ,
nĩ ũndũ marakara makwa
nĩmagaakana ta mwaki, ũmũcine.”

15 Wee Jehova-rĩ, nĩwe ũũĩ;
ndirikana na ũũmenyagĩrĩre.
Ndĩhĩria kũrĩ arĩa maanyariiraga.
Wee nĩũkiragĩrĩria; ndũkanjeherie;
ririkana ũrĩa ndananyariirĩka nĩ ũndũ waku.

16 Rĩrĩa ciugo ciaku cianginyĩrĩire-rĩ, nĩndacirĩire;
ciarĩ gĩkeno gĩakwa, na igĩcanjamũra ngoro yakwa,
nĩgũkorwo nĩnjĩtanĩtio na rĩĩtwa rĩaku,
Wee Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe.

17 Ndirĩ ndaikara thiritũ-inĩ ya arĩa mekenagia,
o na kana ngĩkenia magĩkenia;
ndaikarire ndĩ wiki nĩ ũndũ guoko gwaku kwarĩ igũrũ
rĩakwa,
nawe nĩwanjiyũrĩtie marakara.

18 Nĩ kĩ gĩtũmĩte ruo rwakwa rwage gũthira,
na kirona gĩakwa gĩkeeha, gĩkaaga kũhona?
Anga ũgũtuĩka harĩ nĩ ta karũũ gatangĩihokwo,
kana ta gĩthima kĩa maaĩ kĩrĩa kĩhũũaga?

19 Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Ũngĩrira, nĩngũgũcookereria
nĩgeetha ũndungatagĩre;
akorwo nĩũrĩaragia maũndũ marĩa marĩ bata,
no ti marĩa matarĩ bata,
nĩũgũtuĩka wa kũjarĩrĩria.
Andũ aya nĩmagũcookerere,

no wee ndũkamacookerere.

²⁰ Nĩngagũtua ta rūthingo harĩ andũ aya,
ngũtue rūthingo rūrũmu rwa gĩcango;

nĩmakarũa nawe,
no matigagũtooria,

nĩgũkorwo nĩ ndĩ hamwe nawe,
nĩguo ngũteithũre na ngũhonokie,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²¹ “Nĩngakũhonokia kuuma moko-inĩ ma andũ arĩa aaganu,
na ngũkũũre ngũrute moko-inĩ ma andũ arĩa matarĩtha.”

16

Mũthenya wa Mwanangiko

¹ Hĩndĩ iyo ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Ndũkanahikanie ũgĩe na aanake kana airĩtu kũndũ gũkũ.” ³ Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũndũ ũkonĩĩ aanake na airĩtu arĩa maciarĩrwo bũrũri ũyũ na ũkonĩĩ atumia arĩa marĩ manyina mao na arũme arĩa marĩ maithe mao, atĩrĩ: ⁴ “Nĩmagakua gĩkuũ kiumanĩte na mĩrimũ mĩũru. Matigaacakaĩrwo kana mathikwo, no magaatuĩka ta rūrua rūharaganĩtio gũkũ thĩ. Makaaniinwo na rūhiũ rwa njora na ng’aragu, nacio ciimba ciao igatuĩka, irio cia nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka.”

⁵ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ: “Ndũkanatoonye mũciĩ ũrĩ na ndĩa ya mathiko; ndũgathiĩ gũcakaya kana gũcaayanĩra, nĩ ũndũ nĩnjeheretie kĩrathimo gĩakwa, na wendo wakwa, o na tha ciakwa harĩ andũ aya,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ⁶ “Andũ othe, anene na arĩa anini, nĩmagakuĩra bũrũri-inĩ ũyũ. Matigaathikwo kana macakaĩrwo,

na gūtirĩ mūdũ ũgetiihangia kana enjwo mūtwe* nĩ ũndũ wao. ⁷ Gūtirĩ mūdũ ũkaaheana irio cia kūhooreria acio maracakaĩra arĩa makuĩte,[†] o na akorwo nĩ ithe kana nyina, o na gūtirĩ mūdũ ũkaaheana kīndũ gĩa kūnyua nĩguo amagirie maithori.

⁸ “Nĩngĩ ndūkanatoonye mūciĩ ũrĩ na gĩathĩ, atĩ nĩguo ũikare thĩ nao mūrĩe na mūnyue. ⁹ Nĩgūkorwo Jehova, Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Matukũ-inĩ manyu nĩmūkeonera na maitho manyu ngakinyia mĩgambo ya ndūrũhĩ na ya gĩkeno mũthia o na niine mĩgambo ya mũhiki na mũhikania kūdũ gūkũ.’

¹⁰ “Rĩrĩa ũkeera andũ aya maūdũ macio mothe nao makūũrie atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gītũmĩte Jehova atūtũire mwanangĩko mūnene ũguo? Kaĩ twĩkĩte ihĩtia rĩrĩkũ? Nĩ mehia marĩkũ twĩhĩrie Jehova Ngai witũ?’ ¹¹ Hĩndĩ ĩyo ũmeere atĩrĩ: Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Nĩ tondũ maithe manyu nĩmandirikire, makĩrũmĩrĩra ngai ingĩ, magĩcitungatagĩra na magĩcihooyaga. Nĩmandirikire na makĩaga kūrũmia watho wakwa. ¹² No inyuĩ nĩmwĩkĩte maūdũ ma waganu mūgakĩra maithe manyu. Ta rorai muone ũrĩa o ũmwe wanyu arũmĩrĩire ũremi wa ngoro yake thũku, handũ ha kũnjathĩkĩra. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio nĩngũmũrutũrũra muume bũrũri ũyũ mũthiĩ bũrũri mũtooĩ inyuĩ ene, o na kana ũkamenywo nĩ maithe manyu, na mūrĩ kũu nĩmũgatungatagĩra ngai ingĩ mũthenya na ũtukũ, nĩgūkorwo ndigũcooka kũmwĩka maūdũ mega.’”

¹⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ, “O na kūrĩ ũguo, matukũ nĩ-marooka rĩrĩa andũ matagacooka kuuga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warutire andũ a

* 16:6 O na gūtũika andũ a Isiraeli rĩmwe nĩmenjagwo njuĩrĩ nĩ ũndũ wa arĩa akuũ, mūtugo ũyũ nĩwakananĩtio nĩ watho (Alaw 19:28; 21:5). † 16:7 Warĩ mūtugo kūrĩ andũ arĩa maracakaya kūheo irio (2Sam 3:35; Ezek 24:17, 22).

Isiraeli kuuma bŭrŭri wa Misiri,' ¹⁵ no makoigaga atĩrĩ, 'Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warutire andũ a Isiraeli bŭrŭri ũrĩa ũrĩ mwena wa gathigathini, na akĩmaruta mabŭrŭri-inĩ mothe kŭrĩa aamathaamĩirie.' Nĩgũkorwo nĩngamacookia bŭrŭri-inĩ ũrĩa ndaaheire maithe mao."

¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ, "No rĩrĩ, nĩngŭtũmana gwĩtwo ategi a thamaki aingĩ, nao nĩmakamatega. Thuutha wa ũguo njooke ndũmanĩre aguĩmi aingĩ, nao nĩmakamaguĩma irĩma-inĩ, na tũrĩma-inĩ tuothe, na mĩatũka-inĩ ya ndwaro cia mahiga. ¹⁷ Maitho makwa nĩmoonaga mĩthiĩre yao yothe; ndĩngĩhithĩka harĩ nĩ, o namo mehia mao matingĩhithwo atĩ nĩguo maitho makwa mage kũmona. ¹⁸ Ngaamarĩhia maita meerĩ nĩ ũndũ wa waganu wao na mehia mao, nĩ ũndũ nĩmathaahitĩe bŭrŭri wakwa na mĩhaano ĩtarĩ muoyo mĩmeneku mũno, na makaiyũria igai rĩakwa na mĩhianano ĩrĩ magigi."

¹⁹ Atĩrĩrĩ Wee Jehova, o wee hinya wakwa, na kĩirigo gĩakwa kĩrũmu,
o wee rĩũrĩro rĩakwa hĩndĩ ya mathiĩna,
ndũrĩrĩ igooka harĩwe
ciumĩte ituri-inĩ cia thĩ, ciuge atĩrĩ,
"Maithe maitũ matiarĩ na kĩndũ tiga ngai cia maheeni,
o mĩhianano ĩyo ĩtarĩ kĩene na ĩtarĩ ũndũ mwega yamekiire.

²⁰ Andũ nĩmethondekagĩra ngai ciao ene?
Ĩĩ, no rĩrĩ, icio ti ngai!"

²¹ "Tondũ ũcio nĩngamaruta maamenye,
ihinda-inĩ rĩrĩ nĩguo ngaamaruta ũhoro wa ũhoti na hinya wakwa.
Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ rĩitwa rĩakwa nĩ Jehova.

17

¹ “Atĩrĩrĩ, mehia ma Juda makururĩtwo na karamu ga
kĩgera,
magakururwo na mũthia mũũgĩ wa kahiga ka nyaigĩ,
ihengere-inĩ cia ngoro ciao,
o na magakururwo hĩa-inĩ cia igongona ciao.

² O na ciana ciao nĩiririkanaga
igongona ciao na itugĩ cia Ashera
iria ciahaandĩtwo rungu rwa mĩtĩ ĩrĩa mĩruru,
o na tũrĩma-inĩ tũrĩa tũraihi na igũrũ.
³ Kĩrĩma gĩakwa kĩrĩa kĩrĩ bũrũri-inĩ,
o hamwe na ũtonga waku, na mĩthiithũ yaku yothe-
rĩ,
nĩngacirekereria itahwo,
o hamwe na kũndũ gwaku kũrĩa gũtũũgĩru,
nĩ ũndũ wa mehia marĩa maiyũrĩte guothe bũrũri-inĩ
waku.

⁴ Nĩ ũndũ wa kwĩhia gwaku wee mwene,
nĩũkoorwo nĩ igai rĩrĩa ndaakũheire.
Nĩngagũtua ngombo ya thũ ciaku
thĩinĩ wa bũrũri ũtooĩ,
nĩgũkorwo nĩũtũmĩte marakara makwa maakane,
na megũtũũra makanaga nginya tene.”

⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ ũrĩa wĩhokaga mũndũ,
o ũcio wĩhokaga mũndũ nĩ ũndũ wa hinya wake,
ngoro yake ĩkahutatĩra Jehova.

⁶ Agaatuĩka o ta kĩhinga kĩrĩ werũ-inĩ ũtarĩ kĩndũ;
ndakoona ũgaacĩru ihinda rĩakinya.
Agaatũũra kũndũ kũmũ na kũrĩ nyoota werũ-inĩ,
o kũu bũrũri-inĩ wa cumbĩ gũtatũũraga mũndũ.

⁷ “No kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa wĩhokaga Jehova,
o ũrĩa ũigĩte mwĩhoko wake harĩ we.

- ⁸ Agaatuika ta mūtī ũhaandĩtwo hũgũrũrũ-inĩ cia maaĩ,
ũrĩa ũtaambagia mĩri yaguo ĩgakinya rūũ-inĩ.
Ndwĩtigagĩra hĩndĩ ya ũrugarĩ wa riũa wakinya;
mathangũ maguo makoragwo marĩ maruru.
Ndũngĩũma mwaka ũrĩa gũtarĩ mbura,
na ndwagaga gũciara maciaro maguo.”
- ⁹ Ngoro ya mũndũ nĩheenanageria gũkĩra ciũmbe iria ingĩ
ciothe,
na nĩ njaganu mũno.
Nũũ ũngĩhota gũthuuthuuria ũhoro wayo?
- ¹⁰ “Nĩ Jehova thuthuuragia ngoro,
na ngoiruuria maũndũ marĩa mahithe meciiria-inĩ,
nĩgeetha ndaathime mũndũ o mũndũ kũringana na
maũndũ marĩa ekaga,
o na kũringana na ũrĩa ciĩko ciake itariĩ.”
- ¹¹ O ta ũrĩa ngware ĩkomagĩrĩria matumbĩ marĩa
ĩtareketie-rĩ,
ũguo noguo mũndũ ũrĩa wĩtongagia na njĩra itarĩ cia
kĩhooato atariĩ.
O matukũ ma muoyo wake magĩthĩ kũigananĩria-rĩ,
ũtonga ũcio nĩũkamweherera, nake marigĩrĩrio-inĩ
nĩakeyonania arĩ mũkĩũgu.
- ¹² Handũ haitũ harĩa haamũre, hahaanaine na gĩtĩ gĩa
ũthamaki kĩrĩa kĩrĩ riiri,
kĩrĩa gĩtũũrĩte gĩtũũgĩrĩtio kuuma o kĩambĩrĩria,
- ¹³ Wee Jehova, o wee mwĩhoko wa Isiraeli,
arĩa othe magũtirikaga nĩmagaconorithio.
Arĩa makũhutatagĩra makoima harĩwe-rĩ,
makaandĩkwo marĩitwa mao rũkũngũ-inĩ rwa thĩ,
nĩ ũndũ nĩmatirikĩte Jehova,

o we gĩthima kĩa maaĩ ma muoyo.

- ¹⁴ Wee Jehova-rĩ, honia na nĩngũhona;
honokia na nĩngũhonoka,
nĩ ũndũ wee nowe ngoocaga.
- ¹⁵ Andũ manjũũragia atĩrĩ,
“Kaĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩrĩ kũ?
Nĩĩkĩhingio rĩu!”
- ¹⁶ Nĩi ndiũrĩte ngatiga gũtuĩka mũrĩithi waku;
wee nĩũũ atĩ ndiĩrĩrĩrie mũthenya wa mũtino.
Ūrĩa wothe njaragia na kanua gakwa ndũhithĩtwo
harĩwe.
- ¹⁷ Ndũgatuĩke itua-nda harĩ nĩi;
wee nĩwe kĩhitho gĩakwa mũthenya wa
mwanangĩko.
- ¹⁸ Arĩa maanyariiraga maroconorithio,
no nĩi-rĩ, ndũkanareke njonoke;
maronyiitwo nĩ kĩmako,
no nĩi-rĩ, ndũkanareke nyiitwo nĩ kĩmako.
Makinyĩrĩrie mũthenya wa mwanangĩko;
maniine na iniinana inene maita meerĩ.

Kũiga Thabatũ ĩrĩ Theru

- ¹⁹ Jehova aanjũĩrĩre atĩrĩ: “Thiĩ ũrũgame kĩhingo-
inĩ kĩrĩa gĩitagwo kĩhingo kĩa andũ, kĩrĩa athamaki
a Juda mageraga magĩtoonya itũũra-inĩ na makiuma;
ningĩ ũrũgame ihingo-inĩ iria ingĩ ciothe cia Jerusalemu.
- ²⁰ Mũmeere atĩrĩ, ‘Ta thikĩrĩriai ndũmĩrĩri ya Jehova,
inyuĩ athamaki a Juda, na andũ othe a Juda, na mũndũ
o wothe ũrĩa ũtũũraga Jerusalemu, ũrĩa ũtoonyagĩra
ihingo-inĩ ici. ²¹ Jehova ekuuga atĩrĩ: Mwĩmenyererei
mũtikanakuue mũrigo mũthenya wa Thabatũ, kana mũũ-
toonyerie ihingo-inĩ cia Jerusalemu. ²² Mũtikanakuue
mũrigo mũũrute nyũmba-inĩ cianyu, kana mũrute wĩra

o na ũrĩkũ mũthenya wa Thabatũ, no rĩrĩ, mũthenya wa Thabatũ mŭwamũrage, o ta ũrĩa ndaathire maithe manyu mekage. ²³ No matiigana gũthikĩrĩria kana kũrũmbũiya ũhoru ũcio: moomirie ngingo, makĩaga gũthikĩrĩria, o na makĩrega gũtaarwo. ²⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ, mũngĩmenyerera mũnjathĩkĩre na mwage gũkuua mĩrigo mũmĩtoonyerie ihingo-inĩ cia itũũra rĩrĩ inene mũthenya wa Thabatũ, no mũmenyerere mũthenya wa Thabatũ mŭwamũre na ũndũ wa kwaga kũruta wĩra mũthenya ũcio-rĩ ²⁵ hĩndĩ ĩyo athamaki arĩa maikarĩire gĩtĩ kĩa ũthamaki kĩa Daudi nĩmagatoonyera ihingo cia itũũra rĩrĩ inene marĩ na anene ao. O, hamwe na anene ao, nĩmagooka makuuĩtwo nĩ ngaari cia ita, na mahaicĩte mbarathi, marĩ hamwe na andũ a Juda, na andũ arĩa matũũraga Jerusalemu, narĩo itũũra rĩu-rĩ, nĩrĩgatũũrwo nĩ andũ nginya tene. ²⁶ Andũ nĩmagooka moimĩte matũũra-inĩ ma Juda, o na tũtũura-inĩ tũrĩa tũrigiicĩrie Jerusalemu, na moime bũrũri wa Benjamini na bũrũri ũrĩa ũrĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũĩro, na moime bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma o na wa Negevu, moke marehe indo cia maruta ma njino na cia magongona, na maruta ma mũtu, na ũbumba, na maruta ma gũcookia ngaatho nyũmba-inĩ ya Jehova. ²⁷ No rĩrĩ, mũngĩrega kũnjathĩkĩra, na mwage kwamũra mũthenya wa Thabatũ na ũndũ wa kwaga gũkuua mũrigo o na ũrĩkũ rĩrĩa mũgũtoonyera ihingo-inĩ ici cia Jerusalemu mũthenya wa Thabatũ-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩngaakia mwaki ũtangĩhoreka ihingo-inĩ cia Jerusalemu nĩguo ũcine ciikaro ciao iria njirigĩre.’”

18

Nyũmba-inĩ ya Mũũmbi wa Nyũngũ

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte harĩ Jehova, akĩrwo atĩrĩ: ² “Ikũrũka ũthĩĩ nyũmba-inĩ ya

mũũmbi wa nyũngũ, na wakinya kũu nĩkũo ngũkũheera ndũmĩrĩri yakwa.”³ Nĩ ũndũ ũcio ngĩkũrũka ngĩthĩĩ kũu nyũmba-inĩ ya mũũmbi wa nyũngũ, ngĩkora akĩruta wĩra na ngaari yake ya kũũmba nyũngũ.⁴ No rĩrĩ, nyũngũ ĩrĩa ombaga na rĩũmba nĩyathũkire ĩrĩ o moko-inĩ make; nĩ ũndũ ũcio mũũmbi ũcio agĩcooka akĩũmba nyũngũ ĩngĩ na rĩũmba o rĩu, akĩmĩthondeka o ta ũrĩa onire yagĩrĩire gũthondekwo.

⁵ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ: ⁶ “Inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, githĩ to njike na inyuĩ o ta ũrĩa mũũmbi ũyũ wa nyũngũ ekaga?” Ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “O ta rĩũmba rĩrĩ guoko-inĩ kwa mũũmbi-rĩ, ũguo nĩguo mũtarĩĩ mũrĩ guoko-inĩ gwakwa, inyuĩ andũ aya a nyũmba ya Isiraeli.”⁷ Hĩndĩ o yothe ingĩkaanĩrĩra, njuge rũrĩrĩ kana ũthamaki mũna ũmunyũrwo na mĩri, na unangwo, o na ũniinwo,⁸ naruo rũrĩrĩ rũu ngaanĩtie rũngĩrĩra, rũtigane na ũũru waruo, nĩngaigua tha, njage kũrũĩka ũũru ũcio njiirĩire kũrũĩka.⁹ Ningĩ ihinda rĩngĩ ingĩkaanĩrĩra njuge rũrĩrĩ kana ũthamaki mũna wakwo nĩguo wĩhaande,¹⁰ naruo rũrĩrĩ rũu rũcooke rwĩke maũndũ marĩa nyonaga marĩ mooru na rwage kũnjathĩkĩra-rĩ, nĩngericũkwo, njage kũrũĩka wega ũcio njugĩte nĩngũrũĩka.

¹¹ “Nĩ ũndũ ũcio, rĩu ĩra andũ a Juda na arĩa matũũraga Jerusalemu atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ta rorai muone! Nĩndĩrahaarĩria kũmũrehera mwanangĩko na ngathugunda njĩra ya kũmũũkĩrĩra. Nĩ ũndũ ũcio, garũrũkai mũtigane na mĩthĩire yanyu mĩũru, mũndũ o mũndũ wanyu, na mũgarũrĩire mĩthĩire yanyu na ciĩko cianyu.’¹² No-o magaacookia moige atĩrĩ, ‘Hatĩrĩ bata wa gũtaarwo. Tũgũthĩĩ na mbere na mĩbango iitũ; mũndũ o mũndũ witũ ekũrũmĩrĩra ũremi wa ngoro yake thũku.’”

13 Nĩ ùndũ ùcio Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Tuĩriai harĩ ndũrĩrĩ:

Nũũ ũrĩ waigua ùndũ ta ũyũ?

Ùndũ ũrĩ magigi mũno nĩwĩkĩtwo

nĩ Isiraeli, ũrĩa mũirĩtu gathirange!

14 Tharunji ya Lebanoni-rĩ,

ĩrĩ yaaga hurũrũka-inĩ ciakĩo cia mahiga?

Maaĩ mahehu makĩo marĩa moimaga matherũkĩro-inĩ ma
kũraya-rĩ,

marĩ maga gũtherera?

15 No rĩrĩ, andũ akwa nĩmariganĩirwo nĩ niĩ;

macinagĩra mĩhianano itarĩ kĩene ũbumba,

ĩrĩa yatũmire mahĩngwo mĩthiĩre-inĩ yao,

makĩaga kũrũmĩrĩra mĩthiĩre ĩrĩa ya tene.

Yatũmire magerere tũcĩra twa mĩkĩra,

o na barabara iria itarĩ thondeke.

16 Bũrũri wao ũgaatigwo ũrĩ mwanangĩku,

ũgaatuĩka kũndũ gwa kũnyararwo nginya tene;

arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo-rĩ,

nĩmakagega makĩinagia mĩtwe.

17 O ta rũhuho rũkĩhurutana kuuma mwena wa irathĩro,

noguo ngaamahurunja mbere ya thũ ciao;

ngaamahutatĩra na njage kũmoonĩa ũthiũ wakwa

mũthenya ũrĩa magaakorwo nĩ mwanangĩko.”

18 Nao makiuga atĩrĩ, “Ūkai tũciirĩre ũrĩa tũgũũkĩrĩra

Jeremia; nĩ ùndũ ũrutani wa watho ũrĩa athĩnjĩri-Ngai

marutanaga ndũkoora, kana kĩrĩra kĩa andũ arĩa oogĩ

kĩũre, o na kana ndũmĩrĩri ya anabii yũre. Nĩ ùndũ

ùcio ũkai, tũmũtharĩkĩre na nĩmĩ ciitũ, na tũtikarũmbũie

ùndũ o wothe ekuuga.”

19 Ta thikĩrĩria, Wee Jehova;

igua ũrĩa aya aathitangi maroiga!

20 Wega-rĩ, no ũrĩhwo na ũũru?

No rĩrĩ, andũ acio nĩmanyenjeire irima.
Ta ririkana ũrĩa ndaarũgamire mbere yaku,
na ngĩmarĩrĩria,
nĩguo ngirĩrĩrie marakara maku matikamakore.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio rekereria ciana ciao ng'aragu;
cineane, iniinwo na rūhiũ rwa njora.
Reke atumia ao matigwo matarĩ ciana, na marĩ a ndigwa;
rekereria arũme ao mooragwo,
o nao aanake ao mooragĩrwo mbaara-inĩ na rūhiũ
rwa njora.

²² Kĩrĩro kĩroiguu kuuma nyũmba-inĩ ciao
rĩrĩa ũkaarehe andũ a kũmatharĩkĩra hi na hi,
nĩ ũndũ nĩmanyenjeire irima nĩguo maanyite,
na makanyumbĩkĩra mĩtego ya kũnyiita magĩrũ
makwa.

²³ No wee nĩũũĩ, Wee Jehova,
ũrĩa wothe manjiirĩire nĩguo manjũrage.
Tiga kũmarekera mahĩtia mao,
kana kũhuura mehia macio mao mehere ũthiũ-inĩ
waku.

No marong'aũranĩrio thĩ mbere yaku;
meeke maũndũ macio rĩrĩa ũgaakorwo ũrakarĩte.

19

¹ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: “Thiĩ ũgũre gatigithũ ka
rĩũmba harĩ mũũmbi. Ũcooke woe athuuri amwe a kĩrĩndĩ
na athĩnjĩri-Ngai amwe, ² mumagare mũthiĩ Gĩtuamba-inĩ
kĩa Beni-Hinomu, hakuhi na itoonyero rĩa Kĩhingo-kĩa-
Ngĩo. Wakinya hau wanĩrĩre ũhoru ũrĩa ngũkwĩra, ³ uuge
atĩrĩ, ‘Ta iguai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ athamaki a Juda,
na andũ a Jerusalemu. Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o
we Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Ta thikĩrĩrai! Nĩngũre-
hithia mwanangĩko kũndũ gũkũ ũrĩa ũgaatũma mũndũ
o wothe ũrĩa ũkaũigua ararakwo nĩ matũ. ⁴ Nĩgũkorwo

nĩmandirikĩte na magatũma haha hatuĩke handũ ha ngai cia kũndũ kũngĩ; nĩmacinĩire magongona kũrĩ ngai iria o ene, kana maithe mao, o na kana athamaki a Juda matooĩ, na makaiyũria kũndũ gũkũ thakame ya andũ arĩa matarĩ ũũru mekĩte. ⁵ Nĩmakĩĩte kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũhooerwo Baali, na gwa gũcinagĩrwo ariũ ao na mwaki matuĩke maruta ma kũrutĩrwo Baali, ũndũ ũrĩa nĩ itaathanire wĩkagwo, kana ngĩũgweta, o na ũndũ ũtarĩ wagĩa meciiria-inĩ makwa. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ, Mwĩmenyererei, tondũ matukũ nĩmarooka rĩrĩa andũ matagacooka gwĩtaga kũndũ gũkũ Tofethi, kana Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, no gũgeetagwo Gĩtuamba gĩa Kũũraganĩrwo.

⁷ “Kũndũ gũkũ nĩkuo ngathũkĩria mĩbango yothe ya Juda na ya Jerusalemu. Nĩngatũma mooragwo na hiũ cia njora nĩ thũ ciao, moko-inĩ ma andũ arĩa mendaga kũmaruta muoyo, nacio ciimba ciao ndĩciheane ituĩke nyama cia kũrĩio nĩ nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka. ⁸ Nĩngananga itũũra rĩrĩ ndũme rĩtuĩke kũndũ gwa kũnyararwo; arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo nĩmakagega na mamanyũrũrie moona ũrĩa nguraro ciao cingĩhĩte. ⁹ Nĩngatũma marĩe nyama cia mĩĩrĩ ya ariũ na aarĩ ao, na o mũndũ arĩe nyama cia mwĩrĩ wa mũndũ ũrĩa ũngĩ hĩndĩ ĩrĩa magaakorwo marĩ na mĩnyamaro nĩ ũndũ wa gũthiũrũrũkĩrio nĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo.’

¹⁰ “Ũcooke ũũrage gatigithũ kau, acio mũgaathiĩ nao makĩonaga, ¹¹ ũmeere atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: Nĩngahehenja rũrĩrĩ rũrũ, o na itũũra rĩrĩ, o ta ũrĩa mũndũ oragaga nyũngũ ya mũũmbi na ndĩcookaga gũthondekeka ĩtuĩke ng’ima rĩngĩ. Magaathika arĩa makuĩte kũu Tofethi nginya kwage handũ ha gũthikanwo.

¹² Ũguo nĩguo ngeeka kũndũ gũkũ, o na andũ arĩa

matũũraga kuo, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. Nĩngatũma itũũra rĩĩrĩ inene rĩhaane o ta Tofethi. ¹³ Nyũmba iria irĩ Jerusalemu, o na cia athamaki a Juda nĩngathaahio o ta gũkũ Tofethi: nyũmba ciothe iria maacinĩire ũbumba igũrũ rĩacio, makĩũcinĩra mbũtũ ciothe cia njata, na magĩitagĩra ngai ingĩ maruta ma indo cia kũnyuuo.’”

¹⁴ Jeremia agĩcooka akĩhũndũka kuuma Tofethi, o kũu Jehova aamũtũmĩte akarathĩre andũ ũhoru, nake akĩrũgama nja ya hekarũ ya Jehova, akĩira andũ othe atĩrĩ, ¹⁵ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o Wee Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ, ‘Ta thikĩrĩria! Nĩngũrehithĩria itũũra rĩĩrĩ inene, o na tũtũũra tũrĩa tũrĩrigiiciĩrie tuothe mwanangĩko ũrĩa wothe ngwetete igũrũ rĩao, nĩ ũndũ nĩmoomirie ngingo, makĩaga gũthikĩrĩria ciugo ciakwa.’”

20

Jeremia na Pashuri

¹ Rĩrĩa Pashuri ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, mũrũ wa Imeri, o ũcio warĩ mũnene wa arĩa angĩ kũu hekarũ-inĩ ya Jehova, aigwire Jeremia akĩratha maũndũ macio-rĩ, ² agĩathana Jeremia ũcio mũnabii ahũũrwo na oohererwo magũrũ ndungu-inĩ hau Kĩhingo-inĩ kĩa Rũgongo kĩa Benjamini, o kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. ³ Mũthenya ũcio warũmĩrĩire, rĩrĩa Pashuri aamuohorithirie ndungu magũrũ, Jeremia akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩitwa rĩrĩa Jehova agũtuĩte ti Pashuri, no ũrĩitagwo Magori-Misabibu. ⁴ Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Nĩngũtũma ũtuĩke ta ũndũ wa kũguoyohia kũrĩ wee mwene o na wa kũmakia arata aku othe;’* nĩũkeyonera na maitho maku rĩrĩa andũ acio makooraagwo na rũhiũ rwa njora rwa thũ ciao. Nĩnganeana andũ a Juda othe kũrĩ

* 20:4 Rĩitwa rĩerũ rĩa Pashuri rĩarĩ rĩa gwĩkĩra Juda guoya; andũ a Juda maarĩ matahwo matwarwo bũrũri wa Babuloni.

mũthamaki wa Babuloni, nake amatahe amatware Babuloni, kana amooragithie na rūhiũ rwa njora. ⁵ Nĩnganeana ũtonga wothe wa itũũra rĩĩĩ inene kũĩ thũ ciao: maciaro marĩo mothe, indo ciothe ciarĩo cia bata, o na mĩthithũ yothe ya athamaki a Juda. Nĩmagacitaha macitware Babuloni. ⁶ Nawe Pashuri, na arĩa othe matũũraga gwaku nyũmba, nĩ mũgaatahwo mĩtwarwo Babuloni. Kũu nĩkuo ũgaakuĩra na ũthikwo o kuo, wee hamwe na arata aku othe arĩa ũrathagĩra ũhoru wa maheeni.’”

Mateta ma Jeremia

⁷ Wee Jehova, nĩwaheenereirie, na nĩĩ ngĩheeneka,
wangĩririe hinya ũkĩĩhoota.

Ndindaga ngĩthekererwo mũthenya wothe;
nyũrũragio nĩ mũndũ o wothe.

⁸ Rĩrĩa rĩothe ngwaria-rĩ, nyanagĩrĩa
ngĩhunjanagĩria ũhoru wa maũndũ ma ũhinya, na ma
mwanangĩko.

Nĩ ũndũ ũcio ndũmĩrĩri ya Jehova
ĩndeeheire o kũrumwo na kũnyararwo mũthenya
wothe.

⁹ No ingiuga atĩrĩ, “Ndigũcooka kũmũgweta
kana kwaria ngĩgwetaga rĩitwa rĩake,”
ndũmĩrĩri yake ĩrĩa ĩrĩ ngoro-inĩ yakwa ĩhaana ta mwaki,
o ta mwaki ũhingĩrĩrio mahĩndĩ-inĩ makwa.

Nĩnogetio nĩkũmĩga thĩinĩ wakwa,
na ti-itherũ ndingĩhota.

¹⁰ Nĩnjiguaga andũ aingĩ makĩheehana atĩrĩ,
“Itua-nda rĩrĩ mĩena yothe!
Nĩacukanĩrĩrwo! Nĩtũmũcuukanĩrĩre!”

Arata akwa othe
metereire ndenderũke, makiugaga atĩrĩ,
“Hihi nĩekũheeneka;
hĩndĩ iyo nĩtũkũmũtooria,

twĩrĩhĩrie harĩ we.”

- 11 No rĩrĩ, Jehova arĩ hamwe na niĩ ta njamba ĩrĩ hinya;
nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa manyariiraga
nĩmakahĩngwo na matikahootana.
Nĩmagaconorithio mũno nĩgũkorwo matigaatooria;
kũnyararwo kwao gũtikariganĩra o na rĩ.
- 12 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, wee ũtuĩragia andũ
arĩa athingu,
na ũkoiruuria maũndũ ma ngoro na ma meciiria,
reke ndĩionere wee ũkĩndĩhĩria harĩ andũ aya,
nĩgũkorwo wee nĩwe ndekereirie maũndũ makwa
mothe.
- 13 Inĩrai Jehova!
Goocai Jehova!
Nĩgũkorwo nĩahonokagia mĩoyo ya arĩa abatari,
akamĩruta moko-inĩ ma arĩa aaganu.
- 14 Mũthenya ũrĩa ndaciarirwo ũrogwatwo nĩ kĩrumi!
Mũthenya ũrĩa maitũ aanjarire-rĩ, ũroaga
kũrathimwo!
- 15 Mũndũ ũrĩa waheire baba ũhoro ũcio arogwatwo nĩ
kĩrumi,
ũrĩa watũmire akene mũno, rĩrĩa aamwĩrire atĩrĩ,
“Nĩũciarĩrwo mwana wa kahĩĩ!”
- 16 Mũndũ ũcio-rĩ, arotũika o ta matũũra
marĩa Jehova aang’auranirie atarĩ na tha.
Arotũũra aiguaga mũkayo o rũciinĩ,
na akaigua mbu ya mbaara mĩaraho.
- 17 Nĩ ũndũ ndanjũragire ndĩ nda ya maitũ,
nĩguo maitũ atuĩke o taarĩ mbĩrĩra yakwa,
nayo nda yake ĩtũũre ĩimbĩte nginya tene.
- 18 Rũu-rĩ, ndoimire nda ya maitũ nĩkĩ,

nyonage o thĩĩna na kĩaha,
na ndikĩrĩrie matukũ makwa njonokete?

21

Ngai kũrega Ihooya rĩa Zedekia

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte harĩ Jehova, hĩndĩ ĩrĩa Mũthamaki Zedekia amũtũmĩire Pashuri mũrũ wa Malikija, na Zefania mũrũ wa Maa-seia mũthĩnjĩri-Ngai. Makĩmwĩra atĩrĩ: ² “Tũtũrĩrie ũhoru harĩ Jehova, nĩ ũndũ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, nĩatũtharĩkĩire. Hihi Jehova nĩegũtwĩkĩra maũndũ ma magegania o ta ũrĩa anatwĩkĩra mahinda ma tene, nĩguo mũthamaki ũcio atweherere.”

³ No Jeremia akĩmacookeria atĩrĩ, “Īrai Zedekia atĩrĩ, ⁴ ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Ngirie gũtũma indo icio cia mbaara, o icio irĩ moko-inĩ manyu, iria mũrahũthĩra mũkĩrũa mbaara na mũthamaki wa Babuloni na andũ a Babuloni arĩa marĩ nja ya rũthingo mamũ-rigiicĩirie, imũcookerere imũhũũre inyuĩ ene. Andũ acio nao nĩngamacookanĩrĩria thĩinĩ wa itũũra rĩrĩ inene. ⁵ Nĩ mwene nĩngahũũrana na inyuĩ ndambũrũkĩtie guoko gwakwa, o na njĩkĩrite njora yakwa hinya, ndaakarĩte, na ndĩ na mang’ũrĩ na marũrũ maingĩ. ⁶ Nĩngahũũra kĩrĩa gĩothe gĩtũũraga itũũra rĩrĩ inene, andũ na nyamũ, ciothe ciũragwo na mũthiro mũũru mũno. ⁷ Ningĩ Jehova ekuuga atĩrĩ: Thuutha ũcio-rĩ, nĩnganeana Zedekia, mũthamaki wa Juda, na anene ake, o na andũ arĩa angĩ magaako-rwo matigaire itũũra-inĩ rĩrĩ inene, arĩa matooragirwo nĩ mũthiro ũcio, kana rũhiũ rwa njora, kana ng’aragu, ndĩmaneane kũrĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, na kũrĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo. Nĩakamooragithia na rũhiũ rwa njora; ndakamaiguĩra tha, kana amacaaĩre, o na kana amaguĩre kĩaha.’

⁸ “O na ningĩ wĩre andũ acio atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova eku-
uga: Atĩrĩrĩ, nĩngũiga njĩra ya muoyo, o na njĩra ya gĩkuũ
mbere yanyu. ⁹ Mũndũ ũrĩa wothē ũgũikara itũũra-inĩ
rĩrĩ inene, akooragwo na rūhiũ rwa njora, kana ng’aragu,
kana mũthiro. No ũrĩa wothē ũgaathiĩ eneane kũrĩ
andũ a Babuloni arĩa mamũrigiciĩrie nĩagatũũra muoyo;
nĩakahonokia muoyo wake. ¹⁰ Nĩnduĩte atĩ nĩngũgera
itũũra rĩrĩ inene ngero njũru, na ndirĩ wega ingĩrĩka,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga. Nĩrĩkũneanwo moko-inĩ ma
mũthamaki wa Babuloni, nake arĩniine na mwaki.’

¹¹ “Ningĩ wĩre nyũmba ya ũthamaki wa Juda atĩrĩ, ‘Iguai
ndũmĩrĩrĩ ya Jehova; ¹² atĩrĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya
Daudi, ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

“‘Tuithanagiai ciira na kĩhooto rūciinĩ o rūciinĩ;
teithũrai mũndũ ũrĩa ũtunyĩtwo indo ciake
kuuma guoko-inĩ kwa mũmũhinyĩrĩa,
kana mang’ũrĩ makwa mamũũkĩrĩre maakanĩte ta mwaki
nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa mwĩkĩte,
maakane ta mwaki ũtangĩhoreka nĩ mũndũ.

¹³ Nĩngũmũũkĩrĩra, inyuĩ andũ a Jerusalemu,
o inyuĩ mũtũũraga rūgongo igũrũ rwa gĩtuamba gĩkĩ,
kũrĩa kwaraganu ndwaro-inĩ cia mahiga,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga,

o wee uugaga atĩrĩ, “Nũũ ũngĩhota gũtũũkĩrĩra?
Nũũ ũngĩkĩhota gũtoonya kũũrĩro-inĩ giitũ?”

¹⁴ Nĩngamũherithia kũringana na ciiko cianyu,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Nĩngaakia mwaki mũtitũ-inĩ yanyu,
ũrĩa ũkaaniina kĩrĩa gĩothe kĩmũrigiciĩrie.’”

¹ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Ikũrũka ũthiĩ nginya nyũmba ya ũthamaki ya mũthamaki wa Juda* ũhunje ndũmĩrĩrĩ ĩno kuo, uuge atĩrĩ: ² ‘Ta thikĩrĩria ndũmĩrĩrĩ ya Jehova, wee mũthamaki wa Juda, o wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũthamaki kĩa Daudi: wee mwene, na anene aku, o na andũ anyu arĩa matoonyagĩra ihingo-inĩ ici. ³ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: ĩkagai maũndũ marĩa magĩrĩire na ma kĩhooto. Honokagiai mũndũ ũrĩa ũtunyĩtwo indo ciake kuuma guoko-inĩ kwa mũmũhinyĩrĩria. Mũtikanekeke ũndũ mũũru kana maũndũ ma kũhũthĩra hinya harĩ mũndũ wa kũngĩ, kana harĩ mwana wa ngoriai kana mũtumia wa ndigwa, na ningĩ kũndũ gũkũ mũtikanaithie thakame ya mũndũ ũtekite ũũru. ⁴ Nĩgũkorwo mũngĩmenyerera mwathĩkĩre mawatho maya, hĩndĩ ĩyo ahamaki arĩa maikarĩire gĩtĩ kĩa Daudi gĩa ũthamaki nĩmarĩtoonyagĩra ihingo-inĩ cia nyũmba ya ũthamaki, mahaicite ngaari cia ĩta na mbarathi, marĩ hamwe na anene ao, o na andũ ao. ⁵ No mũngĩkaaga gwathĩkĩra mawatho maya, Jehova ekuuga atĩrĩ, Ndehĩta na Rĩitwa rĩakwa mwene atĩ nyũmba ĩno ya ũthamaki nĩkanangwo.’”

⁶ Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkonĩ nyũmba ya ũthamaki ya mũthamaki wa Juda:

“O na gũtuĩka ũhaana ta Gileadi harĩ nĩ,
ũkahaana ta gacũmbĩrĩ ka Lebanoni,
ti-itherũ nĩngatũma ũtuĩke ta werũ ũtarĩ kĩndũ,
ũtuĩke ta matũũra matatũũragwo.

⁷ Nĩngagũtũmĩra andũ magũũkĩrĩre, makwanange,
o ũmwe wao eyohete indo ciake cia mbaara,
na nĩmagatemanga mĩtarakwa yaku ĩrĩa mĩega mũno,
mamĩikie mwaki-inĩ.

* 22:1 Nyũmba ya mũthamaki yarĩ mũhuro wa hekarũ (26:10-12).

⁸ “Andũ a ndũrĩrĩ nyingĩ nĩmakahĩtũkĩra itũũra-inĩ rĩrĩ inene na nĩmakooranagia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩtũmĩte Jehova eke itũũra rĩrĩ inene maũndũ ta maya?’ ⁹ Nao nĩmagacookerio atĩrĩ, ‘Nĩ tondũ nĩmatirikire ũhoru wa kũrũmĩrĩra kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wao, makĩhooya na magĩtungatĩra ngai ingĩ.’”

¹⁰ Mũtikarĩrĩre mũthamaki ũcio ũkuĩte, kana mũcakaē nĩ ũndũ wa kũũrwo nĩwe;
no rĩrĩ, rĩrai na mũgirĩke nĩ ũndũ wa ũcio ũthaamĩtio,
nĩ tondũ, ũcio ndagacooka kwao,
kana oone bũrũri ũrĩa aaciarĩrwo rĩngĩ.

¹¹ Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkonĩ Shalumu†
mũrũ wa Josia, ũrĩa wacookire ithenya rĩa ithe Josia,
mũthamaki wa Juda, no nĩacookire akiuma kũndũ gũkũ:
“Ndarĩ hĩndĩ agaacooka gũkũ gũthamaka. ¹² Agaakuĩra
kũu aatwarirwo arĩ mũgwate; ndakoona bũrũri ũyũ
rĩngĩ.”

¹³ “Kaĩ ũrĩa wakaga nyũmba yake ya ũthamaki na njĩra
itarĩ cia ũthingu arĩ na haaro-ĩ!
o ũcio wakaga tũnyũmba twake twa ngoroba na
maũndũ matarĩ ma kĩhoto,
na akarutithia andũ a bũrũri wake wĩra ũtarĩ mũcaara,
akaaga kũmarĩha kĩrĩa maagĩrĩrwo nĩ kũheo nĩ ũndũ
wa wĩra ũcio wao.

¹⁴ Oigaga atĩrĩ, ‘Nĩngwĩyakĩra nyũmba nene ya ũthamaki,
ĩrĩ na tũnyũmba twa ngoroba.’

Nĩ ũndũ ũcio amĩakaga ĩrĩ na ndirica nene,
na akamĩhũũrĩrĩra mbaũ cia mũtarakwa,
o na akamĩgemia na rangi mũtune.

¹⁵ “Kũgĩa na mbaũ nyingĩ mũno cia mũtarakwa-rĩ,
no gũtũme ũtuĩke mũthamaki?”

† 22:11 Shalumu nĩ rĩitwa rĩngĩ rĩa Jehoahazu.

Githĩ thoguo ndaarĩ o na gĩa kũrĩa na gĩa kũnyua?

Ekaga maũndũ marĩa maagĩrĩire na ma kĩhooto,
nĩ ũndũ ũcio maũndũ make mothe makĩgaacĩra.

¹⁶ Aaciiragĩrĩra andũ arĩa athĩĩni na arĩa abatari,
na nĩ ũndũ ũcio maũndũ make mothe makĩgaacĩra.

Githĩ ũguo tiguu kũmenyana na nĩĩ?”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁷ “No rĩrĩ, maitho maku na ngoro yaku
irorereirio o uumithio ũtarĩ wa kwĩhokeka,
cikeerekera gũitithia thakame ya andũ matarĩ ũũru
mekĩte,

o na kũhinyanĩrĩria, na gwĩtia indo na hinya.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoro ũkonĩĩ Je-
hoiakimu mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda:

“Andũ matikamũrĩrĩra makiugaga atĩrĩ:

‘Wũi-ĩiya, mũrũ-wa-Ithe-witũ-ĩ! Wũi-ĩiya mwarĩ-wa-
ithe-witũ-ĩ!’

Ningĩ matikamũrĩrĩra makiugaga:

‘Wũi-ĩiya mwathi-witũ-ĩ! Wũi-ĩiya riiri-wake-ĩ!’

¹⁹ Agaathikwo o ta ũrĩa ndigiri ithikagwo:

agaakururio, aikio na kũu nja ya ihingo cia
Jerusalemu.”

²⁰ “Ambata, ũthiĩ Lebanoni, ũkanĩrĩre kuo,
ũreke mũgambo waku ũiguĩke kũu Bashani,

na ũkayũrũrũke kuuma Abarimu,
nĩgũkorwo athiritũ aku othe nĩahehenje.

²¹ Nĩndagũkaanirie rĩrĩa weiguaga ũrĩ mũgitĩre,
nowe ũkiuga atĩrĩ, ‘Ndigũthikĩrĩria!’

Ũyũ ũkoretwo ũrĩ mũthĩire waku kuuma ũrĩ o mũnini;
wee ndũrĩ wanjathĩkĩra.

²² Arĩithi aku othe makaahurutwo nĩ rũhuho,
nao athiritũ aku nĩmagathaamĩrio kũngĩ.

Hĩndĩ iyo nĩũgaconoka na ũnyararithio

nĩ ùndũ wa waganu waku wothe.

²³ Inyuĩ mūtũũraga Lebanoni,
o inyuĩ mũikaraga nyũmba cia mĩtarakwa,
kaĩ nĩmũgacakaya rĩrĩa mũkanyitwo nĩ ruo,
o ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo-ĩ!”

²⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-
rĩ, wee Jekonia, mũrũ wa Jehoiakimu mũthamaki wa Juda,
o na ũngĩrĩ gĩcũhĩ kĩa mũhũũri kĩrĩ guoko-inĩ gwakwa
kwa ũrĩo-rĩ, no gũkũruta ingĩkũruta ho. ²⁵ Ngũkũneana
kũrĩ arĩa magũcaragia makũrute muoyo, o acio wĩtigagĩra,
ngũneane kũrĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni
na kũrĩ andũ a Babuloni. ²⁶ Wee hamwe na maitũguo ũrĩa
wagũciarire, ngamũnyuguta bũrũri ũngĩ kũrĩa mũtacia-
rĩrwo, na kũu nĩkuo inyuĩ eerĩ mũgakuĩra. ²⁷ Mũtirĩ hĩndĩ
mũgaacooka gũkũ bũrũri ũyũ mwĩriragĩria gũgaacooka.”

²⁸ Hĩ anga mũndũ ũcio wĩtagwo Jekonia, nĩ nyũngũ nguũ
na nyarare,

na kĩndũ gĩtarĩ mũndũ ũngĩkienda?

Nĩ kĩ gĩgũtũma we hamwe na ciana ciake manyugutwo,
na maikio bũrũri matooĩ?

²⁹ Atĩrĩrĩ, wee bũrũri, bũrũri, bũrũri ũyũ,
ta thikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jehova!

³⁰ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

“Mũndũ ũyũ nĩandĩkwo maandĩko-inĩ, ta mũndũ ũtarĩ
mwana,

mũndũ ũtakagaacĩra mūtũũrĩre-inĩ wake wothe,
nĩgũkorwo gũtirĩ mwana wake ũkaagaacĩra,
gũtirĩ ũgaikarĩra gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩa Daudi
kana athamake rĩngĩ thĩinĩ wa Juda.”

¹ “Hĩ! Kaĩ arĩithi arĩa maniinaga na makahurunja mbũri cia rūũru rwakwa marĩ na haaro-ĩ!” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ² Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai wa Isiraeli ekũũria arĩithi arĩa marĩithagia andũ akwa atĩrĩ: “Tondũ nĩmũhurunjĩte mbũri ciakwa na mũgaciingata, na nĩmwagĩte gũcimenyerera-rĩ, nĩngamũherithia nĩ ũndũ wa ũũru ũcio mwĩkĩte,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ³ “Nĩ mwene nĩngacookereria matigari ma rūũru rwa mbũri ciakwa kuuma mabũrũri mothe marĩa ndaacitwarithirie, ndĩci-cookie ũrĩithio-inĩ wacio, na nĩgaciaranĩra kuo, cingĩhe. ⁴ Nĩngacirehera arĩithi a gũcĩrĩithagia, na itigacooka gwĩtigĩra kana kũmaka, na gũtirĩ o na ĩmwe yacio ĩkoora,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmarooka rĩrĩa ngaarahũrĩra Daudi mũndũ mũthingu ũgerekaniĩtio na Rũhonge rwa mũtĩ, na nĩwe Mũthamaki ũrĩa ũgaathamakaga arĩ na ũũgĩ, na ageekaga maũndũ marĩa magĩrĩire na ma kĩhooto bũrũri-inĩ.

⁶ Matukũ-inĩ make-rĩ, Juda nĩakahonokio, nake Isiraeli atũũre arĩ mũgitĩre.

Nake ageetagwo rĩitwa rĩrĩ:
Jehova-Ŭthingu-Witũ.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa andũ matagacooka kuuga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri,’ ⁸ no makoigaga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ, o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warutire njiaro cia Isiraeli bũrũri ũrĩa ũrĩ mwena wa gathigathini, na kuuma mabũrũri-inĩ mothe kũrĩa aamathaamĩirie.’ Hĩndĩ ĩyo magaatũũra bũrũri wao ene.”

Anabii a Maheeni

⁹ Ũhoro ũkoniĩ anabii nĩ atĩrĩ:

Ngoro yakwa nīthuthīku;
mahīndī makwa mothe nīmarainaina.
Haana ta mūdū mūrīu,
ngahaana ta mūdū mūtoorie nī ndibei,
nī ūndū wa Jehova,
na nī ūndū wa ndūmīrīri ciake theru.
¹⁰ Būrūri ūyū ūiyūrīte itharia;
būrūri ūyū ūikarīte ūrī mūng'aru nī ūndū wa kīrumi,
naguo ūrīithio wothe kūu werū-inī ūkahooa.
Anabii marūmīrīire mītūūrīre mīūru,
na makahūthīra hinya wao ūrīa gūtagīrīire.

¹¹ “Anabii na athīnjīri-Ngai matīitigāira Ngai;
o na thīinī wa hekarū-inī yakwa,
nīndīioneire waganu wao,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹² “Nī ūndū ūcio njīra yao nīgūtuīka ndenderū;
magaathaamīrio nduma-inī,
na kūu nīkuo makaagūira.
Nīngamarehithīria mwanangīko
mwaka-inī ūrīa makaaherithio,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹³ “Thīinī wa anabii a Samaria-rī,
nīndonire ūndū ūrī magigi, naguo nī ūyū:
Maarathaga mohoro na rīitwa rīa Baali,
nao makīhītithia andū akwa a Isiraēli.

¹⁴ Nīngī thīinī wa anabii a Jerusalemu-rī,
nīnyonete ūndū mūūru mūno, naguo nī ūyū:
Matharanagia, na magatūūra maheenanageria.
Mekagīra moko ma eeki naaī hinya,
gūkaaga mūdū ūngīgarūrūka atigane na waganu
wake.
Othe mahaanīte ta Sodomu harī nī;

andũ a Jerusalemu mahaana o ta Gomora.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ũhoro ũkoniĩ anabii acio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ:

“Nĩngatũma marĩe irio ndũrũ

na manyue maaĩ marĩ na thumu,
nĩ ũndũ kuuma kũrĩ anabii a Jerusalemu,
wagi wa gwĩtigĩra Ngai ũhunjĩte bũrũri-inĩ guothe.”

¹⁶ Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:

“Mũtigathikĩrĩrie ũrĩa anabii acio maramũrathĩra;
nĩ cĩĩrĩgĩrĩro cia tũhũ mamũheaga.

Maaragia ũhoro wa cioneki ciumĩte meciiria-inĩ mao ene,
no ti kuuma kanua ka Jehova.

¹⁷ Mathiia na mbere na kwĩra andũ arĩa maathũire atĩrĩ,
‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩmũkũgĩa na thayũ.’

Na kũrĩ arĩa othe marũmagĩrĩra ũremi wa ngoro ciao,
makameera atĩrĩ, ‘Gũtirĩ ũũru ũkũmũkora.’

¹⁸ No rĩrĩ, nũũ wao ũrĩ warũgama ciira-inĩ wa Jehova,
akĩona kana akĩigua kiugo gĩake.

Nũũ wathikĩrĩrie kana akĩigua kiugo gĩake?

¹⁹ Atĩrĩrĩ, kĩhuhũkanio kĩa Jehova

gĩgaatuthũka na mang’ũrĩ,
ta kĩhuhũkanio kĩnene gĩkĩharũrũka,
nakĩo kĩgũire mĩtwe ya andũ arĩa aaganu.

²⁰ Marakara macio ma Jehova matigaathira,

o nginya rĩrĩa akaahingia
muoroto wa ngoro yake.

Matukũ-inĩ marĩa magooka-rĩ,

nĩmũgataũkĩrwo nĩ ũhoro ũcio wega.

²¹ Anabii acio-rĩ, ti nĩ ndaamatũmire,
no rĩrĩ, nĩmateng’erete na ndũmĩrĩri ciao;

nĩ ndiamaarĩrie,
no-o no marathĩte mohoro.

²² No korwo nĩmarũgamĩte ciira-inĩ wakwa-rĩ,
nĩmangĩahunjirie ndũmĩrĩri yakwa kũrĩ andũ akwa,

na nĩmangĩagarũrũkĩte, magatigana na mĩthiĩre yao
mĩũru,
na magatigana na ciĩko ciao njũru.

²³ “Kaĩ ndĩ Ngai wa o gũkũ gũkuhĩ,
na ndirĩ Ngai wa kũraya?”
ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

²⁴ “Kũrĩ mũndũ ũngĩhota kwĩhitha kũrĩa kwĩhithite
mũno,
ũndũ itangĩhota kũmuona?”
ũguo nĩguo Jehova ekũũria.
“Githĩ ndiyũrite kũndũ guothe, igũrũ na thĩ?”
ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

²⁵ “Nĩnjiguĩte ũrĩa anabii moigaga ariĩ marathaga mo-
horo ma maheeni makĩgwetaga rĩitwa riĩakwa. Moigaga
atĩrĩ, ‘Nĩndĩrarootire! Nĩndĩrarootire!’ ²⁶ Nĩ nginya rĩ
ũhoro ũyũ ũgũthĩ na mbere ngoro-inĩ cia anabii acio
maheenanagia, o acio marathaga maũndũ ma matũhũhũ
moimĩte meciiria-inĩ mao ene? ²⁷ Meciragia atĩ irooto
icio meranaga mũndũ na ũrĩa ũngĩ nĩgũtũma andũ akwa
mariganĩrwo nĩ rĩitwa riĩakwa, o ta ũrĩa maithe mao mari-
ganĩrwo nĩ rĩitwa riĩakwa makĩhooya Baali. ²⁸ Mũnabii
ũrĩa ũrotete kĩroto-rĩ, nĩaheane ũhoro wa kĩroto kũ gĩake,
no rĩrĩ, ũrĩa ũrĩ na ndũmĩrĩri yakwa nĩaheane ũhoro wayo
arĩ na wĩhokeku. Tondũ-rĩ, kaĩ rũũwa rwa ngano rũrĩ
na ũhoro ũrĩkũ na ngano?” ũguo nĩguo Jehova ekũũria.
²⁹ “Githĩ ndũmĩrĩri yakwa ndihaana ta mwaki, o na ta kĩbũi
kĩrĩa gĩthetheraga rwaro rwa ihiga rũgatuĩka tũcere?”
ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

³⁰ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩndeganĩte na anabii acio maiyaga
ndeto mũndũ kuuma kũrĩ ũrĩa ũngĩ, magaciaria ta ciumĩte
kũrĩ niĩ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ³¹ Ũũ nĩguo Jehova
ekuuga, “Nĩngũũkĩrĩra anabii acio maaragia ndeto ciao

ene, na magacooka makoiga atĩrĩ, ‘Ũguo nĩguo Jehova oiga.’ ³² Ī ti-itherũ, nĩngũũkĩrĩra anabii acio marathaga mohoro ma irooto cia maheeni,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Maheanaga ũhoru wacio, makahĩtithia andũ akwa na maheeni na mwĩtĩio wao, no ti nĩ ndĩmatũmĩte kana ngamaatha. Matigunaga andũ aya o na hanini,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Ndũmĩrĩri Nditũ cia Maheeni, na Anabii a Maheeni

³³ “Rĩrĩa andũ aya, kana mũnabii, o na kana mũthĩnjĩri-Ngai mangĩkũũria atĩrĩ, ‘Ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova nĩ ĩrĩkũ?’ ũkameera atĩrĩ, ‘Ndũmĩrĩri nditũ ya Jehova nĩ inyuĩ, na nĩngamũtiganĩria, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’

³⁴ Mũnabii, kana mũthĩnjĩri-Ngai, o na kana mũndũ ũngĩ o wothe angiuga atĩrĩ, ‘Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,’ nĩ nĩngaherithia mũndũ ũcio o hamwe na nyũmba yake. ³⁵ Mũndũ o mũndũ wanyu atiindaga akĩũria mũratawe kana mũndũ wao atĩrĩ: ‘Icookia rĩa Jehova nĩ rĩrĩkũ?’ kana, ‘Jehova oigite atĩa?’ ³⁶ No rĩrĩ, mũtigacooke kuuga rĩngĩ atĩ ‘ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,’ tondũ kiugo kĩa mũndũ we mwene nĩkĩo gĩtuĩkaga ndũmĩrĩri yake nditũ, na ũguo nĩguo mũgarũraga ciugo cia ndũmĩrĩri cia Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai witũ. ³⁷ Mũtindaga mũkĩũria mũnabii atĩrĩ: ‘Jehova agũcookeirie ũhoru ũrĩkũ?’ kana, ‘Jehova aarĩtie atĩa?’ ³⁸ O na gwaũka inyuĩ nĩmugaga atĩrĩ, ‘Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,’ ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩmwahũthĩrire ciugo ici, ‘Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,’ o na gũtuĩka nĩndamwĩrĩte mũtikanoige atĩ ‘Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova.’ ³⁹ Nĩ ũndũ ũcio, ti-itherũ nĩngari-ganĩrwo nĩ inyuĩ, ndĩmũingate mwehere mbere yakwa hamwe na itũũra rĩrĩ inene rĩrĩa ndaamũheire inyuĩ ene o na maithe manyu. ⁴⁰ Nĩngamũrehithĩria thoni cia

gūtũũra tene na tene, ã, ndũme mũconorithio na njono itakariganĩra.”

24

Ikabũ Igĩrĩ cia Ngũyũ

¹ Thuutha wa Jekonia mŭrũ wa Jehoakimu mũthamaki wa Juda na anene ake, na mabundi na atũũri a Juda gũtahwo, makĩrutwo Jerusalemu magĩtwarwo Babuloni nĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni-rĩ, Jehova nĩanyonirie ikabũ igĩrĩ cia ngũyũ ciigĩtwo hau mbere ya hekarũ ya Jehova. ² Gĩkabũ kĩmwe kĩarĩ na ngũyũ njega mũno, ta ngũyũ iria ciambaga kwĩrua; gĩkabũ kĩrĩa kĩngĩ kĩarĩ na ngũyũ njũru mũno, itangĩrĩka nĩ ũndũ wa ũrĩa ciathũkĩte.

³ Hĩndĩ ãyo Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, “Jeremia, nĩ kĩĩ ũroona?”

Ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ngũyũ. Iria njega nĩ njega mũno, no iria njũru nĩ njũru mũno ũndũ itangĩrĩno.”

⁴ Hĩndĩ ãyo ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩnginyĩra, ngĩrwo atĩrĩ: ⁵ “Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: ‘O ta ngũyũ ici imwe njega-rĩ, ũguo noguo nyonaga andũ a Juda marĩ ega arĩa maatahirwo, acio ndaarutire gũkũ ngĩmatwara bũrũri wa Babuloni. ⁶ Maitho makwa nĩmakamarora na ndĩmeeke maũndũ mega, na nĩngamacookia gũkũ bũrũri ũyũ. Nĩngamarũgamia na ndikamamomora; nĩngama-haanda na ndigacooka kũmamunya. ⁷ Nĩngamahe ngoro ya gũtũma mamenye atĩ nĩ nĩ Jehova. Nĩmagatuĩka andũ akwa na nĩ ndũke Ngai wao, nĩgũkorwo nĩmakanjooker-era na ngoro ciao ciothe.

⁸ “‘No rĩrĩ, o ta ngũyũ icio njũru, icio itangĩrĩka nĩ ũndũ wa ũrĩa ithũkĩte-rĩ,’ Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘ũguo no taguo ngeeka Zedekia mũthamaki wa Juda, na anene ake o na matigari ma andũ a Jerusalemu, arĩa magaakorwo

matigaire gūkū bŭrŭri ũyŭ kana arĩa matũũraga bŭrŭri wa Misiri. ⁹ Nĩngatũma mathũũrwo mũno, matuĩke kĩndũ gĩa gũthirĩkia mothamaki mothe ma gūkū thĩ, na mameneke na matuĩke a kuunagwo thimo, na matũũre mathekagĩrŭwo na manyiitagwo nĩ kĩrumi kũrĩa guothe ngaamathaamĩria. ¹⁰ Nĩngamarehithĩria rũhiũ rwa njora, na ng'aragu, na mũthiro imokĩrĩre, nginya maniinwo mathire bŭrŭri-inĩ ũrĩa ndaamaheire o na ngĩhe maithe mao.'"

25

Mĩaka Mĩrongo Mũgwanja ya Ũkombo

¹ Ndũmĩrĩri nĩyakinyĩrĩire Jeremia ĩkoniĩ andũ othe a Juda, mwaka-inĩ wa kana wa gũthamaka kwa Jehoiakimu mũrũ wa Josia mũthamaki wa Juda, naguo nĩguo warĩ mwaka wa mbere wa gũthamaka kwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni. ² Nĩ ũndũ ũcio Jeremia ũcio mũnabii akĩira andũ othe a Juda na arĩa othe maatũũraga Jerusalemu atĩrĩ: ³ Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ, kuuma mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩtatũ wa ũthamaki wa Josia mũrũ wa Amoni mũthamaki wa Juda, nginya ũmũthĩ, ndũmĩrĩri cia Jehova itũire inginyagĩrĩra, na nĩ ngamũhe ũhoru wacio kaingĩ kaingĩ, no mūtithikĩrĩrie.*

⁴ Na rĩrĩ, o na gũtuĩka Jehova nĩamũtũmĩire ndungata ciake ciothe cia anabii kaingĩ, kaingĩ, mũtiigana gũthikĩrĩria kana gũtega matũ manyu nĩguo mũmaigue. ⁵ Maamwĩrite atĩrĩ, "Garũrukai rĩu o ũmwe wanyu, mũti-gane na mĩthĩire yanyu mũũru na ciĩko cianyu njũru, nĩguo mũtũũre bŭrŭri-inĩ ũrĩa Jehova aamũheire inyuĩ o na maithe manyu nginya tene. ⁶ Mũtikandarũmĩrĩre ngai ingĩ mũcitungatĩre kana mũcihoo; mũtikandakarie

* 25:3 Andũ a Juda nĩmagire gũthikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jeremia, o ta ũrĩa Ngai aamũmenyithĩtie rĩrĩa aamwĩtire (Jer 1:17-19).

na ũndũ wa kīrīa mwĩthondekeire na moko manyu. Mwathĩka ũguo, hĩndĩ ĩyo ndikamũgera ngero.”

⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ, “No inyuĩ mĩtiathikĩrĩirie, no mũgĩthirĩkia nĩguo ndaakare na ũndũ wa kīrīa mwethondekeire na moko manyu, na inyuĩ nĩmũkĩgerithĩtie ngero.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: “Tondũ nĩmũregete gũthikĩrĩria ndũmĩrĩri yakwa, ⁹ nĩngwĩta andũ othe a mwena wa gathi-gathini hamwe na ndungata yakwa Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Nĩngũmarehe mookĩrĩre bũrũri ũyũ na arĩa matũũraga kuo o na mookĩrĩre ndũrĩrĩ ciothe iria iũrigiicĩirie. Nĩngamaniina biũ na ndũme matuĩke ta kĩndũ kĩa ihooru na gĩa kũmeneka, na manangĩke nginya tene. ¹⁰ Nĩngũmehereria mĩgambo ya gĩkeno na ya kũrũũhia, o na mĩgambo ya mũhiki na mũhikania, na mũrurumo wa ithĩi, o na ũtheri wa tawa. ¹¹ Bũrũri ũyũ wothe ũgaatuĩka bũrũri ũtarĩ kĩndũ o na ũkirĩte ihooru, nacio ndũrĩrĩ icio nĩĩgatungatĩra mũthamaki wa Babuloni mĩaka mĩrongo mũgwanja.

¹² “No rĩrĩ, mĩaka mĩrongo mũgwanja yathira, nĩngaherithia mũthamaki wa Babuloni na rũrĩrĩ rwake, herithie bũrũri ũcio wa andũ a Babuloni nĩ ũndũ wa mahĩtia mao, na nĩngĩ nĩngatũma bũrũri ũcio ũtũũre ũkirĩte ihooru nginya tene,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ¹³ “Nĩngarehithĩria bũrũri ũcio maũndũ mothe marĩa ndanoiga atĩ nĩmakaũkora, marĩa mothe mandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩrĩ, o macio maarathĩrwo ndũrĩrĩ ciothe nĩ Jeremia. ¹⁴ Nĩgũkorwo o ene nĩmagatuĩka ngombo cia ndũrĩrĩ nyingĩ na athamaki anene; na niĩ nĩngerĩhĩria harĩo kũringana na ciĩko ciao, o na kũringana na maũndũ

marĩa maneeke na moko mao.”†

Gikombe kĩa Marakara ma Ngai

¹⁵ Atĩrĩrĩ, Jehova Ngai wa Isiraeli, aanjĩĩrire atĩrĩ: “Oya gĩkombe gĩkĩ kĩiyũrĩte ndibei ya mang’ũrĩ makwa kuuma guoko-inĩ gwakwa, na ũkĩnyuithie ndũrĩrĩ iria ciothe ngũgũtũma kũrĩ cio. ¹⁶ Rĩrĩa ikaanyua-rĩ, nĩĩgatũgũũga na igũrũke nĩ ũndũ wa rũhiũ rwa njora rũrĩa ngaarehithia gatagatĩ-inĩ kao.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩoya gĩkombe kũu kuuma guoko-inĩ kwa Jehova, na ngĩtũma ndũrĩrĩ iria ciothe aandũmĩte kũrĩ cio ikĩnyũire: ¹⁸ itũũra rĩa Jerusalemu na matũũra ma Juda, na athamaki akuo na anene akuo, nĩguo manangĩke, na matũũke ta kĩndũ kĩrĩ magigi na gĩa kũmeneka, o na kĩndũ kĩgwatĩtwo nĩ kĩrumĩ, ta ũrĩa matariĩ ũmũthĩ; ¹⁹ ningĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri, na arĩa mamũtun-gataga, na anene ake na andũ ake othe, ²⁰ na ageni arĩa othe matũũraga kuo; na ningĩ athamaki othe a Uzu; na ningĩ athamaki othe a Afilisti (aya nĩ andũ a Ashikeloni, na Gaza, na Ekironi, o na andũ arĩa maatigaire Ashidodi); ²¹ ningĩ andũ a Edomu, na Moabi na Amoni; ²² ningĩ athamaki othe a Turo na Sidoni; o na athamaki a icigĩrĩra iria irĩ mũrĩmo wa iria; ²³ ningĩ andũ a Dedani, na Tema, na Buzu, na arĩa othe marĩ kũraya; ²⁴ ningĩ athamaki othe a Arabia, na athamaki othe a ndũrĩrĩ ng’eni arĩa matũũraga werũ-inĩ; ²⁵ ningĩ athamaki othe a Zimuri, na Elamu na Media; ²⁶ o na athamaki othe a mwena wa gathigathini, a gũkuhĩ na a kũraya, marũmanĩrĩre mũndũ na ũrĩa ũngĩ: moimĩte mothamaki-inĩ mothe ma thĩ. Na thuutha wao othe, mũthamaki wa Sheshaki nĩagakĩnyũira o nake.

† 25:14 Ngai nĩarekereirie andũ a Babuloni maathwo nĩ mabũrũri mangĩ nĩ ũndũ wa ũrĩa meekire andũ a Juda.

²⁷ “Ũcooke ũmeere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nyuai, mũrĩo na mũtahĩke, mũcooke mũgũe na mũtikanacooke gũũkĩra, nĩ ũndũ wa rūhiũ rwa njora rūrĩa ngaarehithia gatagatĩ-inĩ kanyu.’ ²⁸ No rĩrĩ, mangĩkaarega kuoya gĩkombe kũu kuuma guoko-inĩ gwaku manyue-rĩ, ũkameera atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga: No nginya mũnyue! ²⁹ Atĩrĩrĩ, nĩnyambĩrĩrie kũrehe mwanangĩko itũũra-inĩ rĩrĩ inene rĩitanĩtio na Rĩitwa rĩakwa; anga inyuĩ no mwage kũherithio? Mũtikaaga kũherithio, nĩ ũndũ nĩndĩrarehithĩria andũ arĩa othe matũũraga gũkũ thĩ rūhiũ rwa njora, ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.’

³⁰ “Rĩu marathĩre mohoro maya mothe, ũmeere atĩrĩ:

“‘Jehova akaarama arĩ o kũu igũrũ;
akaagamba ta ngwa arĩ gũikaro-inĩ gĩake gĩtheru,
na arame na hinya, okĩrĩre bũrũri wake.

Akaanĩrĩra na mũgambo mũnene mũno
ta wa andũ arĩa marangagĩrĩria thabibũ,
agũthũkĩre andũ othe arĩa matũũraga gũkũ thĩ.

³¹ Inegene rĩu nĩrĩkaiguĩka nginya ituri-inĩ ciothe cia thĩ,
nĩ ũndũ Jehova nĩagaciirithia ndũrĩrĩ;

nĩagatuĩra andũ othe ciira
na oorage arĩa aaganu na rūhiũ rwa njora,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³² Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:

“Atĩrĩrĩ! Mwanangĩko nĩũrahunja
kuuma rūrĩrĩ rũmwe nginya rūrĩa rũngĩ;
kĩhuhũkanio nĩkĩrahuhũkana
kuuma ituri-inĩ cia thĩ.”

³³ Ihinda-inĩ rĩu andũ arĩa mooragithĩtio nĩ Jehova maga-
akorwo maaraganĩte kũndũ guothe, kuuma gĩturi kĩmwe
gĩa thĩ nginya kĩrĩa kĩngĩ. Matikarĩrĩrwo, kana monganio,

kana mathikwo, no magaaikara ta rūrua, mahurunjūkīte thĩ.

³⁴ Rĩrai na mūgĩrĩke, inyuĩ arĩithi aya;
mwĩgaragariei rūkūngũ-inĩ, inyuĩ atongoria a rūũru
rwa mbũri.

Nĩgũkorwo ihinda rĩanyu rĩa gũthĩnjwo nĩ ikinyu;
mũkaagũa mũthuthĩke o ta rĩũmba rĩrĩa rĩega mũno.

³⁵ Arĩithi acio matikoono kũndũ gwa kũũrĩra,
na atongoria a rūũru rwa mbũri matikoono gwa
gwĩtharĩra.

³⁶ Thikĩrĩrai mūigue kĩrĩro kĩa arĩithi,
o na kĩgĩrĩko kĩa atongoria a rūũru rwa mbũri,
nĩ ũndũ Jehova nĩaranangithia ũrĩithio wao.

³⁷ Ũrĩithio ũcio wa cianda-inĩ ũtarĩ ũgwati nĩũkanangwo
tondũ wa marakara mahiũ ma Jehova.

³⁸ Akoimagara ta mūrũũthi ũkiuma kĩmamo-inĩ kĩaguo,
na bũrũri wao nĩũgaakira ihooru
nĩ tondũ wa rūhiũ rwa njora rwa mũhinyanĩrĩria,
na nĩ ũndũ wa marakara mahiũ ma Jehova.

26

Jeremia Kwĩhĩtĩrwo Kũũragwo

¹ Rĩrĩa Jehoiakimu mūrũ wa Josia, mũthamaki wa
Juda ambĩrĩirie gũthamaka-rĩ, ndũmĩrĩri nĩyanginyĩrire
yumĩte kũrĩ Jehova, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Jehova ekuuga atĩrĩ:
Rũgama nja ya nyũmba ya Jehova warĩrie andũ othe a
matũũra ma Juda, acio mokaga kũhoera thĩinĩ wa nyũmba
ĩno ya Jehova. Mahe ũhoru ũrĩa wotho ngũgwatha;
ndũgatige o na kiugo kĩmwe. ³ Hihi nĩmegũgũthikĩrĩria na
mũndũ o mũndũ wao agarũrũke atigane na mĩthĩre yake
mĩũru. Hĩndĩ iyo na nĩ ndĩricũkwo ndige kũmarehera
mwanangĩko ũrĩa nduĩte atĩ nĩngũmarehera, nĩ ũndũ wa
ciĩko ciao njũru iria mekĩte. ⁴ Meere atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga

atĩrĩ: Mũngĩrega kũnjigua na kũrũmĩrĩra mawatho makwa marĩa njigĩte mbere yanyu, ⁵ na mũngĩaga gũthikĩrĩria ciugo cia ndungata ciakwa anabii, o icio ndĩmũtũmagĩra kaingĩ kaingĩ (o na gwaatũka mũticiiguaga), ⁶ hĩndĩ ĩyo nĩngatũma nyũmba ĩno ĩtuĩke ta Shilo, o narĩo ĩtũũra rĩĩrĩ inene ndĩrĩtue rĩa kũgwetagwo ta kĩrumi nĩ andũ a ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ.’”

⁷ Athĩnjĩri-Ngai, na anabii, na andũ acio angĩ othe makĩigua Jeremia akĩaria ndũmĩrĩri ĩyo kũu nyũmba-inĩ ya Jehova. ⁸ No rĩrĩ, Jeremia aarĩkia kwĩra andũ maũndũ marĩa mothe Jehova aamwathĩte ameere-rĩ, athĩnjĩri-Ngai, na anabii, na andũ acio angĩ othe makĩmũnyiita, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee no nginya ũkue! ⁹ Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũrathe mohoro ũkĩgwetaga rĩĩtwa rĩa Jehova, ũkoiga atĩ nyũmba ĩno ĩgaatuĩka ta Shilo, narĩo ĩtũũra rĩĩrĩ inene rĩkire ihooru na rĩtiganĩrio?” Nao andũ acio othe makĩũngana, makĩrigiicĩria Jeremia kũu thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova.

¹⁰ Rĩrĩa anene a Juda maaiguire maũndũ macio, makĩambata moimĩte nyũmba ya ũthamaki, magĩthĩĩ nyũmba-inĩ ya Jehova, makĩrũgama o mũndũ handũ hake itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo kĩrĩa Kĩerũ kĩa nyũmba ya Jehova. ¹¹ Hĩndĩ ĩyo athĩnjĩri-Ngai na anabii makĩira anene acio na andũ othe atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ agĩrĩire atũĩrwo kũũragwo, tondũ nĩarathĩte maũndũ mooru makonĩĩ ĩtũũra rĩĩrĩ inene. Nĩmũmeiguĩrĩire na matũ manyu!”

¹² Hĩndĩ ĩyo Jeremia akĩira anene othe na andũ othe atĩrĩ: “Nĩ Jehova wandũmire ngarathe maũndũ ma gũũkĩrĩra nyũmba ĩno na ĩtũũra rĩĩrĩ, o ta ũguo mũrĩkĩtie kũigua. ¹³ Rĩu garũrĩrai mĩthĩire yanyu na ciĩko cianyu na mwathĩkĩre Jehova Ngai wanyu. Nake Jehova nĩek-wĩricũkwo aage kũrehe mwanangĩko ũcio aamũgweteire.

¹⁴ No nĩ-rĩ, ndĩ moko-inĩ manyu; njĩkai o ũrĩa mũkuona arĩ

wega na kwagĩrĩire. ¹⁵ No rĩrĩ, menyai wega, atĩ mũngĩn-jũraga nĩmũgũcookererwo nĩ mahĩtia ma gũita thakame ya mũndũ ũtarĩ ũũru ekĩte, inyuĩ ene ĩmũcookerere, hamwe na itũũra rĩrĩ inene, na arĩa othe matũũraga kuo, tondũ ti-itherũ nĩ Jehova ũndũmĩte kũrĩ inyuĩ njarie ũhoru ũyũ wotho mũkĩũiguaga.”

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo anene na andũ acio angĩ othe makĩra athĩnjĩri-Ngai na anabii atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndaagĩrĩire gũtũirwo gũkua! Aatwarĩirie akĩgwetaga rĩitwa rĩa Jehova Ngai witũ.”

¹⁷ Athuuri amwe a bũrũri ũcio makĩrũgama hau mbere, makĩra ũngano ũcio wa andũ othe atĩrĩ, ¹⁸ “Mika ũrĩa Mũmoresethu nĩarathire ũhoru matukũ-inĩ ma Hezekia, mũthamaki wa Juda. Eerire andũ othe a Juda atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:

“Zayuni nĩgũkarĩmwo ta mũgũnda,
Jerusalemu gũgaatuĩka ta hĩba ya kagoto,
nakĩo kĩrĩma gĩkĩ gĩakĩtwo hekarũ
gĩtuĩke ta kĩhumbu kĩmereirwo nĩ ithaka.’

¹⁹ “Hezekia mũthamaki wa Juda kana mũndũ ũngĩ wotho kũu Juda nĩamũũragire? Githĩ Hezekia ti gwĩtigĩra eetigĩrĩre Jehova, na agĩcaria gwĩtikĩrĩka nĩwe? Na githĩ Jehova ndeerĩcũkirwo agĩtiga kũrehe mwanangĩko ũrĩa oigĩte nĩekũmarehera? Tũrorete kwĩrehere mwanangĩko mũũru mũno!”

²⁰ (Nĩngĩ nĩ haarĩ mũndũ ũngĩ wetagwo Uria mũrũ wa Shemaia, wa kuuma Kiriathu-Jearimu, nake aarathire ũhoru akĩgwetaga rĩitwa rĩa Jehova; aarathire o maũndũ ta maya megĩ itũũra rĩrĩ inene na bũrũri ũyũ, o ta ũguo Jeremia aarathĩte. ²¹ No rĩrĩa Mũthamaki Jehoiakimu, na atongoria ake a mbaara na anene maiguire ndũmĩrĩri yake, mũthamaki agĩcaria njĩra ya kũmũũraga. No Uria

n̄aiguire ũhoro ũcio, agĩtigĩra, na akĩũrĩra bũrũri wa Misiri. ²² Na rĩrĩ, Mũthamaki Jehoiakimu agĩtũma Elinathani mũrũ wa Akiboru athiĩ bũrũri wa Misiri, marĩ hamwe na andũ angĩ. ²³ Nao makĩgĩra Uria kuuma Misiri, makĩmũtwara kũrĩ Jehoiakimu ũcio mũthamaki, nake akĩmũũragithia na rũhiũ rwa njora, nakĩo kĩimba gĩake gĩgĩteeo mbĩrĩra-inĩ harĩa haathikagwo andũ arĩa mataarĩ bata).

²⁴ No rĩrĩ, Ahikamu mũrũ wa Shafani akĩgitĩra Jeremia, na nĩ ũndũ ũcio ndaaneanirwo kũrĩ andũ mamũũrage.

27

Juda Nĩagatungata Nebukadinezaru

¹ O kĩambĩrĩria-inĩ kĩa wathani wa Zedekia mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda, ndũmĩrĩri ĩno nĩyakinyĩrĩre Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova: ² Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Wĩthondekere icooki rĩa mĩkwa na mĩtĩ mĩkĩranie, ũcooke ũmĩĩkĩre ngingo. ³ Ũcooke ũtũme ndũmĩrĩri kũrĩ athamaki a Edomu, na Moabi, na Amoni, na Turo na Sidoni ũmĩnengerete abarũthi ao arĩa mokĩte Jerusalemu kũrĩ Zedekia mũthamaki wa Juda. ⁴ Mahe ndũmĩrĩri matwarĩre anene ao, ũmeere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: “Ĩrai anene anyu atĩrĩ: ⁵ Nĩĩ nĩ nĩ ndombire thĩ na andũ arĩa marĩ kuo o na nyamũ iria irĩ kuo na hinya wakwa mũnene na ndambũrũkĩtie guoko gwakwa, na ndĩmĩheaga o mũndũ ũrĩa ingĩenda kũhe. ⁶ Na rĩu nĩngũneana mabũrũri manyu mothe kũrĩ ndungata yakwa Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni; nĩngũtũma o na nyamũ cia gĩthaka imũtungatagĩre. ⁷ Ndũrĩrĩ ciothe nĩkamũtungatĩra we, na mũriũ, o na mwana wa mũriũ, nginya rĩrĩa ihinda rĩa bũrũri wake rĩgaakinya; hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ nyingĩ na athamaki anene nĩmakamũtua wa kũmatungatagĩra arĩ o.

⁸ ““No rĩrĩ, rĩrĩrĩ o ruothe kana ũthamaki o wotha aĩa makaaga gũtungatĩra Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, kana marege kũinamia ngingo mekĩrwo icooki rĩake, nĩngaherithia rĩrĩrĩ rũu na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro, nginya rĩrĩa ngarũniinithia na guoko gwake, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tigai gũthikĩrĩa anabii anyu, na arathi anyu, na ataũri-a-irooto, na aragũri, kana andũ-ago, o acio mamwĩraga atĩrĩ: ‘Inyuĩ mũtirĩ hĩndĩ mũgaatungatĩra mũthamaki wa Babuloni.’ ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio nĩ ũhoru wa maheeni mamũrathagĩra, marĩa magaatũma mũtahwo, mũtwarwo kũndũ kũraya na bũrũri wanyu; ngamũingata, mũniinwo biũ. ¹¹ No rĩrĩrĩ rĩrĩa ruothe rũkainamia ngingo rwĩkĩrwo icooki rĩa mũthamaki wa Babuloni na rũmũtungatĩre-rĩ, nĩngetikĩria rĩrĩrĩ rũu rũtũũre bũrũri-inĩ wao kĩũmbe, marĩmage na maikarage kuo, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.””

¹² Nĩndaheanire ndũmĩrĩri o ro iyo kũrĩ Zedekia mũthamaki wa Juda. Ngĩmwĩra atĩrĩ, “Inamia ngingo yaku, wĩkĩrwo icooki rĩa mũthamaki wa Babuloni; mũtungatĩre we mwene na andũ ake, na nĩũgũtũũra muoyo. ¹³ Wee mwene mũrĩ na andũ aku-rĩ, mũgũkĩĩninithia nĩkĩ na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, o na mũthiro, o icio Jehova atuĩrĩire rĩrĩrĩ o ruothe rĩrĩa rũtagatungatĩra mũthamaki wa Babuloni? ¹⁴ Tiga gũthikĩrĩa ũhoru wa anabii acio makwĩraga atĩrĩ, ‘Wee ndũrĩ hĩndĩ ũgaatungatĩra mũthamaki wa Babuloni,’ tondũ makũrathagĩra ũhoru wa maheeni. ¹⁵ ‘Nĩ ndimatũmĩte,’ nĩguo Jehova ekuuga. ‘Mararatha ũhoru wa maheeni, makĩgwetaga rĩtwa rĩakwa. Nĩ ũndũ ũcio nĩngamũingata, na inyuĩ mũniinwo biũ, wee hamwe na anabii acio makũrathagĩra mohoro.’”

¹⁶ Ngĩcooka ngĩĩra athĩnjĩri-Ngai na andũ acio angĩ othe

atĩrĩ: “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Tigai gũthikĩrĩria anabii acio mamwĩraga atĩrĩ, ‘Hatigairie o kahinda kanini, nacio indo iria ciarutirwo nyũmba ya Jehova icookio kuuma Babuloni.’ Maramũrathĩra ũhoru wa maheeni. ¹⁷ Tigai kũmathikĩrĩria. Tungatĩrai mũthamaki wa Babuloni, na nĩmũgũtũũra muoyo. Kaĩ itũũra rĩĩrĩ rĩngĩkĩanangwo nĩkĩ? ¹⁸ Angĩkorwo acio nĩ anabii marĩ na ndũmĩrĩri kuuma kũrĩ Jehova-rĩ, nĩmagĩthaithe Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩguo indo iria itigarĩte gũkũ thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova, o na thĩinĩ wa nyũmba ya mũthamaki wa Juda, o na kũu Jerusalemu itigatwarwo Babuloni. ¹⁹ Nĩ ũndũ ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigĩte ũhoru ũkoniĩ itugĩ cia hekarũ, na karia ka maaĩ, indo cia kũigĩrĩra iria ingĩ, na indo ciothe cia nyũmba ingĩkorwo itigaire gũkũ itũũra-inĩ rĩĩrĩ inene, ²⁰ iria Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni ataakuire hĩndĩ ĩrĩa aatahire Jekonia mũrũ wa Jehoiakimu mũthamaki wa Juda agĩthaamio arutĩtwo Jerusalemu na agĩtwarwo Babuloni, we mwene hamwe na andũ othe a Juda na a Jerusalemu arĩa maarĩ igweta: ²¹ ĩĩ, ti-itherũ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli oigĩte atĩrĩ ũhoru ũkoniĩ indo icio itigaire thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova, o na thĩinĩ wa gĩikaro kĩa mũthamaki wa Juda, o na kũu Jerusalemu: ²² ‘Nĩigatwarwo Babuloni, na igaikara kũu nginya mũthenya ũrĩa ngooka gũcigĩra,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ‘Hĩndĩ ĩyo nĩngacirehe ndĩci-cookie gũkũ.’”

28

Hanania Mũnabii wa Maheeni

¹ Mweri-inĩ wa gatano mwaka-inĩ ũcio, nĩguo mwaka wa kana, o kĩambĩrĩria-inĩ kĩa ũthamaki wa Zedekia mũthamaki wa Juda, mũnabii wetagwo Hanania mũrũ wa Azuri, ũrĩa woimĩte Gibeoni, nĩanĩĩrĩre atĩrĩ, tũrĩ o

kūu nyūmba ya Jehova mbere ya athīnjīri-Ngai na andū arīa angī othe: ² “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: ‘Nīnyunangīte icooki rīa mūthamaki wa Babuloni. ³ Mīaka īrī ītanathira, nīngūcookithia indo cia nyūmba ya Jehova gūkū, iria Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni aarutire gūkū agīcitwara Babuloni. ⁴ Ningī Jekonia mūrū wa Jehoiakimu mūthamaki wa Juda, nīngamūcookia marī hamwe na andū othe arīa maatahītwo kuuma Juda magītwarwo Babuloni, nī ūndū nīnyunangīte icooki rīa mūthamaki wa Babuloni,’” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁵ Hīndī īyo mūnabii Jeremia agīcookeria mūnabii Hania ūhorō arī hau mbere ya athīnjīri-Ngai hamwe na andū arīa angī othe marūgamīte kūu nyūmba ya Jehova. ⁶ Akīmīwīra atīrī, “Kūrotuīka guo! Jehova aroeka o ūguo! Jehova arohingia ūhorō ūcio waratha na ūndū wa gūcookithia indo icio cia nyūmba ya Jehova, o na andū othe arīa maatahirwo gūkū amacookie kuuma Babuloni. ⁷ No rīrī, ta thikīrīria ūigue ūhorō ūrīa ngwaria ūkīīguagīra na matū, o nao andū aya othe makīguaga: ⁸ Kuuma o mahinda ma tene, anabii arīa maarī mbere yaku o na yakwa-rī, maatūūrīte marathaga ūhorō wa mbaara, na mwanangīko, na mūthiro, gūūkīrīra mabūrūri maingī o na mothamaki marī hinya. ⁹ No rīrī, mūnabii ūrīa ūrathagīra andū ūhorō wa thayū akaamenyeka wega atī ti-itherū nī Jehova wamūtūmīte o rīrīa ūrathi wake ūkaahinga.”

¹⁰ Hīndī īyo mūnabii Hanania akīruta icooki ngingo-inī ya Jeremia na akīriunanga, ¹¹ agīcooka akiuga andū acio othe marī ho atīrī, “Jehova ekuuga atīrī: ‘Ūguo noguo ngoinanga icooki rīa Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, rīehere ngingo-inī cia ndūrīrī ciothe mīaka īrī ītanathira.’” Mūnabii Jeremia aigua ūguo agīthīra.

¹² Kahinda kanini thuutha wa mūnabii Hanania kuu-nanga icooki rīu rīarī ngingo-inī ya Jeremia ūcio mūnabii, ndūmīrīri ya Jehova nīyakinyīire Jeremia akīrwo atīrī:

¹³ “Thīī wīre Hanania atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova ekuuga: Wee uunangīte icooki rīa mūtī, no rīrī, handū harīo ūgeekīrwo icooki rīa kīgera. ¹⁴ Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nīngekīra ndūrīrī icio ciothe icooki rīa kīgera ngingo, nīgeetha ndūme itungatīre Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, na nīkamūtungatīra. O na nīngamūhe wathani aathage nyamū cia gīthaka.’”

¹⁵ Hīndī īyo mūnabii Jeremia akīra Hanania ūcio mūn-abii atīrī, “Hanania, ta thikīrīria! Jehova ndagūtūmīte, no wee-rī, nīūringīrīrie rūrīrī rūrū rwīhoke ūhorō wa maheeni. ¹⁶ Nī ūndū ūcio, Jehova ekuuga atīrī: ‘Ndī hakuhī gūkweheria thī. Mwaka-inī o ro ūyū nīūgūkua, tondū nīūhunjītīe ūremi wa gūūkīrīra Jehova.’”

¹⁷ Mweri-inī wa mūgwanja wa mwaka o ro ūcio-rī, Hanania ūcio mūnabii agīkua.

29

Marūa kūrī Andū arīa Maatahītvo

¹ Ūyū nīguo ūhorō ūrīa waandīkītvo marūa-inī marīa mūnabii Jeremia aatūmire arī Jerusalemu kūrī athu-urī arīa maatigaire thīinī wa arīa maatahītvo, na kūrī athīnjīri-Ngai, na anabii, o na andū acio angī othe arīa Nebukadinezaru aatahīte kuuma Jerusalemu akamatwara Babuloni. ² (Hīndī īno nī thuutha wa Mūthamaki Jekonia, na nyina wa mūthamaki, na anene a kwa mūthamaki, na atongoria a Juda na a Jerusalemu, na mabundi na atūūri gūkorwo matahītvo kuuma Jerusalemu.) ³ Ehokeire marūa macio Elasa mūrū wa Shafani, na Gemaria mūrū wa Hilikia, arīa Zedekia mūthamaki wa Juda aatūmire kūrī

Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni. Marūa macio moigīte atīrī:

⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ek-wīra andū othe arīa ndaarutire Jerusalemu ngīmat-warithia Babuloni atīrī: ⁵ “Mwīyakīrei nyūmba na mūcitūūre; haandai mīgūnda mūcooke mūrīe maciaro mayo. ⁶ Hikaniai, mūciare aanake na airītu; carīriai aanake anyu atumia mahikie, nao airītu anyu mūreke mahikio, nīgeetha o nao maciare aanake na airītu. Ongererekai na mūingīhe mūrī kūu; mūtikanyihanyi-
ihe. ⁷ Ningī-rī, caragiai thayū na ūgaacīru wa itūūra rīu inene kūu ndīmūthaamīrie. Hooyagai Jehova nī ūndū warīo, tondū rīngīgaacīra-rī, o na inyuī no mūkūgaacīra.” ⁸ Īī, ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: “Mūtikareke anabii na aragūri arīa marī gatagatī kanyu mamūheenie. Mūtikanathikīrīrie irooto icio inyuī mūmaringagīrīria mamūrotere. ⁹ Mamūrathagīra ūhoru wa maheeni, makīgwetaga rīitwa rīakwa. Ti nīī ndīmatūmīte,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹⁰ Jehova ekuuga atīrī: “Mwaniina mīaka mīrongo mūgwanja kūu Babuloni, nīngooka kūrī inyuī ndīmūhingīrie kīiranīro gīakwa kīa ūtugi gīa kūmūcookia gūkū. ¹¹ Nīgūkorwo nīnjūūī meciiria marīa ndīciiragia ūhoru-inī wanyu, o meciiria ma thayū na ti ma kūmwīka ūūru, meciiria ma kūmūhe kīrīgīrīro atī ūhoru wanyu nīūkaagīrīra thuutha-inī,” ūguo nīguo Jehova ekuuga. ¹² “Hīndī īyo nīmūkangaīra na mūūhoee, na nīī nīngamūigua. ¹³ Ningī nīmūkanjaria na nīmūkanyona rīrīa mūkaanjaria na ngoro yanyu yothe. ¹⁴ Nīī na nīī nīngonekana nī inyuī,” ūguo nīguo Jehova ekuuga. “Nīngamūruta kūrīa mūtūūrīte mūrī

andũ atahe, ndĩmũcookie gũkũ. nĩngamũcookanĩrĩria kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe na kũndũ guothe kũrĩa ndaamũhurunjĩire, na nĩngamũcookia kũndũ kũrĩa ndaamũrutĩte ngĩmũtwara mabũrũri ma kũngĩ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁵ Mwahota kuuga atĩrĩ, “Jehova nĩatwarahũrĩire anabii gũkũ Babuloni,” ¹⁶ no rĩrĩ, ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũhoru ũkoniĩ mũthamaki ũrĩa ũikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Daudi, marĩ hamwe na andũ othe arĩa maatigarire itũũra-inĩ rĩrĩ inene, na andũ a bũrũri wanyu, acio mũtaakuuanĩirio nao mũgĩtahwo: ¹⁷ ĩĩ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ: “Nĩngamatwarithĩria rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro, na ndũme mahaane ta ngũyũ njũru mũno, iria itangĩrĩka nĩ ũndũ wa gũthũka. ¹⁸ Nĩngamaingatithia na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro, na ndũme matuĩke kĩndũ kĩmeneku harĩ mothamaki mothe ma gũkũ thĩ, na matuĩke ta kĩndũ kĩnyiite nĩ kĩrumi na kĩrĩ magigi, na kĩndũ gĩa kũnyararwo na kũmeneka, manyararwo ndũrĩrĩ-inĩ ciothe kũrĩa ngaa-matwarithia. ¹⁹ Nĩgũkorwo matiathikĩrĩrie ndũmĩrĩri ciakwa, ndũmĩrĩri iria ndaamatũmĩire kaingĩ na tũnua twa ndungata ciakwa cia anabii,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga “O na inyuĩ arĩa mwatahirwo-rĩ, mũtiigana gũthikĩrĩria,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ta thikĩrĩriai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ arĩa mũtahĩtwo ngamũruta Jerusalemu mũgatwarwo Babuloni. ²¹ Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga nĩ ũndũ wa Ahabu mũrũ wa Kolaia, na Zedekia mũrũ wa Maaseia, o acio mamũrathagĩra mohoro ma maheeni makĩgwetaga rĩtwa rĩakwa: “Nĩngamaneana kũrĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, nake nĩakamooraga mũkĩĩon-

agĩra na maitho manyu. ²² Nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio wao-rĩ, andũ othe a Juda arĩa maatahirwo na rĩu marĩ Babuloni nĩmakamoinaga thimo makĩrumana, makoiga atĩrĩ, ‘Jehova arotũma ũtuĩke ta Zedekia na Ahabu, arĩa mũthamaki wa Babuloni aacinire na mwaki.’ ²³ Nĩgũkorwo nĩmekĩte maũndũ mooru mũno thĩĩnĩ wa Isiraeli; nĩ matharĩtie na atumia a andũ angĩ, na makaaria ndeto cia maheeni, makĩgwetaga rĩitwa rĩakwa, ũndũ itaameerĩte meke. Nĩnjũũ ũguo nĩguo, na ndĩ mũira wamo,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Ndũmĩrĩrĩ kũrĩ Shemaia

²⁴ Īra Shemaia ũcio Mũnehelami atĩrĩ, ²⁵ “Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Wee nĩwatũmire marũa na rĩitwa rĩaku mwene kũrĩ andũ othe a Jerusalemu, na kũrĩ Zefania mũrũ wa Maaseia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, o na kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ othe. Werire Zefania atĩrĩ, ²⁶ ‘Jehova niagũtuĩte mũthĩnjĩri-Ngai ithenya rĩa Jehoiada nĩguo ũtuĩke mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya Jehova; wee wagĩrĩrwo nĩkuoherera mũgũrũki o wotho ũretua mũnabii ndungu magũrũ na ũmuoherere igeria cia ngingo. ²⁷ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ kĩ kĩ-girĩtie wee ũkaanie Jeremia ũcio wa kuuma Anathothu, o ũcio wĩtuaga mũnabii gatagatĩ-inĩ kanyu? ²⁸ Nĩatũtũmĩire ndũmĩrĩrĩ ĩno gũkũ Babuloni akoiga atĩrĩ: Nĩmũgũikara mũrĩ atahe ihinda iraaya. Nĩ ũndũ ũcio akaai nyũmba na mũcitũũre, na mũrĩme mĩgũnda na mũrĩe maciaro mayo.’”

²⁹ No rĩrĩ, we Zefania ũcio mũthĩnjĩri-Ngai agĩthomera mũnabii Jeremia marũa macio. ³⁰ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩrĩ ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia, akĩrwo ũũ: ³¹ “Tũma ndũmĩrĩrĩ ĩno kũrĩ andũ othe arĩa atahe: ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũndũ ũkonĩ Shemaia ũcio Mũnehelami: Tondũ Shemaia nĩamũrathĩire ũhoro, o na gũtuĩka ndiamũtũmĩte, na

nīatūmīte mwīhoke ūhoru wa maheeni-rī, ³² ūū nīguo Jehova ekuuga: Ti-itherū nīngaherithia Shemaia ūcio Mūnehelami na njiaro ciake. Ndakagīa na mūdū ūti-garīte thīnī wa andū aya, o na kana eyonere maūdū mega marīa ngeeka andū akwa, tondū nīahunjītie ūremi akaanjūkīrīra,’” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

30

Gūcookererio kwa Isiraeli

¹ Īno nīyo ndūmīrīri īrīa yakinyīrīre Jeremia yumīte kūrī Jehova: ² “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: ‘Andīka ūhoru ūrīa wothe ngwarīirie ibuku-inī.’ ³ Tondū Jehova ekuuga atīrī, ‘Matukū nīmarooka, rīrīa ngaarehe andū akwa a Isiraeli na a Juda moime kūrīa maatwarirwo maatahwo na ndīmacookie būrūri ūrīa ndaheire maithe mao mawīgwatīre,’ ūguo nīguo Jehova ekuuga.”

⁴ Ūyū nīguo ūhoru ūrīa Jehova aaririe ūkonīī Isiraeli na Juda:

⁵ “Jehova ekuuga atīrī:
“Nītūiguīte mūkayūrūrūko wa kūmakania,
wa itua-nda, no ti wa thayū.

⁶ Ta tuīriai ūhoru, muone:
Hihī mūdū mūrūme no ahote gūciara mwana?
Nī kīī kīragītūma nyone arūme othe arīa marī hinya
menyiitīte nda ta mūtumia ūkūrūmwo,
na o mūdū akagarūrūka agatukia gīthiithi?

⁷ Kaī mūthenya ūcio nīūgakorwo ūrī mūrūrū-ī!
Gūtīrī ūngī ūkahaana taguo.
Gūgaakorwo kūrī ihinda rīa kūnyariirīka rīa Jakubu,
no nīakahonokio kuuma harī guo.’

⁸ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī,

‘Mũthenya ũcio nĩngoinanga icooki rĩu
ndĩrĩeherie ngingo-inĩ ciao,
na nduuange nga iria mohetwo nacio;
nacio ndũrĩrĩ itigacooka kũmatua ngombo ciao rĩngĩ.

⁹ Handũ ha ũguo, magaatungatagĩra Jehova Ngai wao,
na Daudi mũthamaki wao,
ũrĩa nĩ ngaamarahũrĩra.

¹⁰ “‘Nĩ ũndũ ũcio tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu ndungata
yakwa;
tiga kũmaka, wee Isiraeli,’
nĩguo Jehova ekuuga.

‘Ti-itherũ nĩngakũhonokia ngũrute kũu kũraya,
na njiaro ciaku ndĩcirute bũrũri ũrĩa maathaamĩrio.
Jakubu nĩagacookererwo nĩ thayũ o na ũgitĩri,
na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũgaatũma etigĩre.

¹¹ Ndĩ hamwe nawe na nĩngakũhonokia,’
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

‘O na ingĩniina ndũrĩrĩ ciothe
cia kũrĩa guothe ngũharaganĩirie,
wee ndigakũniina biũ.

No nĩngakũherithia na kĩhoto;
ndikaareka ũthĩ o ro ũguo itakũherithĩtie.’

¹² “Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“‘Kĩronda gĩaku gĩtingĩhona,
nguraro ciaku itirĩ kĩhonia.

¹³ Hatirĩ na wa gũgũthaithanĩrĩra,
kana ndawa ya kĩronda gĩaku,
o na kana gĩa gũkũhonia.

¹⁴ Athiritũ aku othe nĩmariganĩirwo nĩwe;
ndũrĩ kĩene harĩo.

Ngũgũthĩte o ta ũrĩa thũ ingĩkũgũtha,

na ngaakũherithia o ta ũrĩa mũndũ ũtarĩ tha
aherithanagia,
nĩ ũndũ mahĩtia maku nĩ manene mũno,
namo mehia maku makaingĩha makĩria.

15 Nĩ kĩĩ kĩratũma ũrĩrĩre kĩronda gĩaku,
ũkarĩrĩra ruo rwaku rĩtarĩ na kĩhonia?
Nĩ ũndũ wa ũrĩa mahĩtia maku manenehete
na mehia maku magakĩingĩha rĩ,
nĩkĩo ngwikĩte maũndũ macio.

16 “No rĩrĩ, andũ arĩa othe magaakũng’aũrania
o nao nĩmakang’aũranio;
thũ ciaku ciothe nĩgatwarwo ithaamĩrio.
Arĩa magũtahaga indo ciaku nĩmagatahwo;
arĩa othe magũtunyaga indo na nĩ nĩngamatunya.

17 No nĩngagũcookeria ũgima waku,
na ngũhonie nguraro ciaku,’
ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
‘tondũ wĩtagwo mũndũ mũte,
Zayuni itũũra rĩtarĩ mũndũ ũrĩrũmbũyagia.’

18 “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:
“Nĩngacookia ũgaacĩru wa Jakubu hema-inĩ ciake,
nacio ciikaro ciake ndĩciiguĩre tha;
itũũra rĩu inene nĩrĩgaakwo rĩngĩ o kũu rĩanangĩrwo,
nayo nyũmba ya ũthamaki nĩkarũgama harĩa
hamĩagĩrĩre.

19 Kuuma kũu nĩgũkaiguuagwo gũkĩinĩrwo nyĩmbo cia
gũcookia ngaatho,
na kũiguuagwo mĩgambo ya gĩkeno.
Nĩngamaingĩhia
na matikanyihanyiiha;
nĩngamaheithia gĩtĩo,
na matikaagithio kĩene.

²⁰ Ciana ciao igaikaraga o ta matukũ-inĩ marĩa ma tene,
nakĩo kĩrĩndĩ kĩa gĩtũũre kĩrũmĩte wega mbere
yakwa;
nĩngaherithia arĩa othe mamahinyagĩrĩa.

²¹ Mũtongoria wao agaakorwo arĩ ũmwe wa andũ ao
kĩũmbe;
o nake mwathi wao akoima o kũu thĩinĩ wa andũ ao.
Nĩngamũreharehe nake oke hakuhĩ na nĩ,
nĩ ũndũ-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ ũngĩrutĩra
gũũka hakuhĩ na nĩ?’
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²² ‘Nĩ ũndũ ũcio nĩmũgatuĩka andũ akwa,
na nĩ nduĩke Ngai wanyu.’”

²³ Atĩrĩrĩ, mang’ũrĩ ma Jehova
nĩmagatuthũka mahaana ta kĩhuhũkanio;
ti-itherũ makaahaana ta rūhuho rūkũhurutana mũno,
igũrũ rĩa andũ arĩa aaganu.

²⁴ Marakara mahiũ ma Jehova matigaathira,
o nginya rĩrĩa akaahingia
muoroto wa ngoro yake biũ.
Matukũ-inĩ marĩa magooka-rĩ,
nĩmũgataũkĩrwo nĩ ũhoro ũcio wega.

31

¹ “Ihinda-inĩ rĩu ngaakorwo ndĩ Ngai wa mbarĩ ciothe
cia Isiraeli, nao nĩmagatuĩka andũ akwa,” ũguo nĩguo
Jehova ekuuga.

² Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Andũ arĩa makaahonoka kũũragwo na rūhiũ rwa njora-rĩ,
nĩmagetĩkĩrĩka kũu werũ-inĩ;
nĩngooka kũhuurũkia andũ a Isiraeli.”

³ Jehova nĩatuumĩrĩire matukũ-inĩ ma tene, agĩtwĩra atĩrĩ:

“Nĩ ngwendete na wendo wa tene na tene;
nĩngũguucĩrĩrie na ũtugi.

⁴ Nĩngagwaka rĩngĩ nawe nĩũgaakĩka,
wee Isiraeli mũirĩtu ũyũ gathirange.

Nĩũkooya tũhembe twaku rĩngĩ,
uume ũthĩ mũkaine hamwe na arĩa marakena.

⁵ Nĩngĩ nĩũkahaanda mĩgũnda ya mĩthabibũ
kũu irĩma-inĩ cia Samaria;
arĩmi nĩmakamĩhaanda,
na makenere maciaro mayo.

⁶ Nĩgũkaagĩa mũthenya ũmwe ũrĩa arangĩri makaanĩrĩra
marĩ tũrĩma-inĩ twa Efiraimu, moige atĩrĩ,
‘Ũkĩrai twambate tũkinye Zayuni,
harĩ Jehova Ngai witũ.’”

⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Inĩrai Jakubu mũkenete,
mũkũngũire rũrĩrĩ rũrĩa rũnene mũno.
Tũmai kũgooca kwanyu kũiguuo, mũkiugaga atĩrĩ,
‘Wee Jehova, honokia andũ aku,
o acio matigari ma Isiraeli.’

⁸ Atĩrĩrĩ, ngaamarehe, ndĩmarute bũrũri wa gathigathini,
ndĩmacookererie kuuma ituri ciothe cia thĩ.
Na magooka marĩ na atumumu ao, na ithua,
o na atumia arĩa marĩ na nda, o na arĩa mararũmwo;
magaacooka marĩ kĩrĩndĩ kĩnene mũno.

⁹ Nao magooka makĩrĩraga;
nĩmakahooyaga ngĩmacookia kwao.
Nĩngamagereria ndwere-inĩ cia tũrũũ twa maaĩ,
njĩra-inĩ rĩa njaraganu kũndũ matanghĩngwo,
nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ ithe wa Isiraeli,
nake Efiraimu nĩwe mũrũ wakwa wa irigithathi.

10 “Thikĩrĩriai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ ndũrĩrĩ;
hunjanĩriai ũhoro wayo ndwere-inĩ cia iria kũndũ
kũraya, atĩrĩ:

‘We ũrĩa wahurunjire andũ a Isiraeli nĩakamacookereria,
na amamenyerere o ta ũrĩa mũrĩithi arĩithagia mbũri
cia rũũru rwake.’

11 Nĩ ũndũ Jehova nĩagakũũra Jakubu,
na amahonokie kuuma kũrĩ arĩa marĩ hinya kũ-
makĩra.

12 Nĩmagooka maanĩrĩre nĩ gũkena marĩ kũu irĩma-inĩ cia
Zayuni;

nĩmagakenagĩra ũtaana wa Jehova:
wa ngano, na wa ndibei ya mũhihano, na wa maguta,
na wa tũgundu tuumĩte ndũũru-inĩ cia mbũri, na wa
tũcaũ tuumĩte ndũũru-inĩ cia ng’ombe.

Magaatuĩka ta mũgũnda unithĩirio maaĩ,
na matigacooka kũnyitwo nĩ ihooru rĩngĩ.

13 Hĩndĩ iyo airĩtu nĩmakaina na makene,
o na aanake na athuuri o ũndũ ũmwe.

Nĩngagarũra gũcakaya kwao gũtuĩke gĩkeno;
nĩngamahooreria, na ndĩmahe gĩkeno handũ ha
kĩeha.

14 Nĩngahũũnia athĩnjĩri-Ngai na bũthi,
nao andũ akwa nĩmakaiganwo nĩ ũtugi wakwa,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

15 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Mũgambo nĩũiguĩtwo kũu Rama,
gũcakaya kũnene na kĩrĩro,
Rakeli akĩrĩrĩra ciana ciake,
na akarega kũhoorerio,
nĩgũkorwo ciana ciake itirĩ ho.”

16 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Wĩgirĩrĩrie mũgambo waku ũtuge kũiguuo ũkĩrĩra,
na ũgirĩrĩrie maithe maku gũita maitheori,

nĩ ùndũ nĩũkarĩhwo wĩra waku,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Ciana icio ciaku nĩgacooka kuuma bũrũri wa thũ.

¹⁷ Nĩ ùndũ ũcio-rĩ, nĩ harĩ kĩĩrĩgĩrĩro matukũ-inĩ maku ma
thuutha,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Ciana ciaku nĩgacooka gũkũ bũrũri wacio kĩũmbe.

¹⁸ “Ti-itherũ nĩnjiguĩte mũcaayo wa Efiraimu akiuga atĩrĩ:

‘Wee nĩũũherithĩtie o ta gacaũ gatamenyerete
gwĩkĩrwo icooki,

na nĩ nĩnjathĩkĩte.

Njokereria, na nĩ nĩngũcooka,

tondũ wee nĩwe Jehova Ngai wakwa.

¹⁹ Thuutha wa gũturuura,

nĩndacookire ngĩĩrira;

thuutha wa gũtaũkĩrwo,

nĩndehũũrire gĩthũri.

Nĩndaconokire na ngĩĩnyarara,

nĩ ùndũ nĩndakuuĩte thoni cia wĩthĩ wakwa.’

²⁰ Githĩ Efiraimu tiwe mũrũ wakwa ũrĩa nyendete,

mwana ũrĩa nĩ ngenagĩra?

O na gũtuĩka ndanamũũkĩrĩra kaingĩ-rĩ,

no ndirikanaga ũrĩa ndĩmwendete.

Nĩ ùndũ ũcio ngoro yakwa nĩmũnyootagĩra;

nĩndĩmũiguagĩra tha mũno,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²¹ “Ĩkĩrai marũũri ma barabara,

na mũhaande itugĩ cia kuonania njĩra.

Ta rorai barabara ĩyo nene,

o barabara ĩyo mwagereire mũgĩthiĩ.

Njookerera, wee Isiraeli mũĩrĩtu gathirange,

cooka matũũra-inĩ maku.

²² Ũgũtũũra ũrũũraga nginya-rĩ,

wee mwarĩ ũyũ ũtarĩ mwĩhokeku?

Jehova nĩegũthondeka ũndũ mwerũ gũkũ thĩ:

mũndũ-wa-nja nĩakagitĩra mũndũ mũrũme.”

²³ Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: “Rĩrĩa ngaamacookia moime kũrĩa maatwarirwo maatahwo-rĩ, andũ arĩa marĩ bũrũri-inĩ wa Juda o na matũũra-inĩ makuo nĩmagacooka kwaria ciugo ici rĩngĩ, moige atĩrĩ: ‘Jehova arokũrathima, wee gũikaro gĩkĩ kĩa ũthingu, wee kĩrĩma gĩkĩ gĩtheru.’ ²⁴ Andũ nĩmagatũũrانيا hamwe kũu Juda o na matũũra-inĩ makuo mothe, arĩmi o na andũ arĩa Morũũraga na ndũũru ciao cia mbũri. ²⁵ Nĩnganogora arĩa anogu, nake ũrĩa ũũrĩtwo nĩ hinya nĩngamũhũũnia.”

²⁶ Ndaigua ũguo ngĩũkĩra, ngĩhũgũra mĩena yothe. Ngĩigua toro ũcio warĩ mwega mũno harĩ nĩĩ.

²⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa ngaiyũria nyũmba ya Isiraeli na nyũmba ya Juda na njiaro cia andũ na cia nyamũ. ²⁸ O ta ũrĩa ndaarũgamĩrĩire makĩmunywo na magĩtharũrio, na makĩng’auranio, na makĩni-inwo, o na ngĩmarehera mwanangĩko-rĩ, ũguo noguo ngarũgamĩrĩra nĩguo makwo na mahaandwo wega,” nĩguo Jehova ekuuga. ²⁹ “Matukũ-inĩ macio andũ matigacooka kuuga atĩrĩ,

“‘Maithe ma ciana nĩmarĩite thabibũ irĩ rwagatha, namo magego ma ciana nĩmo maiguĩte thiithi.’

³⁰ No rĩrĩ, mũndũ o wotha agaakua nĩ ũndũ wa mehia make we mwene; ũrĩa wotha ũkaarĩa thabibũ irĩ rwagatha, nĩ magego make mwene makaigua thiithi.”

³¹ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa ngarĩkanĩra kĩrĩkanĩro kĩerũ na nyũmba ya Isiraeli,

o na nyũmba ya Juda.

³² Nakĩo kĩrĩkanĩro kũu gĩtihaana ta kĩrĩkanĩro
kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene
rĩrĩa ndaamanyiitire na guoko,
ngĩmatongoria ngĩmaruta bũrũri wa Misiri,
tondũ nĩmagararire kĩrĩkanĩro gĩakwa,
o na harĩa ndaarĩ ta ndĩ mũthuri wao,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³³ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra na nyũmba ya
Isiraeli
ihinda rĩu rĩathira,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Nĩngekĩra watho wakwa meciiria-inĩ mao,
na ndĩwandĩke ngoro-inĩ ciao.

Ngaatuĩka Ngai wao,
nao matuĩke andũ akwa.

³⁴ Gũtigacooka gũkorwo na mũndũ ũkũruta ũrĩa ũngĩ,
kana mũndũ arute mũrũ wa ithe, amwĩre atĩrĩ,
‘Menyana na Jehova,’
tondũ andũ othe nĩmagakorwo maamenyete,
kuuma ũrĩa mũnini mũno wao nginya ũrĩa mũnene,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Nĩgũkorwo nĩngamarekera waganu wao,
na ndigacooka kũririkana mehia mao.”

³⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ,
o we ũcio ũtũmaga riũa
rĩare mũthenya,
narĩo itua rĩake rĩgatũma mweri na njata
ciare ũtukũ,
o we unjugaga iria

namo makũmbĩ marĩo makaruruma,
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake:

³⁶ “Mawatho ma kũrũmĩrĩrwo mangĩkeherio maithe-inĩ
makwa-rĩ,
norĩo njiaro cia Isiraeli ingĩtiga

gũtuũka rŭrĩrĩ maitho-inĩ makwa,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Angĩkorwo igŭrũ matu-inĩ no gũthimĩke,
nayo mĩthingi ya thĩ itũirio na kũu rungu-rĩ,
nĩ na nĩ no rĩo ingĩingata njiaro ciothe cia Isiraeli
nĩ ũndũ wa ũrĩa wothe mekĩte,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmarooka rĩrĩa
itũũra rĩrĩ inene rĩgaakwo rĩngĩ nĩ ũndũ wakwa, kuuma
Mũthiringo ũrĩa Mũraihi na igŭrũ wa Hananeli nginya
Kĩhingo-inĩ gĩa Koine. ³⁹ Naruo rŭrigi rwa gũthima rŭ-
gaatambŭrũka kuuma hau rŭringĩrĩre nginya karĩma-inĩ
ka Garebi, rŭcooke rwĩhiŭrie rwerekere Goa. ⁴⁰ Gĩtuamba-
inĩ gĩothe kŭrĩa ciimba iteagwo na gũgaitwo mũhu,
na mbenji-inĩ ciothe gũthiĩ nginya Karũũ ga Kidironi
mwena wa irathĩro o nginya koine-inĩ ya Kĩhingo kĩa
Mbarathi, kũu guothe gũgaatuĩka kŭndũ kwamŭrĩrwo
Jehova. Itũũra rĩu inene gŭtirĩ hĩndĩ ĩngĩ rikamunywo
kana rĩmomorwo.”

32

Jeremia Kũgũra Gĩthaka

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩre Jeremia yumĩte
kŭrĩ Jehova mwaka-inĩ wa ikũmi wa wathani wa Zedekia
mũthamaki wa Juda, na nĩguo warĩ mwaka wa ikũmi
na ĩnana wa wathani wa Nebukadinezaru. ² Hĩndĩ ĩyo
mbŭtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni nĩciarigi-
icĩirie Jerusalemu irĩtunyane, nake Jeremia ũrĩa mũnabii

aahingĩrĩtwo kũu nja ya arangĩri thĩinĩ wa nyũmba ya mũthamaki wa Juda.*

³ Nĩgũkorwo Zedekia mũthamaki wa Juda nĩamuohithĩtie kũu, akoiga atĩrĩ, “Ũtũrathagĩra ũguo nĩkĩ? uu-gaga atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhi kũneana itũũra rĩrĩ inene kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, nake nĩakarĩnyitĩra. ⁴ Zedekia mũthamaki wa Juda ndakehonokia kuuma moko-inĩ ma andũ a Babuloni, nowe no nginya akaaneanwo kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, na nĩakaranĩria nake ũthiũ kwa ũthiũ, na nĩakamuona na maitho make mwene. ⁵ Nĩagatwara Zedekia kũu Babuloni, kũrĩa agaakara nginya njike nake ũrĩa kwagĩrĩre, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. O na mũngĩrĩa na andũ a Babuloni, mũtikamahoota.’”

⁶ Nake Jeremia akiuga atĩrĩ, “Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre ngĩrwo atĩrĩ: ⁷ Hanameli mũrũ wa Shalumu, ũrĩa mamaguo, nĩegũũka kũrĩ we, akwĩre atĩrĩ, ‘Wĩgũrĩre mũgũnda wakwa ũrĩa ũrĩ Anathothu, nĩ ũndũ wee nĩwe mũndũ wa ndĩra ciitũ wa hakuhi makĩria, na nĩwe ũrĩ na kĩhooto gĩa kũũgũra.’

⁸ “Hĩndĩ iyo, o ta ũrĩa Jehova aakoretwo anjĩira-rĩ, Hanameli mũrũ wa mama agĩũka kũrĩ nĩ kũu nja ĩrĩa ĩĩkaragio nĩ arangĩri, akĩnjĩira atĩrĩ, ‘Wĩgũrĩre mũgũnda wakwa ũrĩa ũrĩ Anathothu, bũrũri-inĩ wa Benjamini. Nĩgũkorwo wee nĩwe ũrĩ na kĩhooto gĩa kũũkũũra ũtũike waku, wĩgũrĩre ũtũike waku.’

“Hĩndĩ iyo ngĩmenya ndũmĩrĩri iyo yoimĩte kũrĩ Jehova; ⁹ nĩ ũndũ ũcio ngĩkĩgũra mũgũnda ũcio warĩ Anathothu kuuma kũrĩ Hanameli mũrũ wa mama, na ngĩmũthimĩra cekeri ikũmi na mũgwanja† cia betha. ¹⁰ Ngĩcooka

* 32:2 Jeremia nĩahingĩrĩrĩro nja-inĩ ya arangĩri thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki nĩ Mũthamaki Zedekia nginya rĩrĩa Jerusalemu yatunyanirwo.

† 32:9 nĩ ta giramu 200

ngĩkĩra kĩrore na ngĩcinĩrĩra mũhũũri wakwa marũa-inĩ macio ma kuonania nũũ mwene gĩthaka, ningĩ ngĩkorwo ndĩ na aira a ũhoro ũcio, nayo betha igĩthimwo na ratiri.

¹¹ Ngĩoya kobi ĩmwe ya marũa macio ma kuonania nũũ mwene gĩthaka, ĩcinĩrĩrwo mũhũũri wakwa na ĩkandĩkwo maũndũ ma ũrĩa kĩrĩkanĩro kũu gĩatariĩ, hamwe na kobi ya marũa macio mataarĩ macinĩrĩre mũhũũri, ¹² ngĩcineana kũrĩ Baruku mũrũ wa Neria, mũrũ wa Maaseia, mbere ya Hanameli mũrũ wa mama, na mbere ya aira arĩa meekĩrĩte kĩrore marũa-inĩ macio ma ũgũri wa gĩthaka, o na Ayahudi othe arĩa maikarĩte hau nja ĩrĩa ĩkaragio nĩ arangĩri.

¹³ “O marĩ hau-rĩ, nĩndataarĩrie Baruku, ngĩmwĩra atĩrĩ, ¹⁴ ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Oya marũa maya ma kĩrĩko gĩa kuonania nũũ mwene gĩthaka, kobi ĩyo njĩkĩrĩte mũhũũri wakwa, na ĩyo ĩngĩ ĩtarĩ mũhũũri, ũthiĩ ũmekĩre thĩinĩ wa ndigithũ ya rĩũmba nĩgeetha matũũre hĩndĩ ndaaya. ¹⁵ Nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Nyũmba, na mĩgũnda, na mĩgũnda ya mĩthabibũ ciothe nĩigacooka kũgũrwo gũkũ bũrũri-inĩ ũyũ.’

¹⁶ “Na rĩrĩ, ndaarĩkia kũnengera Baruku wa Neria marũa macio ma kĩrĩkanĩro gĩa kuonania nũũ mwene gĩthaka, ngĩhooya Jehova ngiuga ũũ:

¹⁷ “Atĩrĩrĩ, wee Mwathani Jehova, we nĩwe wom-bire igũrũ na thĩ na ũndũ wa hinya waku mũnene, o na ũndũ wa gũtambũrũkia guoko gwaku. Wee-rĩ, gũtirĩ ũndũ mũritũ harĩwe. ¹⁸ Wee wonanagia wendani waku kũrĩ andũ ngiri na ngiri, no ũka-herithania nĩ ũndũ wa mehia ma maithe, ũkaũkinyĩria ciero-inĩ cia njiarwa ciao iria igooka thuutha wao. Wee Mũrungu mũnene na ũrĩ hinya, o wee rĩitwa rĩaku arĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ¹⁹ wee nowe mũnene wa ũheani kĩrĩra, na ciĩko ciaku nĩ cia hinya.

Maitho maku maikaraga macũthĩrĩrie mĩthĩire yothe ya andũ; wee ũrĩhaga mũndũ o wotho kũringana na mĩthĩire yake, ningĩ kũringana na ũrĩa ciiko ciake itariĩ. ²⁰ Wee nĩwe waringire ciamā o na ũkĩonania morirũ kũu bũrũri wa Misiri, na no wĩkaga ũguo nginya ũmũthĩ, gũkũ Isiraeli o na gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa angĩ othe, namo magatũma wĩgĩire igweta rĩrĩa rĩrĩ rĩaku. ²¹ Warutire andũ aku a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri na ũndũ wa kũringa ciamā na kuonania morirũ, na ũndũ wa guoko gwaku kũrĩ hinya, ũgũtambũrũkĩtie, o na ũgũka maũndũ manene ma kũguoyohia. ²² Nĩwamaheire bũrũri ũyũ werĩire maithe mao na mwĩhĩtwa atĩ nĩũkamahe, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ. ²³ Maatoonyire bũrũri ũcio makĩwĩgwatĩra ũgĩtuĩka wao, no rĩrĩ, matiigana gũgwathĩkĩra kana kũrũmĩrĩra mawatho maku; matiekire maũndũ marĩa wamaathĩte meke. Nĩ ũndũ ũcio ũkĩmarehithĩria mwanangĩko ũyũ ũmakorete.

²⁴ “Atĩrĩrĩ, ta rora wone ũrĩa gwakĩtwo ihumbu cia kũrigiicĩria itũũra rĩrĩ inene nĩgeetha marĩtunyane nĩ ũndũ wa mbaara ya rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro, itũũra rĩrĩ nĩrĩkũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni acio mararĩtharĩkĩra. ũndũ ũrĩa wee woigire nĩũhingĩte, o ta ũrĩa we ũreyonera. ²⁵ O na gũtuĩka itũũra nĩrĩkũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni, wee, o wee Mwathani Jehova, ũnjĩrĩte atĩrĩ, ‘Wĩgũrĩre mũgũnda na betha, naguo ũgũri ũcio wa mũgũnda ũcio ũgĩe na aira.’”

²⁶ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia, akĩirwo atĩrĩ: ²⁷ “Nĩ nĩ nĩ Jehova, Ngai wa andũ othe. Nĩ harĩ ũndũ o na ũmwe mũritũ harĩ nĩ? ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhĩ kũneana itũũra rĩrĩ inene kũrĩ andũ a Babuloni, ndĩrĩneane kũrĩ Nebukadinezaru

mũthamaki wa Babuloni, arĩtunyane. ²⁹ Andũ acio a Babuloni maraatharĩkĩra itũũra rĩĩrĩ inene nĩmagatoonya kuo na marĩmundie mwaki; nĩ makaarĩcina rĩthire, hamwe na nyũmba iria andũ maacinagĩra Baali ũbumba igũrũ rĩacio, o na magaitagĩra ngai ingĩ indo cia kũnyuu nĩguo maathirĩkie ndaakare.

³⁰ “Andũ a Isiraeli na a Juda mekaga o maũndũ mooru maitho-inĩ makwa kuuma ũnini-inĩ wao; ti-itherũ, andũ a Isiraeli matirĩ ũndũ mekaga tiga gũũthirĩkia maathirĩkagia nĩguo ndaakare na indo iria methondekeire na moko mao, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ³¹ Kuuma mũthenya ũrĩa itũũra rĩĩrĩ rĩakirwo nginya ũmũthĩ, itũũra rĩĩrĩ rĩtũũrĩte rĩarahũraga marakara makwa na mang’ũrĩ, na nĩkĩo no nginya ndĩrĩeherie maitho-inĩ makwa. ³² Andũ a Isiraeli na a Juda nĩmathirĩkĩtie nĩguo ndakare na maũndũ mothe ma waganu marĩa meekĩte: o, na athamaki, na anene ao, na athĩnjĩri-Ngai na anabii ao, na andũ a Juda na andũ a Jerusalemu. ³³ Nĩmahutatiire makaaga kũhũgũra mothiũ mao kũrĩ niĩ; o na gũtuĩka nĩndamarutire kaingĩ kaingĩ, matiathikĩrĩrie kana magĩtikĩra gũtaarwo. ³⁴ No maigire mĩhianano ĩyo yao ĩrĩ magigi thĩinĩ wa nyũmba ĩrĩa ĩĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa, makĩmĩthaahia. ³⁵ Ningĩ nĩmakĩire Baali mahooero kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, nĩguo marutagĩre Moleku ariũ ao na airĩtu ao marĩ magongona, o na gũtuĩka nĩ ndiathanĩte ũndũ ũcio wĩkagwo, o na kana ũgĩtoonya meciiria-inĩ makwa, atĩ hili no meeke ũndũ mũũru na ũrĩ magigi ta ũcio, wa gũtũma andũ a Juda mehie.

³⁶ “Ha ũhoro ũkonĩ itũũra rĩĩrĩ inene, mũroiga atĩrĩ, ‘na ũndũ wa mbaara ya rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro nĩrĩkaneanwo kũrĩ mũthamaki wa Babuloni’; no rĩrĩ, ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: ³⁷ Ti-itherũ nĩngamacookanĩrĩria kuuma mabũrũri-inĩ marĩa ndaamathaamĩirie ndĩ na marakara mahiũ na mang’ũrĩ

maingĩ; ngaamacookia kũndũ gũkũ na ndũme matũũre marĩ agitĩre. ³⁸ Nĩmagatuĩka andũ akwa na nĩ ndũike Ngai wao. ³⁹ Nĩngatũma o magĩe na ũrũmwe wa ngoro o na mĩthĩire-inĩ yao, nĩgeetha matũũre manjĩtigĩrĩte nĩgeetha matũũre moonaga wega o ene na ciana ciao iria igooka thuutha wao. ⁴⁰ Nĩngarĩikanĩra nao kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra nginya tene na tene: Ndirĩ hĩndĩ ngaatiga kũmeka wega, na nĩngatũma manjĩtigagĩre, nĩguo matikanae kũũhutatĩra. ⁴¹ Nĩngakenaga ngĩmeeka wega, na ti-itherũ nĩngamahaanda gũkũ bũrũri ũyũ ngwatĩirie na ngoro yakwa yothe o na muoyo wakwa wotho.

⁴² “Jehova ekuuga atĩrĩ: O ta ũrĩa ndaarehithĩirie andũ aya mathĩĩna manene, ũguo noguo ngaamahe ũgaacĩru ũrĩa wotho ndĩmerĩire. ⁴³ O rĩngĩ nĩgũk-agũrwo mĩgũnda bũrũri-inĩ ũyũ, o ũyũ inyuĩ mugaga atĩrĩ, ‘Ŭyũ nĩ bũrũri mũkiru ihooru, ũtarĩ na andũ kana nyamũ, nĩgũkorwo nĩwaneanirwo kũrĩ andũ a Babuloni.’ ⁴⁴ Mĩgũnda ikaagũragwo na betha, namo marũa ma ũgũri nĩmakandĩkanĩrwo na mekĩrwo kĩrore na macinĩrĩrwo mũhũũri aira marĩ ho, kũu bũrũri wa Benjamini,[‡] na tũtũũra-inĩ tũrĩa tũrganĩtie na Jerusalemu, na matũũra ma Juda, na matũũra ma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma na matũũra marĩa marĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũĩro, o na ma Negevu, nĩ tondũ nĩngamacookeria ũgaacĩru wao, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.”

33

Kĩiranĩro gĩa Gũcookererio

¹ O mahinda-inĩ macio Jeremia aarĩ muohe kũu nja-inĩ ya arangĩri, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩire riita rĩa keerĩ, akĩĩrwo atĩrĩ: ² “Ŭũ nĩguo Jehova ekuuga, o we

[‡] 32:44 Bũrũri wa Benjamini ũgwetetwo mbere tondũ nĩkuo Jeremia oimĩte.

ũrĩa wombire thĩ, Jehova ũrĩa watũmire thĩ ĩgĩe ho, na akĩmĩhaanda, Jehova nĩrĩo rĩĩtwa rĩake: ³ ‘Ta kĩngaĩre, na nĩĩ nĩngũgwĩtika na ngwĩre maũndũ manene na matangĩ-tuĩrĩka, marĩa ũtooĩ.’ ⁴ Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga ũhoru ũkoniĩ nyũmba iria irĩ itũũra rĩĩrĩ inene, o na nyũmba cia ũthamaki wa Juda o icio ciatharirio nĩguo indo iria ciakĩte kuo ihũthĩrwo kwĩgitĩra kuuma kũrĩ ihumbu cia tĩĩri iria cikũrigiciĩrie o na kuuma kũrĩ rūhiũ rwa njora, ⁵ makĩhũũrana na andũ a Babuloni: ‘Nyũmba icio ciothe nĩkaĩyũrio ciimba cia andũ arĩa ngooragithia ndĩ na marakara na mang’ũrĩ. Nĩngahitha itũũra rĩĩrĩ inene ũthiũ wakwa nĩ ũndũ wa waganu wao wothe.

⁶ “‘No rĩrĩ, nĩngarĩrehera ũgima wa mwĩrĩ na ndĩrĩhonie. Nĩngĩ nĩngahonia andũ akwa na ndũme matũũre makenagĩra thayũ mũingĩ na ũgitĩri. ⁷ Nĩngacookia andũ a Juda na a Isiraeli gũkũ ndĩmarute kũrĩa matũũrĩte marĩ atahe, njooke ndĩmaake rĩngĩ, maikare o ta ũrĩa maatariĩ mbere. ⁸ Nĩngamatheria mathirwo nĩ mehia mothe marĩa mananjĩhĩria na ndĩmarekere mehia mao mothe ma kũrega kũnjathĩkĩra. ⁹ Hĩndĩ ĩyo itũũra rĩĩrĩ inene nĩrĩkandehithĩria ngumo na gĩkeno, na gĩtĩio, na ũgooci, o na gwĩkĩrĩrwo mbere ya ndũrĩrĩ ciothe cia gũkũ thĩ rĩrĩa andũ akuo makaigua ũhoru wa maũndũ mothe mega marĩa ndĩmekagĩra; nĩkũgega makaagega na mainaine moona ũingĩ wa ũgaacĩru na thayũ ũrĩa ngaahie itũũra rĩu.’

¹⁰ “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Mwaragia ũhoru ũkoniĩ kũndũ gũkũ, mũkoiga atĩrĩ, “Nĩ kũndũ kũnũhe gũtarĩ kĩndũ, na gũtarĩ andũ kana nyamũ.” No thĩĩnĩ wa matũũra ma Juda na njĩra-inĩ iria nene cia Jerusalemu, o kũu gũthaamĩtwo gũkaaga andũ kana nyamũ-rĩ, nĩgũgacooka kũiguuo ¹¹ mĩgambo ya gĩkeno na ya gũcanjamũka, na

mĩgambo ya mũhiki na mũhikania, o na mĩgambo ya andũ arĩa mararehe indo cia maruta ma gũcookia ngaatho nyũmba-inĩ ya Jehova, makiugaga atĩrĩ,

““Cookeriai Jehova Mwene-Hinya-Wothe ngaatho,
nĩ ũndũ Jehova nĩ mwega;
wendo wake ũtũũraga tene na tene.”

Nĩgũkorwo nĩngacookeria bũrũri ũyũ ũgaacĩru waguo, o ta ũrĩa warĩ kuo mbere,’ nĩguo Jehova ekuuga.

¹² “O na ningĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: ‘Kũndũ gũkũ kũnũhe na gũtarĩ andũ kana nyamũ-rĩ, matũũra makuo mothe nĩmagacooka kũgĩa ũrĩithio kũrĩa arĩithi makaarahagia ndũũru ciao cia mbũri. ¹³ Thĩĩnĩ wa matũũra ma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, o na marĩa marĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũĩro, o na ma Negevu, bũrũri-inĩ wa Benjamini, o na tũtũũra-inĩ tũrĩa tũrigiicĩirie Jerusalemu o na matũũra-inĩ ma Juda-rĩ, ndũũru cia mbũri nĩigacooka kũhĩtũkĩra guoko-inĩ kwa ũrĩa ũcitaraga,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁴ “Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Matukũ nĩmagooka rĩrĩa ngaahingia kĩiranĩro gĩakwa kĩa wega kĩrĩa nderĩire nyũmba ya Isiraeli na nyũmba ya Juda.

¹⁵ “‘Matukũ-inĩ macio o na ihinda rĩu-rĩ,
nĩngarahũrĩra Daudi mũndũ mũthingu ũgerekanĩtio
na rũhonge rwa mũtĩ;
nĩageekaga maũndũ marĩa magĩrĩire na ma kihooto
bũrũri-inĩ.

¹⁶ Matukũ-inĩ macio, Juda nĩgũkahonokanio,
nakuo Jerusalemu gũtũũre kũrĩ kũgitĩre.

Nake ageetagwo rĩitwa rĩrĩ
Jehova-Ũthingu-Witũ.’

¹⁷ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Daudi ndarĩ hĩndĩ akaaga mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa nyũmba ya Isiraeli, ¹⁸ kana athĩnjĩri-Ngai, arĩa Alawii, mage mũndũ

wa gũikara mbere yakwa hĩndĩ ciothe acinage maruta ma njino, na maruta ma mũtu, o na arutage magongona marĩa ma o mũthenya.’”

¹⁹ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩire Jeremia akĩrwo atĩrĩ, ²⁰ “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Angĩkorwo inyuĩ mwahota gũthũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa na mũthenya, na kĩrĩkanĩro gĩakwa na ũtukũ, nĩgeetha mũthenya na ũtukũ itigacooke kũgĩa hĩndĩ ĩrĩa yagĩrĩire-rĩ, ²¹ nakĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na Daudi ndungata yakwa, o na kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na Alawii arĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa matungataga marĩ mbere yakwa, kĩaahota gũthũkio, nake Daudi akiage gũcooka kũgĩa na mũndũ wa rūciaro rwake wa gũthamakaga arĩ gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene. ²² Nĩngatũma njiaro cia Daudi ndungata yakwa, o na Alawii acio matungataga marĩ mbere yakwa maingĩhe o ta njata cia igũrũ irĩa itangĩtarĩka nĩ ũndũ wa kũingĩha, o na ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia irĩa ũrĩa ũtangĩthimĩka ũrĩa ũigana.’”

²³ O rĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩire Jeremia akĩrwo atĩrĩ, ²⁴ “Kaĩ ũtamenyete andũ aya maroĩga atĩrĩ, ‘Jehova nĩatete mothamaki marĩa meerĩ ethuurĩire’? Nĩ ũndũ ũcio mamenaga andũ akwa na matimoonaga ta marĩ rũrĩrĩ. ²⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Angĩkorwo ndigĩte kĩrĩkanĩro gĩakwa na mũthenya na ũtukũ, o na mawatho marĩa marũmu ma igũrũ na thĩ-rĩ, ²⁶ hĩndĩ ĩyo nĩngagĩteanĩria njiaro cia Jakubu na cia Daudi ndungata yakwa, na njage gũthuura ũmwe wa aanake ake atuĩke wa gũthamakĩra njiaro cia Iburahĩmu, na cia Isaaka, na cia Jakubu. Nĩgũkorwo nĩngamacookeria ũgaacĩru wao na ndĩmaiguĩre tha.’”

¹ Rĩrĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aarũaga mbaara na Jerusalemu na matũũra marĩa maarĩrigiicĩirie, arĩ na mbũtũ ciake cia ita, hamwe na mothamaki marĩa maathagwo nĩwe, na ndũrĩrĩ ciothe ciakuo, ndũmĩrĩrĩ ĩno nĩyakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova, akĩrwo atĩrĩ, ² “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Thiĩ kũrĩ Zedekia mũthamaki wa Juda, ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhi kũneana itũũra rĩrĩ inene kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, nake nĩekũrĩcina na mwaki rĩthire. ³ Nawe ndũkahonoka atĩ wĩeherie moko-inĩ make, tondũ ti-itherũ nĩũkanyĩitwo na ũneanwo kũrĩ we. Nĩũkeyonera mũthamaki wa Babuloni na maitho maku, na nĩmũkaranĩria nake ũthiũ kwa ũthiũ. Nawe nĩũgatwarwo Babuloni.

⁴ “No rĩrĩ, ta thikĩrĩria kĩiranĩro kĩa Jehova, wee Zedekia mũthamaki wa Juda. Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũgũkonĩrĩ: Wee ndũkooragwo na rũhiũ rwa njora; ⁵ ũgaakua gĩkuũ gĩa thayũ. O ta ũrĩa andũ maakirie mwaki wa macakaya nĩ ũndũ wa gũtĩia maithe maku, o acio athamaki arĩa maarĩ mbere yaku-rĩ, ũguo noguo magaakia mwaki nĩ ũndũ wa gũgũtĩia na magũcakaĩre, makiugaga atĩrĩ, “ĩiya, Mwathi witũ-ĩ!” Nĩ mwene nĩ nĩ ndakwĩrĩra ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’”

⁶ Nake Jeremia ũcio mũnabii akĩĩra Zedekia mũthamaki wa Juda maũndũ macio mothe, arĩ kũu Jerusalemu, ⁷ hĩndĩ ĩyo mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni ciahũũranaga na Jerusalemu o na matũũra macio mangĩ ma Juda marĩa meyũmĩrĩirie, nĩmo Lakishi na Azeka. Macio moiki no mo matũũra marĩa matigaire harĩ marĩa mairigĩrwo na hinya kũu Juda.*

Kuohorwo kwa Ngombo

* 34:7 Matũũra ma Lakishi na Azeka mairigĩtwo nĩ Rehoboamu mũrũ wa Solomoni (2Maũ 11:5, 9).

⁸ Ndūmīriri nīyakinyīrīre Jeremia yumīte kūrī Jehova thuutha wa Mūthamaki Zedekia kūrīkanīra kīrīkanīro na andū othe arīa maarī Jerusalemu maanīrīre ūhoru wa kuohorwo kwa ngombo. ⁹ Mūndū o wothē angītūika nīekuohora ngombo ciake cia Ahibirania, cia arūme na cia andū-a-nja; gūtīrī mūndū o na ūrīkū wagīrīrwo nī kūiga Mūyahudi ūrīa ūngī arī ngombo. ¹⁰ Nī ūndū ūcio anene othe o na andū arīa maatoonyire kīrīkanīro-inī kīu, magītīkīra atī nīmekūrekereria ngombo ciao cia arūme na cia andū-a-nja, na atī matigūcooka kūmaiga ūkombo-inī. Magīgītīkīra ūhoru ūcio na makīmarekereria. ¹¹ No rīrī, thuutha-inī nīmericūkirwo, makīnyiita andū acio mohorete na makīmatua ngombo rīngī.

¹² Hīndī īyo ndūmīriri ya Jehova nīyakinyīrīre Jeremia, akīrwo atīrī: ¹³ “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: Nīndarīkanīre na maithe manyu ma tene rīrīa ndamarutire būrūri wa Misiri, ngīmaruta būrūri wa ūkombo, ngīmeera atīrī, ¹⁴ ‘Hīndī ciothe mwaka-inī wa mūgwanja, o mūndū o mūndū wanyu wothē no nginya arekagīrīre mūrū wa ithe Mūhibirania o wothē ūrīa wīyendetie kūrī we. Thuutha wa gūgūtungata mīaka ītandatūrī, no nginya ūmūrekererie.’ No maithe manyu mati-gana gūūthikīrīria kana kūrūmbūiya ūhoru ūcio wakwa. ¹⁵ Nīmwrīga kwīrira, na mūgītīka maūndū marīa magīrīre makīonwo nī nīi: Tondū o ūmwe wanyu nīanīrīre ūhoru wa kuohorwo kwa mūndū o mūndū būrūri-inī. O na nīngī mūkīgīa na kīrīkanīro kīu mūrī mbere yakwa thīinī wa nyūmba īrīa ītanītio na rītwa rīakwa. ¹⁶ No rīu nīmūgarūrūkīte mūgathaahia rītwa rīakwa; mūndū o mūndū wanyu nīacooketie ngombo yake ya mūndū mūrūme na ya mūndū-wa-nja īrīa ararekereirie īthīire o kūrīa īngīenda. Nīmūmatuīte ngombo cianyu rīngī.

¹⁷ “Nī ūndū ūcio, Jehova ekuuga atīrī: Inyuī nīmwigīte

kūnjathĩkĩra: mūtianĩrĩire kuohorithio kwa andũ a bũrũri wanyu. Nĩ ũndũ ũcio rĩu nĩngwanĩrĩra ‘kuohorithio’ kwanyu, ũguo nĩguo Jehova ekuuga, nakuo nĩ ‘kuohorithio’ nĩguo mũũragwo na rūhiũ rwa njora, na mũthiro, na ng’aragu. Nĩngatũma mũtuĩke kĩndũ gĩa gũthũũrwo mũno mothamaki-inĩ mothe ma gũkũ thĩ. ¹⁸ Andũ arĩa magararĩte kĩrĩkanĩro gĩakwa, na makaaga kũhingia mohoro ma kĩrĩkanĩro kũu maarĩkanĩire marĩ mbere yakwa, ngaameka o ta njaũ irĩa maatinanirie icunjĩ igĩrĩ, makĩgerera gatagatĩ ga icunjĩ icio ciayo. ¹⁹ Atongoria a Juda na a Jerusalemu, na andũ arĩa mehokeirwo mawĩra ma kwa mũthamaki, na athĩnjĩri-Ngai, na andũ othe a bũrũri arĩa magereire gatagatĩ ga icunjĩ icio cieri cia njaũ iyo-rĩ, ²⁰ nĩngamaneana kũrĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo. Ciimba ciao igaatuĩka irio cia nyoni cia rĩera-inĩ, na cia nyamũ cia gĩthaka.

²¹ “Nĩnganeana Zedekia mũthamaki wa Juda na anene ake kũrĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo, ndĩ-maneeane kũrĩ mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni, icio ciambĩte kũmweherera. ²² Nĩngũruta watho, nĩguo Jehova ekuuga, na nĩngamacookia gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene. Nĩmakahũũrana narĩo, marĩtahe na marĩcine. Nĩngĩ nĩngonũha matũũra ma Juda makire ihooru, na kwage mũndũ ũngĩtũũra kuo.”

35

Ciana cia Rekabu

¹ Īno niyo ndũmirĩri irĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova hĩndĩ ya wathani wa Jehoiakimu mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda, akĩrwo atĩrĩ: ² “Thĩ kũrĩ andũ a nyũmba ya Rekabu, ũmeere moke kanyũmba-inĩ kamwe ga tũtũ tũrĩ rwere-inĩ rwa nyũmba ya Jehova, nawe ũmahe ndibei manyue.”

³ Nĩ ũndũ ũcio ngĩthiĩ ngĩgĩĩra Jaazania mūrũ wa Jeremia mūrũ wa Habazania, hamwe na ariũ a ithe, o na ariũ ake othe, na andũ a nyũmba iyo yothe ya Rekabu.

⁴ Ngĩmarehe thĩĩnĩ wa nyũmba ya Jehova, ngĩmatoonyia kanyũmba ka ariũ a Hanani mūrũ wa Igidalia, mündũ wa Ngai. Kanyũmba kau kaariganĩtie na kanyũmba ka anene, karĩa kaarĩ hau igũrũ rĩa nyũmba ya Maaseia mūrũ wa Shalumu, ũrĩa warĩ mũikaria wa mūrango. ⁵ Ngĩcooka ngĩiga mbakũri ciyũrite ndibei, o na ngĩiga ikombe mbere ya andũ acio a nyũmba ya Rekabu, ngĩmeera atĩrĩ, “Nyuai ndibei ĩno.”

⁶ No-o magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũtinyuuaga ndibei, nĩ ũndũ ithe witũ wa tene, Jonadabu mūrũ wa Rekabu, nĩatũtigĩire watho, akiuga atĩrĩ, ‘Mũtikanyue ndibei, inyuĩ ene kana njiaro cianyu.*’ ⁷ Ningĩ-rĩ, mũtikanaake nyũmba, kana mũhaande mbeũ, kana mũhaande mĩgũnda ya mĩthabibũ; mũtikanaagĩ na kĩndũ o na kĩmwe kĩa indo icio, no rĩrĩ, mũgũtũũra mũikaraga hema-inĩ. Hĩndĩ iyo nĩmũgatũũra matukũ maingĩ bũrũri ũyũ mũikaraga ta mũrĩ ageni.’ ⁸ Nĩtũtũũrite twathĩkĩire ũndũ o wotho ũrĩa ithe witũ wa tene Jonadabu mūrũ wa Rekabu aatwathire. Gũtirĩ mündũ witũ ithuĩ, kana atumia aitũ, kana ariũ na airĩtu aitũ, ũrĩ wanyua ndibei, ⁹ kana agĩaka nyũmba ya gũtũũrwo, kana akĩgĩa mĩgũnda ya mĩthabibũ, kana ithaka, o na kana akehaandĩra irio. ¹⁰ Tũtũũrite hema-inĩ twathĩkagĩra ũrĩa wotho ithe witũ wa tene Jonadabu aatwathire. ¹¹ No rĩrĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aahithũkĩire bũrũri ũyũ, nĩtwoigire atĩrĩ: ‘Ũkĩrai, no nginya tũthiĩ Jerusalemu tũũrĩre mbũtũ cia ita cia Babuloni na cia Asuriata.’ Nĩ ũndũ ũcio tũkoretwo tũgĩkara gũkũ Jerusalemu.”

¹² Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia, akĩĩrwo

* 35:6 Ũyũ warĩ mwĩhĩtwa wa njiaro cia Rekabu ũrĩa mehĩtĩte atĩ matikananyua ndibei.

atĩrĩ: ¹³ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Thĩĩ ũkeere andũ a Juda na arĩa othe matũũraga Jerusalemu atĩrĩ: ‘Kaĩ inyuĩ mũtangĩruta ũndũ nĩguo mwathĩkĩre ciugo ciakwa?’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ¹⁴ ‘Jonadabu mũrũ wa Rekabu aathire ariũ ake matikananyue ndibei, naguo watho ũcio wake matũũrite maũhingagia. O na nginya ũmũthĩ matinyuuaga ndibei, nĩgũkorwo nĩmathĩkagĩra watho ũcio wa ithe wao wa tene. No rĩrĩ, inyuĩ ndĩmwarĩirie kaingĩ kaingĩ, no mũtirĩ mwanjathĩkĩra. ¹⁵ Ndĩmũtũmĩire ndungata ciakwa ciothe cia anabii kaingĩ kaingĩ. Nao mamwĩraga atĩrĩ, “Mũndũ o wotho wanyu no nginya atigane na mĩthĩire yake ya waganu na aagĩrie ciiko ciake; tigai kũrũmĩrĩra ngai ingĩ kana gũcitungatagĩra. Na inyuĩ nĩmũgatũũra bũrũri ũyũ ndaamũheire inyuĩ o na maithe manyu.” No inyuĩ mũti-igana kũrũmbũiya ũhoru ũcio kana gũũthikĩrĩria. ¹⁶ Njiaro icio cia Jonadabu mũrũ wa Rekabu nĩhingĩtie watho ũcio ithe wao wa tene aacitĩire, no andũ aya matinjathĩkĩire.’

¹⁷ “Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Ta thikĩrĩriai! Nĩngũre-hithĩria Juda o na mũndũ wotho ũtũũraga Jerusalemu mwanangĩko ũrĩa wotho ndoigire nĩngamarehere. Nĩ ndaamaarĩirie, no-o makĩrega gũthikĩrĩria; ndaametire no-o makĩrega kũnjĩtika.’”

¹⁸ Nake Jeremia agĩcooka akĩira andũ a nyũmba ya Rekabu atĩrĩ, “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Inyuĩ nĩmwathĩkĩire watho wa Jonadabu, ithe wanyu wa tene, na mũkarũmĩrĩra mataaro make mothe, na nĩmwĩkĩte ũrĩa wotho aamwathire.’ ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Jonadabu mũrũ wa Rekabu ndarĩ hĩndĩ akaaga mũndũ wa kũndungatĩra.’”

36

Jehoiakimu Gũcina Ibuku rĩa Gĩkũnjo rĩa Jeremia

¹ Mwaka-inĩ wa ĩna kuuma Jehoiakimu mŭrũ wa Josia atuĩka mŭthamaki wa Juda-rĩ, ndũmĩrĩri ĩno nĩyakinyĩire Jeremia yumĩte harĩ Jehova, akĩrwo ũũ: ² “Oya ibuku rĩa gĩkũnjo wandĩke thĩinĩ warĩo mohoro marĩa mothe ngũheete makoniĩ Isiraeli na Juda, o hamwe na ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe, kuuma ihinda rĩrĩa ndambĩrĩrie gũkwarĩria hĩndĩ ya wathani wa Josia, o nginya ũmũthĩ. ³ Hihi rĩrĩa andũ a Juda makaigua ũhoru wa mwanangĩko ũrĩa wothe njiirĩire kũmarehithĩria-rĩ, mũndũ o mũndũ wao ahota kũgarũrũka atigane na mĩthiire yake ya waganu; na nĩ nĩngamarekera waganu wao na mehia mao.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jeremia agĩta Baruku mŭrũ wa Neria, nake Jeremia akĩmwĩra maũndũ marĩa mothe Jehova aamwarĩrie, nake Baruku akamandĩka ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo. ⁵ Hĩndĩ ĩyo Jeremia akĩra Baruku atĩrĩ, “Nĩ ndĩmuohe; ndingĩhota gũthiĩ hekarũ-inĩ ya Jehova. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio thĩi arĩ we kũu nyũmba-inĩ ya Jehova mũthenya ũmwe ũrĩa kwĩhingagwo kũrĩa irio, nawe ũthomere andũ acio kuuma ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa gĩkũnjo maũndũ marĩa maarĩtio nĩ Jehova, macio wee wandĩkire o ta ũrĩa nĩ ndaakwĩraga wandĩke. ⁷ Hihi maahota kũrehe mathaithana mao harĩ Jehova, na o mũndũ wao atigane na mĩthiire yake ya waganu, nĩ ũndũ marakara na mang’ũrĩ marĩa matuĩrĩrwo andũ aya nĩ Jehova nĩ manene.”

⁸ Nake Baruku mŭrũ wa Neria nĩekire ũrĩa wothe Jeremia ũrĩa mũnabii aamwĩrite eekere; agĩthoma ndũmĩrĩri ĩyo ya Jehova kũu thĩinĩ wa hekarũ kuuma ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo. ⁹ Na rĩrĩ, mweri-inĩ wa kenda wa mwaka wa ĩtano wa wathani wa Jehoiakimu mŭrũ wa Josia mŭthamaki wa Juda, ihinda rĩa kwĩhinga kũrĩa irio mbere ya Jehova nĩrĩanĩrĩrwo kũrĩ andũ othe a

Jerusalemu, o na arĩa angĩ othe mookĩte kuuma matũũra ma Juda. ¹⁰ Kuuma kanyũmba-inĩ ka Gemaria mũrũ wa Shafani ũrĩa mwandĩki, karĩa kaarĩ o kũu nja ya na igũrũ, itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo kĩrĩa Kĩerũ kĩa hekarũ, Baruku agĩthomera andũ othe ciugo cia Jeremia kuuma ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo kũu hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹¹ Rĩrĩa Mikaia mũrũ wa Gemaria, mũrũ wa Shafani aiguire ndũmĩrĩri iyo ya Jehova yothe kuuma ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, ¹² agĩikũrũka agĩtoonya kanyũmba-inĩ ka mwandĩki karĩa kaarĩ kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki, harĩa anene othe maikarĩte, nao nĩo: Elishama ũrĩa mwandĩki, na Delia mũrũ wa Shemaia, na Elinathani mũrũ wa Akibori, na Gemaria mũrũ wa Shafani, na Zedekia mũrũ wa Hanania, na anene arĩa angĩ othe. ¹³ Mikaia aarĩkia kũmahe ũhoro wothe ũrĩa aigũite Baruku agĩthomera andũ kuuma ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo-rĩ, ¹⁴ anene acio othe magĩtũma Jehudi mũrũ wa Nethania, mũrũ wa Shelemia, mũrũ wa Kushi, athĩi akeere Baruku atĩrĩ, “Oya ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, rĩu ũthomeire andũ, ũũke narĩo.” Nĩ ũndũ ũcio Baruku mũrũ wa Neria agĩthĩi hau maarĩ anyiitĩte ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo na guoko gwake. ¹⁵ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu ta ikara thĩ, ũtũthomere.”

Nĩ ũndũ ũcio Baruku akĩmathomera. ¹⁶ Rĩrĩa maaiguire mohoro macio mothe, makĩrorana marĩ na guoya, makĩra Baruku atĩrĩ, “No nginya tũkinyĩrie mũthamaki ũhoro ũcio wothe.” ¹⁷ Ningĩ magĩcooka makĩũria Baruku atĩrĩ, “Ta twĩre, maũndũ macio mothe wamandĩkire atĩa? Nĩ Jeremia wakwĩraga nawe ũkamaandĩka?”

¹⁸ Baruku akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩwe wanjĩiraga mohoro macio mothe, na nĩi ngamaandĩka na rangi ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa gĩkũnjo.”

¹⁹ Nao anene acio makĩra Baruku atĩrĩ, “Wee na Jeremia thĩi mwĩhithe. Mũtikareke mũndũ o na ũ amenye kũrĩa mũrĩ.”

²⁰ Maarĩkia kũiga ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo kanyũmba-inĩ ka Elishama, ũrĩa mwandiki, magĩtoonya harĩa mũthamaki aarĩ kũu nyũmba yake ya thĩinĩ makĩmũhe ũhoru ũcio wothe. ²¹ Mũthamaki nake agĩtũma Jehudi agĩre ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, nake Jehudi akĩrĩrehe kuuma kanyũmba-inĩ ka Elishama, ũrĩa mwandiki, akĩrĩthomera mũthamaki na anene acio othe marũgamĩte hau harĩ mũthamaki. ²² Kwarĩ mweri wa kenda, nake mũthamaki aikarĩte nyũmba-inĩ ĩrĩa aikaraga hĩndĩ ya kĩmera kĩa heho, na haarĩ na mwaki waakanaga riiko-inĩ hau mbere yake. ²³ Jehudi aathoma icigo ithatũ kana inya cia ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, mũthamaki nake agacitinia na kahiũ ka mwandiki, agacikia riiko-inĩ, o nginya rĩrĩa ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo riacinirwo rĩothe. ²⁴ Mũthamaki na andũ arĩa othe maamũtungataga arĩa maiguire mohoro macio mati-igana gwĩtigĩra, o na kana magĩtembũranga nguo ciao. ²⁵ O na gũtũika Elinathani, na Delia, na Gemaria nĩmath-aithire mũthamaki ndagacine ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, nĩaregire kũmathikĩrĩria. ²⁶ Handũ ha ũguo, mũthamaki agĩatha Jerameeli, mũrũ ũmwe wa mũthamaki, na Seraia mũrũ wa Azirieli, na Shelemia mũrũ wa Abideli, nĩguo manyiite Baruku ũcio mwandiki, na Jeremia ũrĩa mũnabii. No rĩrĩ, Jehova nĩamahithĩte.

²⁷ Thuutha wa mũthamaki gũcina ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo rĩrĩa riandikĩtwo mohoro nĩ Baruku ta ũrĩa eerĩtwo nĩ Jeremia andĩke-rĩ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩre Jeremia, akĩrwo atĩrĩ: ²⁸ “Oya ibuku rĩngĩ rĩa gĩkũnjo wandĩke thĩinĩ warĩo mohoro marĩa mothe maarĩ ibuku-nĩ rĩu rĩa mbere, rĩu Jehoiakimu mũthamaki wa Juda aacinire. ²⁹ Ningĩ wĩre Jehoiakimu mũthamaki wa Juda atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩwacinire ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, ũkĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte wandĩke atĩ, ti-itherũ mũthamaki wa Babuloni nĩagooka kwananga

būrūri ūyū na eherie andū na nyamū kuo?” ³⁰ Nĩ ūndū ūcio, Jehova ekuuga atĩrĩ ūndū ūkonĩ Jehoiakimu mūthamaki wa Juda: Ndakagĩ na mūdū wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ūnene kĩa Daudi; kiimba gĩake gĩgaateo, na kĩaĩkĩrwo riũa mūthenya, na kĩhĩe nĩ mbaa ūtukũ. ³¹ Nĩngamūherithia we hamwe na ciana ciake, na arĩa mamūtungataga, nĩ ūndū wa waganu wao; nĩngarehithĩria arĩa othe matũũraga Jerusalemu na andū a Juda mwanangĩko ūrĩa wothe ndaaririe ūhoru waguo ūmakonĩ, tondū nĩmagĩte gũthikĩrĩa.’”

³² Nĩ ūndū ūcio Jeremia akĩoya ibuku rĩngĩ rĩa gĩkũngo, akĩrĩnengera Baruku mūrū wa Neria ūcio mwandiki, nake akĩandika ibuku-inĩ rĩu mohoro mothe marĩa aacookire kũheo nĩ Jeremia, o macio maandikĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩa Jehoiakimu mūthamaki wa Juda aacinĩte na mwaki; na hakĩongererwo mohoro mangĩ maingĩ maahaanaine na macio ma mbere.

37

Jeremia gũikio Njeera

¹ Na rĩrĩ, Zedekia mūrū wa Josia nĩatuirwo mūthamaki wa Juda nĩ Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, nake agĩthamaka ithenya rĩa Jekonia mūrū wa Jehoiakimu. ² No rĩrĩ, we mwene o na kana arĩa maamūtungatagĩra, na andū a būrūri ūcio matiarũmbũirie ciugo iria Jehova aarĩtie na kanua ka Jeremia ūcio mūnabii.

³ Nike Mūthamaki Zedekia agĩtũma Jehukali mūrū wa Shelemia marĩ na Zefania mūrū wa Maaseia ūrĩa mũthĩnjĩri-Ngai mathĩĩ kūrĩ Jeremia ūcio mūnabii, mamūtwarĩre ndũmĩrĩri ĩno: “Twagũthaitha ūtũhooere kūrĩ Jehova, Ngai witũ.”

⁴ Na rĩrĩ, ihinda rĩu Jeremia aarĩ na wĩyathi wa gũceeranga gatagatĩ-inĩ ka andū, nĩgũkorwo ndaakoretwo

aikĩtio njeera. ⁵ Hĩndĩ ĩyo mbũtũ cia ita cia Firaũni nĩcioimagarĩte kuuma bũrũri wa Misiri, na rĩrĩa andũ a Babuloni arĩa maarigiicĩrie Jerusalemu maiguire ũhoro wacio, makĩhũndũka, makĩehera kũu Jerusalemu.

⁶ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia ũcio mũnabii, akĩrwo atĩrĩ, ⁷ “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ĩra mũthamaki wa Juda, ũcio ũgũtũmĩte ũũke ũhooe kĩrĩra harĩ nĩ, atĩrĩ, ‘Mbũtũ cia ita cia Firaũni icio irooka gũgũteithia-rĩ, nĩgũcooka bũrũri wacio, kũu bũrũri wa Misiri. ⁸ Hĩndĩ ĩyo nao andũ a Babuloni nĩmagacooka gũkũ na matharĩkĩre itũũra rĩrĩ inene, marĩtunyane na marĩcine na mwaki.’

⁹ “Jehova ekuuga atĩrĩ: Tigai kwĩheenia, mũgĩici-iria atĩrĩ, ‘Andũ a Babuloni ti-itherũ nĩmegũtigana na ithuĩ matweherere.’ Matigeeka ũguo! ¹⁰ O na mũngĩhoota mbũtũ ciothe cia ita cia andũ a Babuloni icio ĩramũtharĩkĩra, na gũtuĩke atĩ no andũ arĩa matiihangĩtio matigĩtwo hema-inĩ ciao-rĩ, no moime kũu hema-inĩ na macine itũũra rĩrĩ na mwaki.”

¹¹ Thuutha wa mbũtũ icio cia ita cia andũ a Babuloni kwehera kũu Jerusalemu nĩ ũndũ wa mbũtũ cia Firaũni, ¹² Jeremia nĩoimagarire kuuma itũũra-inĩ rĩu inene nĩguo athĩ bũrũri wa Benjamini akenyiĩtĩre igai rĩake rĩa gĩthaka gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa maarĩ kuo. ¹³ No rĩrĩa aakinyire Kĩhingo-inĩ kĩa Benjamini, mũnene wa arangĩri ũrĩa wetagwo Irija mũrũ wa Shelemia, mũrũ wa Hanania, akĩmũnyiita, akiuga atĩrĩ, “Wee nĩ kũũra ũroora ũthĩ ũkeneane kũrĩ andũ a Babuloni!”

¹⁴ Jeremia akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca ũguo tiguu! Nĩ ti kũũra ndĩroora ngeneane kũrĩ andũ a Babuloni.” No Irija akĩrega kũmũthikĩrĩria; handũ ha ũguo akĩnyiita Jeremia, akĩmũtwara kũrĩ anene. ¹⁵ Anene acio nĩmarakarĩre Jeremia, na magĩathana ahũũrwo na ahingĩrwo nyũmba ya Jonathani ũrĩa mwandĩki, ĩrĩa maatuĩte njeera.

¹⁶ Nake Jeremia agĩtoonyio mungu-inĩ warĩ kanyũmba ga thĩĩnĩ mũno kũu kĩoho-inĩ, kũrĩa aikarire matukũ maingĩ. ¹⁷ Na thuutha ũcio Mũthamaki Zedekia agĩtũmana areehwo kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki. Arĩ kũu, mũthamaki akĩmũũria na hitho atĩrĩ, “Hihi nĩ harĩ ndũmĩrĩri yumĩte kũrĩ Jehova?”

Nake Jeremia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩ kũrĩ; wee nĩũkanewanwo moko-inĩ ma mũthamaki wa Babuloni.”

¹⁸ Ningĩ Jeremia akĩĩra Mũthamaki Zedekia atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ngwĩhĩtie we mwene, kana ndungata ciaku, o na kana andũ aya, nĩguo njikio njeera? ¹⁹ Marĩ ha anabii acio aku, acio maakũrathĩire ũhoru atĩrĩ, ‘Mũthamaki wa Babuloni ndagagũtharĩkĩra wee o na kana bũrũri ũyũ?’ ²⁰ Na rĩu-rĩ, wee mũthamaki mwathi wakwa, ĩtĩkĩra gũthikĩrĩria. Njĩtĩkĩria ndeehe mathaithana makwa mbere yaku: Ndũkanjookie nyũmba ya Jonathani ũrĩa mwandĩki, ndigakuĩre kuo.”

²¹ Nake Mũthamaki Zedekia akĩruta watho, akiuga atĩ Jeremia aigwo kũu nja ĩrĩa ya arangĩri, na aheagwo mũgate o mũthenya ũrutĩtwo barabara-inĩ ya arugi mĩgate, o nginya rĩrĩa mĩgate ĩgaathira kũu itũũra-inĩ inene. Nĩ ũndũ ũcio Jeremia agĩikara kũu nja ĩyo ya arangĩri.

38

Jeremia gũikio Irima-inĩ rĩa Maaĩ

¹ Nao Shefatia mũrũ wa Matani, na Gedalia mũrũ wa Pashuri, na Jehukali mũrũ wa Shemalia, o na Pashuri mũrũ wa Malikija nĩmaiguire ũrĩa Jeremia eeraga andũ othe, rĩrĩa oigire atĩrĩ, ² “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Mũndũ ũrĩa wothe ũgũikara itũũra-inĩ rĩrĩ inene nĩakoaragwo na rũhiũ rwa njora, kana ng’aragu, kana mũthiro, no ũrĩa ũg-wĩtwara kũrĩ andũ a Babuloni nĩagatũũra muoyo. Nĩakahonokia muoyo wake; nĩagatũũra muoyo.’ ³ Ningĩ, Jehova

ekuuga atĩrĩ: ‘Itũũra rĩĩrĩ inene no nginya rĩkaneanwo kũrĩ mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni, ũrĩa ũkaarĩtunyana.’”

⁴ Hĩndĩ ĩyo anene makĩĩra mũthamaki atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aagĩĩire ooragwo. Nĩaratũma thigari iria itigaire gũkũ itũũra-inĩ rĩĩrĩ inene ciĩtigĩre, o ũndũ ũmwe na andũ aya othe, nĩ ũndũ wa maũndũ macio arameera. Mũndũ ũyũ ndarĩ ũndũ mwega areciirĩria andũ aya tiga o ũũru.”

⁵ Mũthamaki Zedekia agĩcookia atĩrĩ, “Arĩ moko-inĩ manyu; mũthamaki ndangĩgirĩrĩria mwĩke ũrĩa inyuĩ mũkwenda.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio makĩnyiita Jeremia makĩmũikia irima rĩa maaĩ rĩa Malikija, ũrĩa mūrũ wa mũthamaki, rĩa rĩarĩ kũu nja ĩyo ya arangĩri.* Magĩĩkũrũkia Jeremia irima rĩu rĩa maaĩ na mĩkanda; no rĩtiarĩ na maaĩ, no mũtondo rĩarĩ, nake Jeremia agĩtoonyerera kũu mũtondo-inĩ ũcio.

⁷ No rĩrĩ, Ebedi-Meleku ũrĩa Mũkushi, ũmwe wa arĩa mehokeirwo wĩra wa kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki, nĩagũire atĩ nĩmaikĩtie Jeremia irima rĩu rĩa maaĩ. Hĩndĩ ĩyo mũthamaki aikarĩte Kĩhingo-inĩ kĩa Benjamini,
⁸ Ebedi-Meleku akiuma hau nja ya nyũmba ya ũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, ⁹ “Mũthamaki mwathi wakwa, andũ aya nĩmekĩte ũũru nĩ ũndũ wa maũndũ maya mothe mekĩte Jeremia ũrĩa mũnabii. Nĩmamũikĩtie irima rĩa maaĩ, akuĩre kuo nĩ ng’aragu, tondũ mĩgate ĩkirie gũthira gũkũ itũũra-inĩ inene.”

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩatha Ebedi-Meleku ũcio Mũkushi, akĩmwĩra atĩrĩ: “Oya andũ mĩrongo ĩtatũ kuuma haha mũthĩĩ nao mũkarute Jeremia ũcio mũnabii kuuma irima rĩu rĩa maaĩ atanakua.”

* 38:6 Anene a Mũthamaki Zedekia meendaga kũũraga Jeremia na njĩra ya kũmũikia irima rĩa maaĩ, no ti na moko mao ene.

¹¹ Nĩ ùndũ ùcio Ebedi-Meleku akĩoya andũ acio, agĩthĩ nao, nao magĩtoonya kanyũmba kaarĩ rungu rwa harĩa haaigagwo mũthiithũ wa indo cia bata kũu thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki. Akĩoya ndangari imwe cia nguo ngũrũ, na nguo iria nduĩku ciarĩ kuo, agĩciikũrũkĩria Jeremia na mĩkanda kũu irima rĩa maaĩ. ¹² Ebedi-Meleku ùcio Mũkushi, akĩira Jeremia atĩrĩ: “Ĩkĩra nguo icio ngũrũ na ndangari icio njegeeke, wĩrigĩrĩrie gũkerwo nĩ mĩkanda ĩyo.” Nake Jeremia agĩka o ũguo, ¹³ nao makĩmũguucia na mĩkanda ĩyo, makĩmũruta irima rĩu rĩa maaĩ. Nake Jeremia agĩkara kũu nja ĩyo ya arangĩri.

Zedekia kũhooya Jeremia Ũhoro rĩngĩ

¹⁴ Mũthamaki Zedekia agĩtũmanĩra Jeremia ùcio mũn-abii, akiuga areehwo itonyero-inĩ rĩa gatatũ rĩa hekarũ ya Jehova. Mũthamaki akĩira Jeremia atĩrĩ, “Nĩngũkũũria ùndũ. Nawe ndũkaahithe ũhoro o na ũrĩkũ.”

¹⁵ Jeremia akĩira Zedekia atĩrĩ, “Ingĩkuumburĩra ũhoro-rĩ, githĩ ndũkũnjũraga? O na ingĩgũtaara-rĩ, wee ndũngũithikĩria.”

¹⁶ Nake Mũthamaki Zedekia akĩhĩta mwĩhĩtwa na hitho harĩ Jeremia, akiuga ũũ: “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, o we ũrĩa watũheire muoyo ũyũ tũrĩ naguo-rĩ, nĩ ndigũkũũraga kana ngũneane moko-inĩ ma acio mendaga gũkũruta muoyo.”

¹⁷ Nake Jeremia akĩira Zedekia atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, eku-uga: ‘Ũngĩneeana kũrĩ anene a mũthamaki wa Babuloni, muoyo waku nĩũkũhonokio, o na itũũra rĩrĩ inene rĩtigaacinwo; wee na andũ a nyũmba yaku nĩmũgũtũũra muoyo. ¹⁸ No ũngĩrega kwĩneana kũrĩ anene a mũthamaki wa Babuloni, itũũra rĩrĩ nĩrĩkũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni, nao marĩcine na mwaki rĩthire; na wee mwene ndũkahonoka kuuma moko-inĩ mao.’”

¹⁹ Mũthamaki Zedekia akĩira Jeremia atĩrĩ, “Nĩndĩretigĩra Ayahudi arĩa meneanĩte kũrĩ andũ a Babuloni, nĩ ũndũ andũ a Babuloni mahota kũũneana kũrĩ Ayahudi acio nao maanyamarie.”

²⁰ Nake Jeremia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Matigaakũneana kũrĩ o. Wee athĩkĩra Jehova, wĩke ũguo ndĩrakwĩra. Hĩndĩ ĩyo nĩũkona wega, naguo muoyo waku nĩũkahonokio.

²¹ No rĩrĩ, warega kwĩneana, ũũ nĩguo Jehova anguũrĩrie:

²² Andũ-a-nja othe arĩa matigaire thĩinĩ wa nyũmba ya mũthamaki wa Juda nĩmagatwarĩrwo anene a mũthamaki wa Babuloni. Andũ-a-nja acio nao magaakwĩra atĩrĩ:

“Arata acio aku wehokeete
nĩmakũhĩtithirie na magĩgũkĩria hinya.

Magũrũ maku nĩmatoonyereire mũtondo-inĩ;
nao arata aku nĩmagũtiganĩrie.’

²³ “Atumia aku othe na ciana ciaku nĩmakaneanwo kũrĩ andũ a Babuloni. Wee mwene ndũkehonokia moko-inĩ mao, no nĩũkanyitwo nĩ mũthamaki wa Babuloni; narĩo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩgacinwo rĩthire.”

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Zedekia akĩira Jeremia atĩrĩ, “Ndũkareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoro wa mĩario ĩno, ndũkae kũũragwo. ²⁵ Anene mangĩigua atĩ nĩtwaranĩrie nawe, nao moke kũrĩ we makũũrie atĩrĩ, ‘Twĩre ũrĩa wĩrĩte mũthamaki, na ũrĩa nake mũthamaki akwĩrĩte; ndũgatũhithe ũndũ kana tũkũũrage,’ ²⁶ hĩndĩ ĩyo nawe ũmeere atĩrĩ, ‘Nĩgũthaitha ndĩrathaithaga mũthamaki ndakae kũnjookia nyũmba-inĩ kwa Jonathani, ndigakuire kuo.’”

²⁷ Anene acio othe nĩmookire kũrĩ Jeremia, makĩmũũria ũhoro ũcio, nake akĩmeera ũrĩa wothe aathĩtwo nĩ mũthamaki oige. Nĩ ũndũ ũcio matiamwĩrire ũndũ ũngĩ, nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ waiguĩte ũrĩa maarĩtie na mũthamaki.

²⁸ Nake Jeremia agĩkara kũu kĩhingo-inĩ kĩa arangĩri nginya mũthenya ũrĩa itũũra rĩa Jerusalemu rĩatunyanirwo.

39

Kũgũa kwa Jerusalemu

Na rĩrĩ, itũũra rĩa Jerusalemu rĩatunyanirwo ũũ:
¹ Mwaka-inĩ wa kenda wa wathani wa Zedekia mũthamaki wa Juda, mweri-inĩ wa ikũmi, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩathiire gũtharĩkĩra itũũra rĩa Jerusalemu arĩ na mbũtũ ciake ciothe cia ita, akĩrĩrigiĩcĩria arĩtunyane. ² Ningĩ mũthenya wa kenda wa mweri wa ĩna wa mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe wa wathani wa Zedekia, nĩguo rũthingo rwa itũũra rĩu inene rwatũrĩkirio. ³ Hĩndĩ ĩyo anene othe a mũthamaki wa Babuloni magĩtoonya na magĩkara Kĩhingo-inĩ gĩa Gatagatĩ: Nao nĩ Nerigali-Sharezeru wa Samugari, na Nebo-Sarisekimu mũtongoria ũmwe mũnene, na Nerigali-Sharezeru ũrĩa warĩ mũnene wathani-inĩ, marĩ hamwe na anene arĩa angĩ othe a mũthamaki wa Babuloni. ⁴ Rĩrĩa Zedekia mũthamaki wa Juda na thigari ciothe maamonire, makĩũra; makiuma itũũra-inĩ rĩu inene ũtukũ magerete njĩra ya mũgũnda-inĩ wa mũthamaki, kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩarĩ gatagatĩ ga thingo cieri, magĩthiĩ merekeire Araba.

⁵ No nayo mbũtũ ya andũ a Babuloni ikĩmateng'eria, ĩgĩkorerera Zedekia werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Jeriko. Makĩmũnyiita, makĩmũtwarĩra Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni arĩ kũu Ribila bũrũri-inĩ wa Hamathu, na kũu nĩkuo aamũtuĩrĩire ciira. ⁶ Kũu Ribila nokuo mũthamaki wa Babuloni oragithiĩrie ariũ a Zedekia, maitho-inĩ make, na akĩũragithia andũ othe arĩa maarĩ igweta kũu Juda. ⁷ Agĩcooka agĩkũũrithia Zedekia maitho na akĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango nĩguo atwarwo Babuloni.

⁸ Andũ acio a Babuloni magĩcina nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba cia andũ arĩa angĩ, na makĩmomora thingo cia Jerusalemu. ⁹ Nebuzaradani, mũnene wa arangĩri a mũthamaki, agĩtaha andũ arĩa maatigaire kũu itũũra-inĩ thĩinĩ, akĩmatwara Babuloni marĩ hamwe na arĩa meneanĩte kũrĩ we o na andũ acio angĩ othe. ¹⁰ No rĩrĩ, Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri a mũthamaki, nĩatigirie andũ amwe arĩa maarĩ athĩini kũu bũrũri wa Juda, arĩa mataarĩ na kĩndũ kĩa; no hĩndĩ ĩyo akĩmahe mĩgũnda ya mĩthabibũ na mĩgũnda ya kũrĩma.

¹¹ Na rĩrĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩarutĩte watho ũkonĩ Jeremia, akeera Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri a mũthamaki atĩrĩ: ¹² “Muoe ũmũmenyerere; ndũkamwike ũũru, no ũmũhingagĩrie ũndũ o wotho ũrĩa angĩkũũria.” ¹³ Nĩ ũndũ ũcio Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri, na Nebushazibani mũtongoria ũmwe mũnene na Nerigali-Sharezaru ũrĩa warĩ mũnene wathani-inĩ, o na anene acio angĩ othe a mũthamaki wa Babuloni ¹⁴ magĩtũmana, makiuga Jeremia arutwo kũu thĩinĩ wa nja ĩrĩa ya arangĩri. Nao makĩmũneana harĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, nĩguo amũinũkie gwake mũciĩ. Nĩ ũndũ ũcio agĩtũũrania na andũ arĩa angĩ ao.

¹⁵ Rĩrĩa Jeremia aatũũrĩte oheetwo kũu thĩinĩ wa nja ĩrĩa ya arangĩri-rĩ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩrĩre akĩrwo atĩrĩ: ¹⁶ “Thĩi ũkeere Ebedi-Meleku ũrĩa Mũkushi atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhĩ kũhingia ũrĩa ndoigire atĩ nĩngarehere itũũra rĩrĩ inene mwanangĩko, no ti ũgaacĩru. Hĩndĩ ĩyo, maũndũ macio nĩmakahingio ũkĩmeyonagĩra na maitho. ¹⁷ No rĩrĩ, wee nĩngakũhonokia mũthenya ũcio, ũguo nĩguo Jehova ekuuga; wee ndũkaneanwo kũrĩ andũ acio wĩtigĩraga. ¹⁸ Nĩ nĩngakũhonokia; wee

ndũkooragwo na rūhiũ rwa njora no nĩũkahonokia muoyo waku, tondũ nĩ nĩ ũtũũrĩte wĩhokete, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’”

40

Jeremia Kũrekererio

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩrĩ ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova thuutha wa Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩrĩ a mũthamaki kũmũrekereria oime kũu Rama. Nĩakorete Jeremia arĩ muohe na mĩnyororo arĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa othe maatahĩtwo kuuma Jerusalemu na Juda rĩrĩa maatwaragwo Babuloni marĩ ohe. ² Nake mũnene ũcio wa arangĩrĩ a mũthamaki oona Jeremia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai waku nĩwe watuĩrĩire kũndũ gũkũ mwanangĩko ũyũ. ³ Na rĩu-rĩ, Jehova nĩatũmĩte gwĩkĩke ũguo; ekĩte o ta ũrĩa oigire. Maũndũ maya mothe meekĩkite nĩ ũndũ inyuĩ andũ aya nĩmwehĩirie Jehova na mũkĩaga kũmwathĩkĩra. ⁴ No rĩrĩ, ũmũthĩ nĩngũkuohora mĩnyororo ĩno ũrĩ nayo moko. Ũka tũthĩ nawe Babuloni, akorwo nĩũkwenda, na nĩ nĩndĩkũmenyagĩrĩra; no ũngĩkorwo ndũkwenda tũthĩ nawe, tiga gũũka. Atĩrĩrĩ, bũrũri ũyũ wothe ũrĩ mbere yaku; thĩ o harĩa hothe ũngĩenda.” ⁵ No rĩrĩ, Jeremia atanagarũrũka acooke-rĩ, Nebuzaradani akĩmwarĩria rĩngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, ũrĩa mũthamaki wa Babuloni atuĩte mũrũgamĩrĩrĩ wa matũũra ma Juda, mũgatũũre nake kũu hamwe na andũ arĩa angĩ, kana ũgĩthĩ o harĩa hangĩ hothe ũngĩenda.”

Nĩngĩ mũnene ũcio wa arangĩrĩ akĩmũhe irio, o na akĩmũhe kĩheo, akĩreka ethĩire. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jeremia agĩthĩ kũrĩ Gedalia, mũrũ wa Ahikamu kũu Mizipa, magĩtũũra nake gatagatĩ-inĩ ka andũ acio angĩ maatigĩtwo bũrũri-inĩ ũcio.

Gedalia Gũkunyañrwo

⁷ Rĩrĩa anene othe a mbütũ cia ita na andũ ao arĩa maarĩ kũu bũrũri-inĩ ũcio mwaraganu maiguire atĩ mũthamaki wa Babuloni nĩatuĩte Gedalia mũrũ wa Ahikamu barũthi wa bũrũri ũcio, na atĩ nĩamũtuĩte mũrũgamĩrĩri wa arũme, na andũ-a-nja, na ciana, o acio maarĩ athĩĩni mũno kũu bũrũri ũcio, arĩa mataatahirwo matwarwo Babuloni-rĩ, ⁸ magĩthĩĩ kũrĩ Gedalia kũu Mizipa: nao maarĩ Ishumaeli mũrũ wa Nethania, na Johanani na Jonathani ariũ a Kareia, na Seraia mũrũ wa Tanihumethu, na ariũ a Efai ũrĩa Mũnetofathi, na Jaazania mũrũ wa Mũmaakathi, marĩ na andũ ao. ⁹ Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani akĩĩhĩta nĩguo amatĩtĩrithie marĩ hamwe na andũ ao, akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra gũtungatĩra andũ aya a Babuloni. Tũũrai bũrũri ũyũ na mũtungatage mũthamaki wa Babuloni, na nĩmũrĩonaga maũndũ mega. ¹⁰ Nĩ mwene nĩngũtũũra gũkũ Mizipa nĩgeetha ndĩmwaragĩrĩrie kũrĩ andũ a Babuloni arĩa marĩũkaga kũrĩ ithuĩ, no inyuĩ-rĩ, thondekai ndibei, na mũgethage matunda ma hĩndĩ ya riũa,* o na maguta, mwĩigĩre ndigithũ-inĩ cianyu cia mũthiithũ, na mũtũũre matũũra-inĩ marĩa mwĩnyiitĩre.”

¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa Ayahudi arĩa othe maarĩ Moabi, na Amoni, na arĩa maarĩ Edomu, o na arĩa maarĩ mabũrũri marĩa mangĩ mothe maiguire atĩ mũthamaki wa Babuloni nĩatigĩtie matigari kũu Juda, na atĩ nĩatuĩte Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, barũthi wao-rĩ, ¹² othe magĩcooka bũrũri wa Juda kũrĩ Gedalia kũu Mizipa, moimĩte mabũrũri-inĩ mothe marĩa maahurunjũkĩire. Nao magĩthondekera ndibei nyingĩ, o na makĩgetha matunda maingĩ ma hĩndĩ ya riũa.

* 40:10 Mũthamaki Nebukadinezaru aakinyire Jerusalemu hĩndĩ ĩrĩa ngũyũ na thabibũ ciagethagwo.

¹³ Johanani mūrū wa Karea, marĩ na anene othe a mbūtū cia ita arĩa maarĩ o kũu bŭrŭri ũcio mwaraganu, magĩũka kŭrĩ Gedalia kũu Mizipa, ¹⁴ nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Kaĩ ũtamenyete atĩ Balisi mŭthamaki wa andũ a Amoni nĩatŭmĩte Ishumaeli mūrū wa Nethania oke akŭrute muoyo?” No Gedalia mūrū wa Ahikamu ndaametĩkirie.

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Johanani mūrū wa Karea akĩarĩria Gedalia na hithe marĩ kũu Mizipa, akĩmwĩra atĩrĩ: “Njĩtikĩria thiĩ ngoorage Ishumaeli mūrū wa Nethania, na gŭtirĩ mŭndũ ũkũmenya ũhoru ũcio. Nĩ kĩĩ gĩgŭtũma ende gŭkŭruta muoyo, nĩguo atũme Ayahudi aya othe mecookanĩrĩrie harĩwe mahurunjũke, namo matigari ma Juda mathire biũ?”

¹⁶ Nowe Gedalia mūrū wa Ahikamu akĩĩra Johanani mūrū wa Karea atĩrĩ, “Ndũkae gwĩka ũndũ ta ũcio! Ũhoru ũcio ũraaria ũkonĩĩ Ishumaeli ti wa ma.”

41

¹ Mweri-inĩ wa mŭgwanja Ishumaeli mūrū wa Nethania, mūrū wa Elishama, ũrĩa warĩ wa rŭciaro rwa mŭthamaki na mbere aakoretwo arĩ ũmwe wa anene a mŭthamaki, nĩookire arĩ na andũ ikũmi kŭrĩ Gedalia mūrū wa Ahikamu kũu Mizipa. Na rĩrĩa maarĩ hamwe makĩrĩa-rĩ, ² Ishumaeli mūrū wa Nethania hamwe na andũ acio ikũmi mokĩte nake magĩũkĩra, magĩtemanga Gedalia mūrū wa Ahikamu, mūrū wa Shafani na rŭhiũ rwa njora, makĩũraga mŭndũ ũcio mŭthamaki wa Babuloni aatuĩte barũthi wa bŭrŭri ũcio. ³ Ishumaeli agĩcooka akĩũraga Ayahudi othe arĩa maarĩ na Gedalia kũu Mizipa, o ũndũ ũmwe na thigari cia Babuloni iria ciarĩ kuo.

⁴ Mũthenya ũrĩa warũmĩrĩire kũũragwo kwa Gedalia, ũhoru ũcio ũtamenyetwo nĩ mŭndũ-rĩ, ⁵ andũ mĩrongo ĩnana meyenjete nderu, na magatembŭranga nguo ciao, o na magetemanga mĩĩrĩ nĩmookire moimĩte Shekemu, na

Shilo, na Samaria, marĩ na ngano ya maruta na ũbumba, magĩcirehe thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova. ⁶ Ishumaeli mŭrũ wa Nethania akiuma Mizipa, agĩthĩĩ akĩrĩraga aka-matũnge. Rĩrĩa maacemanirie akĩmeera atĩrĩ, “Ūkaai kŭrĩ Gedalia mŭrũ wa Ahikamu.” ⁷ Rĩrĩa maatoonyire thĩinĩ wa itũũra, Ishumaeli mŭrũ wa Nethania na andũ arĩa maarĩ nake, makĩmooraga, makĩmaikia irima rĩa maaĩ. ⁸ No rĩrĩ, andũ ikũmi thĩinĩ wao makĩra Ishumaeli atĩrĩ, “Tiga gũtũũraga! Tũrĩ na ngano na cairi, na maguta na ũũkĩ iria tũhithĩte werũ-inĩ.” Nĩ ũndũ ũcio agĩtigana nao na ndaamooragire hamwe na acio angĩ. ⁹ Na rĩrĩ, irima rĩu aikirie ciimba cia andũ acio othe ooragĩte, hamwe na kĩimba kĩa Gedalia, rĩenjithĩtio nĩ Mũthamaki Asa rĩtuĩke kĩhitho gĩake rĩrĩa angĩtharĩkĩrwo nĩ Baasha mũthamaki wa Isiraeli. Ishumaeli mŭrũ wa Nethania akĩrĩyũria ciimba cia andũ acio moragĩtwo.

¹⁰ Ishumaeli nĩanyiitire mĩgwate andũ acio angĩ othe arĩa maikaraga Mizipa, akĩmataha: nao maarĩ airĩtu a mũthamaki, hamwe na andũ acio angĩ othe arĩa maatigĩtwo kuo, arĩa Nebuzaradani ũcio mŭnene wa arangĩri a mũthamaki aatuĩte maroragwo nĩ Gedalia mŭrũ wa Ahikamu. Ishumaeli mŭrũ wa Nethania nĩamatahire akiumagara nao, agĩtuĩkania erekeire mŭrĩmo wa andũ a Amoni akeeneane kŭrĩ o.

¹¹ Rĩrĩa Johanani mŭrũ wa Karea, na anene othe a mbũtũ cia ita arĩa maarĩ nake maiguire ũhoru wa ngero icio ciothe Ishumaeli mŭrũ wa Nethania aagerete-rĩ, ¹² makĩoya andũ ao othe na makiumagara makarũe na Ishumaeli mŭrũ wa Nethania. Nao makĩmũkorerera hakuhĩ na handũ haarĩ maaĩ maingĩ kũu Gibeoni. ¹³ Rĩrĩa andũ acio othe Ishumaeli aarĩ nao monire Johanani mŭrũ wa Karea na anene a mbũtũ cia ita acio maarĩ nake-rĩ, othe magĩkena. ¹⁴ Andũ acio othe Ishumaeli aatahĩte kũu Mizipa nĩmahũndũkire, magĩthĩĩ kŭrĩ Johanani mŭrũ wa

Karea. ¹⁵ Nowe Ishumaeli mūrũ wa Nethania na andũ ake anana nĩmetharire kuuma harĩ Johanani, makĩũrĩra kũrĩ andũ a Amoni.

Kũũrĩra Bũrũri wa Misiri

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo Johanani mūrũ wa Karea na anene othe a mbūtũ cia ita acio maarĩ nake, magĩtongoria arĩa othe maatigaire kuuma Mizipa, o acio aatunyanĩte harĩ Ishumaeli mūrũ wa Nethania thuutha wake kũũraga Gedalia mūrũ wa Ahikamu: Nao maarĩ thigari, na andũ-a-nja, na ciana, o na andũ arĩa mehokeirwo mawĩra ma nyũmba ya mũthamaki, arĩa aacooketie kuuma Gibeoni. ¹⁷ Nao magĩthiĩ na mbere, makĩraarĩrĩra Geruthu-Kimuhamu gũkuhĩ na Bethlehemu marĩ rũgendo-inĩ rwa gũthiĩ bũrũri wa Misiri, ¹⁸ nĩguo moorĩre andũ a Babuloni. Nĩmetigagĩra andũ a Babuloni tondũ Ishumaeli mūrũ wa Nethania nĩooragĩte Gedalia mūrũ wa Ahikamu, ũrĩa watuĩtwo barũthi nĩ mũthamaki wa Babuloni.

42

¹ Hĩndĩ ĩyo anene othe a mbūtũ cia ita, hamwe na Johanani mūrũ wa Karea, na Jezania mūrũ wa Hoshaiya, na andũ othe kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, magĩthiĩ harĩ ² Jeremia ũcio mũnabii, makĩmwĩra atĩrĩ: “Twagũthaitha ĩtikĩra kũigua gũthaithana gwitũ, ũhooe Jehova Ngai waku nĩ ũndũ wa matigari maya mothe. Nĩgũkorwo o ta ũrĩa ũroona, o na gũtuĩka rĩmwe twarĩ aingĩ, rĩu tũtigaire o andũ anini. ³ Tũhooere harĩ Jehova Ngai waku nĩguo atwĩre kũrĩa twagĩrĩrwo nĩgũthiĩ, na ũndũ ũrĩa twagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

⁴ Jeremia ũcio mũnabii akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndamũigua, na no nginya ndĩmũhooere harĩ Jehova Ngai wanyu o ta ũguo mũnjũũrĩtie njike; nĩngamwĩra ũrĩa

wothe Jehova ekuuga, na ndirĩ ũndũ o na ũmwe ngaaga kũmwĩra.”

⁵ Hĩndĩ ĩyo makĩira Jeremia atĩrĩ, “Jehova arotuika mũira wa ma na mwĩhokeku wa gũtũũkĩrĩra, tũngĩkaaga gwĩka kũringana na ũrĩa wotho Jehova Ngai waku agaagũtũma ũtwĩre. ⁶ Ũndũ ũrĩa ũgũtwĩra, ũrĩ mwega kana ũrĩ mũũru, nĩtũgwathĩkĩra Jehova Ngai witũ, o ũcio tũragũtũma kũrĩ we, nĩgeetha na ithuĩ tuonage maũndũ mega, nĩ ũndũ nĩtũgwathĩkĩra Jehova Ngai witũ.”

⁷ Mĩthenya ikũmi yathira, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩre Jeremia. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio agĩta Johanani mũrũ wa Karea, marĩ na anene othe a mbũtũ cia ita acio maarĩ nake, o na andũ acio angĩ othe kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, makĩũngana hamwe. ⁹ Akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli o ũcio mwandekirie kũrĩ we ndĩmũtwarĩre mathaithana manyu, ekuuga: ¹⁰ ‘Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũngĩkara gũkũ bũrũri ũyũ, nĩngatũma mũikare mũgaacĩre, na ndigacooka kũmũhurunja; nĩngamũhaanda na ndigacooka kũmũmunya, tondũ nĩndĩraigua kĩa na nĩ ũndũ wa mwanangĩko ũrĩa ndĩmũreheire. ¹¹ Tigai gwĩtigĩra mũthamaki wa Babuloni, ũcio mwĩtigĩrĩte. Jehova ekuuga atĩrĩ, mũtikamwĩtigĩre, nĩgũkorwo ndĩ hamwe na inyuĩ, nĩngamũhonokia ndĩmũrute moko-inĩ make. ¹² Nĩngamũguĩra tha, nĩguo o nake ndũme amũiguĩre tha, amũcookie bũrũri ũyũ wanyu kĩũmbe.’

¹³ “No rĩrĩ, mũngĩkiuga atĩ, ‘Ithuĩ tũtigũikara gũkũ bũrũri ũyũ,’ na nĩ ũndũ ũcio mũremere Jehova Ngai wanyu, ¹⁴ na kana muuge atĩrĩ, ‘Aca, ithuĩ tũgũthĩ gũtũũra bũrũri wa Misiri, kũrĩa tũtagacooka kuona mbaara, kana kũigua karumbeta, kana ng’aragu nĩ ũndũ wa kwaga mũgate,’ ¹⁵ Kĩigwe ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ matigari ma Juda. Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-

Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Mũngĩkorwo nĩmũ-tuĩte atĩ nĩmũgũthiĩ bũrũri wa Misiri, na inyuĩ mũthiĩ mũgatũũre kuo-rĩ, ¹⁶ hĩndĩ iyo rūhiũ rwa njora rūu mwĩtigĩrĩte, nĩrũkamũhĩta kuo, na ng’aragu iyo ĩramũ-makia nĩkamũrũmĩrĩra nginya bũrũri wa Misiri, na kũu nĩkuo mũgaakuĩra. ¹⁷ Ti-itherũ, arĩa othe matuĩte atĩ nĩmegũthiĩ bũrũri wa Misiri magatũũre kuo, makoora gwo na rūhiũ rwa njora, na ng’aragu, o na mũthiro; gũtirĩ o na ũmwe wao ũgaatigara kana orĩre mwanangĩko ũrĩa ngaamarehithĩria.’ ¹⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: ‘O ta ũrĩa marakara na mang’ũrĩ makwa maitĩrĩrio andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu-rĩ, ũguo noguo mũgaitĩrĩrio mang’ũrĩ makwa rĩrĩa mũgaathĩĩ kũu bũrũri wa Misiri. Mũgaatuĩka ta kĩndũ kĩrume, na mũtuĩke kĩndũ kĩrĩ magigi, o na kĩndũ gĩa gũtuĩrwo ciira, na kĩa njono; mũtikooona kũndũ gũkũ rĩngĩ.’

¹⁹ “Inyuĩ matigari maya ma Juda, Jehova amwĩrĩte atĩrĩ, ‘Mũtigaathĩĩ bũrũri wa Misiri.’ Menyai wega ũndũ ũyũ: Ũmũthĩ ũyũ nĩndamũmenyithia ²⁰ atĩ nĩmweĩkire ũũru rĩrĩa mwandũmire thiĩ kũrĩ Jehova Ngai wanyu, mũkĩn-jĩĩra atĩrĩ, ‘Tũhooere kũrĩ Jehova Ngai witũ; twĩre ũrĩa wothe ekuuga, na ithuĩ nĩtũkũwĩka.’ ²¹ Nĩ nĩndamũcook-eria ũhoru ũcio ũmũthĩ, no rĩrĩ, mũtiathĩkĩire Jehova Ngai wanyu harĩ maũndũ macio mothe aandũmĩte ndĩmwĩre. ²² Nĩ ũndũ ũcio, rĩu menyai wega ũũ: Nĩmũkoooragwo na rūhiũ rwa njora, na ng’aragu, o na mũthiro mũrĩ kũndũ kũu mũrenda gũthiĩ gũtũũra.”

43

¹ Rĩrĩa Jeremia aarĩkirie kũhe andũ acio ndũmĩrĩri ya Jehova Ngai wao, ũhoru ũrĩa wothe Jehova aamũtũmĩte akameere-rĩ, ² Azaria mũrũ wa Hoshai, na Johanani mũrũ wa Karea, marĩ hamwe na andũ othe arĩa etĩĩ, makĩra

Jeremia atĩrĩ, “Wee nĩuraheenania! Jehova Ngai witũ ndagũtũmĩte ũũke ũtwĩre atĩrĩ, ‘Mũtikanathiĩ bũrũri wa Misiri gũtũũra kuo.’ ³ No rĩrĩ, Baruku mũrũ wa Neria nĩwe ũkũringĩrĩrie ũtũũkĩrĩre, nĩguo tũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni, nĩguo matũũrage, kana matũtahe, matũtware Babuloni.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Johanani mũrũ wa Kareya marĩ hamwe na anene othe a mbũtũ cia ita, o na andũ othe, makĩrega gwathĩkĩra watho wa Jehova wa gũikara kũu bũrũri wa Juda. ⁵ Handũ ha ũguo, Johanani mũrũ wa Kareya hamwe na anene othe a mbũtũ cia ita magĩtongoria matigari mothe ma andũ a Juda, o acio macookete nĩguo maikare kũu bũrũri wa Juda moimĩte ndũrĩrĩ-inĩ ciothe kũrĩa mahurunjĩtwo. ⁶ Ningĩ magĩtongoria arũme othe, na andũ-a-nja na ciana, o na airĩtu a mũthamaki acio Nebuzaradani mũnene wa arangĩri a mũthamaki aatigĩire Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, o na magĩtongoria Jeremia ũcio mũnabii, na Baruku mũrũ wa Neria. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ bũrũri wa Misiri, makĩremera Jehova, na magĩthĩ o nginya Tahapanahesi.

⁸ Na marĩ kũu Tahapanahesi, ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia, akĩrwo atĩrĩ: ⁹ “Oya mahiga manene na guoko gwaku, Ayahudi makwĩroreire, ũthĩ ũmathike na rĩũmba hau nja haarĩtwo maturubarĩ itoonyero-inĩ rĩa nyũmba ya Firaũni kũu Tahapanahesi. ¹⁰ Hĩndĩ ĩyo ũmeere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nĩngũtũmanĩra ndungata yakwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, na nĩnga-haanda gĩtĩ gĩake kĩa ũthamaki igũrũ rĩa mahiga maya ndathika haha; nĩakamba hema yake ya ũnene igũrũ rĩamo. ¹¹ Nĩagooka atharĩkĩre bũrũri wa Misiri, oragithie andũ arĩa maathĩrĩrio gũkua, na atũme arĩa maathĩrĩrio gũtahwo matahwo, nao arĩa maathĩrĩrio kũũragwo na

rũhiũ rwa njora mooragwo naruo. ¹² Nĩagacina hekarũ cia ngai cia Misiri; agaacina hekarũ ciao na atahe ngai ciao. O ta ũrĩa mũrĩithi ehumbaga nguo yake, noguo akehumba bũrũri wa Misiri, acooke oime kuo atarĩ mũhutie. ¹³ Nĩakoinanga itugĩ iria ihooyagwo, iria irĩ thĩinĩ wa hekarũ ya riũa kũu bũrũri wa Misiri, na acooke acine hekarũ cia ngai cia bũrũri wa Misiri ithire.’”

44

Mwanangĩko nĩ ũndũ wa Kũhooya Mĩhianano

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia ĩkonĩĩ Ayahudi othe arĩa matũũraga bũrũri wa Misiri ya Mũhuro*: kũu Migidoli, na Tahapanahesi, na Nofu, o na kũu Misiri ya mwena wa rũgongo, akĩirwo atĩrĩ: ² “Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Inyuĩ nĩmweyoneire mwanangĩko mũnene ũrĩa ndaarehithĩirie Jerusalemu o na matũũra mothe ma Juda. Ũmũthĩ ũyũ nĩmatiganĩirio, magakira ihooru na makaanangĩka ³ nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa mekĩte. Nĩmathirĩkirie, magĩtũma ndakare nĩ ũndũ wa gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba, o na nĩ ũndũ wa kũhooya ngai ingĩ iria matooĩ, kana ikamenywo nĩ inyuĩ, o na kana nĩ maithe manyu. ⁴ Ndatũũrĩte ndĩmatũmagĩra ndungata ciakwa cia anabii kaingĩ, o arĩa maameeraga atĩrĩ: ‘Tigai gwĩka ũndũ ũyũ ũrĩ magigi, o ũyũ nĩ thũire!’ ⁵ No rĩrĩ, matiigana gũthikĩrĩria kana kũrũmbũiya ũhoru ũcio; matiagarũrũkire matigane na waganu wao, kana matige gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio, marakara makwa mahiũ magĩitĩka; magĩakana matũũra-inĩ ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu, nakuo gũgĩtigwo gwatuĩka

* ^{44:1} Ayahudi aya nĩ arĩa maatahĩtwo magatwarwo bũrũri wa Misiri (2Ath 23:34), na nikuonania he kahinda kaahĩtũkĩte thuutha wa maũndũ ma Jer 43.

kündũ kwanangĩku gũgakira ihooru, o ta ũguo gũtariĩ ũmũthĩ.

⁷ “Rĩu-rĩ, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekũũria ũũ: Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mwĩrehere mwanangĩko mũnene ũguo na njĩra ya kweheria arũme na andũ-a-nja, na ciana na ngenge kuuma Juda, na inyuĩ mũkeniina, gũkaaga mũndũ o na ũmwe ũtigariĩte?

⁸ Mũraathirikia nĩkĩ, mũgatũma ndaakare nĩ ũndũ wa kĩrĩa mũthondekete na moko manyu na ũndũ wa gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba gũkũ bũrũri wa Misiri, kũrĩa mũũkĩte gũtũũra? Nĩmũkwĩniina na mũtuĩke kĩndũ gĩa kũrumagwo na gĩa kũnyararwo thĩinĩ wa ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ. ⁹ Kaĩ mũriganĩirwo nĩ maũndũ ma waganu marĩa mekirwo nĩ maithe manyu, na athamaki na atumia-athamaki a Juda, na maũndũ ma waganu marĩa inyuĩ na atumia anyu mwekire bũrũri-inĩ wa Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu? ¹⁰ Nginya ũmũthĩ, matirĩ menyiihia, kana makaahe gĩtĩio, kana makarũmĩrĩra watho wakwa, o na kana uuge wa kũrũmagĩrĩrwo ũrĩa ndaamũheire inyuĩ na maithe manyu.

¹¹ “Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Nĩndũite atĩ nĩngũmũre-hithĩria mwanangĩko, na nyanangithie Juda guothe.

¹² Nĩngweheria matigari ma Juda macio matuĩte atĩ nĩmegũthĩ bũrũri wa Misiri magatũũre kuo. Othe magathĩrĩra bũrũri wa Misiri; makooraagwo na rũhiũ rwa njora, kana makue nĩ ng’aragu, kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, othe makaaniinwo na rũhiũ rwa njora kana ng’aragu. Magaatuĩka o ta kĩndũ kĩrume na kĩndũ kĩrĩ magigi, o na kĩndũ gĩa kũmenwo na kĩa njono; ¹³ andũ arĩa matũũraga bũrũri wa Misiri nĩngamaherithia na rũhiũ rwa njora, na ndĩmaherithie na ng’aragu o na mũthiro, o ta ũrĩa ndaaherithirie Jerusalemu. ¹⁴ Gũtirĩ mũndũ

o na ūmwe wa matigari ma Juda acio mathiite gūtūūra būrūri wa Misiri ūkaahonoka, kana atigare nīguo acooke būrūri wa Juda, ūrĩa meriragĩria gūgaacooka magatūūre kuo; gūtĩrĩ ūgaacooka, tiga o andũ anini arĩa mageethara.”

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo andũ othe arĩa maamenyete atĩ atumia ao nĩmacinagĩra ngai ingĩ ūbumba, marĩ hamwe na atumia arĩa othe maarĩ ho, marĩ kīūngano kīnene, o hamwe na andũ arĩa othe maatūūraga Misiri ya mūhuro na ya Rūgongo, makĩira Jeremia atĩrĩ, ¹⁶ “Ithuĩ tūtīngĩthikĩrĩa ndūmĩrĩrĩ ĩyo ūtwarĩirie ūkĩgwetaga rĩitwa rĩa Jehova! ¹⁷ Gūtĩrĩ nganja ithuĩ no tūgwĩka ūrĩa wothe tuoigire atĩ nītūgwĩka: Nītūrĩcinagĩra Mūthamaki-Mūndũ-wa-nja wa kūrĩa Igūrũ ūbumba, na tūmūitagĩre maruta ma indo cia kūnyuuo, o ta ūrĩa ithuĩ ene, na maithe maitũ, na athamaki aitũ o na anene aitũ, meekaga matūūra-inĩ ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu. Mahinda macio twarĩ na irio nyingĩ, na tūkagaacĩra, na tūtioonaga ūuru. ¹⁸ No rĩrĩ, kuuma twatiga gūcinĩra Mūthamaki-Mūndũ-wa-nja wa kūrĩa Igūrũ ūbumba, na tūgĩtiga kūmūrutagĩra magongona ma indo cia kūnyuuo-rĩ, tūtĩrĩ kīndũ tūkoretwo tūrĩ nakĩo, na tūniinagwo na rūhiũ rwa njora na ng’aragu.”

¹⁹ Atumia nao magĩcooka makĩongerera atĩrĩ, “Rĩrĩa twacinagĩra Mūthamaki-Mūndũ-wa-nja wa kūrĩa Igūrũ† ūbumba, na tūkamūrutagĩra magongona ma indo cia kūnyuuo-rĩ, githĩ o nao athuuri aitũ matiamenyaga atĩ nītwa mūthondekagĩra tūmĩgate tūrĩ na mūhianano wake, na tūkamūrutagĩra magongona ma indo cia kūnyuuo?”

²⁰ Hĩndĩ ĩyo Jeremia akĩarĩria andũ othe, arūme na andũ-a-nja, acio maamūcookagĩria ūhoru, akĩmeera atĩrĩ, ²¹ “Githĩ Jehova ndaaririkanire na agĩiciiria ūhoru wa

† 44:19 Mūthamaki-Mūndũ-wa-nja wa kūrĩa Igūrũ yarĩ ngai ya andũ a Babuloni irĩa yatuĩkaga yarĩ na ūhoti wa gūtūuma mūndũ aciare.

ũbumba ũcio wacinagĩrwo matũũra-inĩ macio ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu nĩ inyuĩ, na maithe manyu, na athamaki anyu, na anene anyu, o na andũ othe a bũrũri ũcio? ²² Na rĩrĩa Jehova aaremirwo nĩ gũcooka gũkirĩrĩa ciĩko cianyu cia waganu na maũndũ marĩ magigi macio mwekaga-rĩ, bũrũri wanyu ũgĩtuĩka kũndũ gwa kũnyiitwo nĩ kĩrumi, na ũgĩtuĩka kũndũ gũkirĩte ihooru, gũtarĩ andũ matũũraga kuo, o ta ũguo gũtarĩ ũmũthĩ. ²³ Nĩ ũndũ inyuĩ nĩmũcinĩte ũbumba mũkehĩria Jehova, na nĩmũregete kũmwathĩkĩra, kana kũrũmĩrĩra watho wake kana uuge wake wa kũrũmĩrĩrwo, o na kana irĩra ciake-rĩ, nĩkĩo mwanangĩko ũyũ ũmũkorete rĩu, o ta ũrĩa mũrona.”

²⁴ Ningĩ Jeremia akĩra andũ othe, hamwe na andũ-a-nja acio, atĩrĩ, “Ta iguai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ andũ othe a Juda mũrĩ gũkũ bũrũri wa Misiri. ²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Inyuĩ na atumia anyu nĩmuonanĩtie na ciĩko cianyu ũrĩa mweranĩire rĩrĩa mwoigire atĩrĩ, ‘Gũtirĩ nganja, ithuĩ no nginya tũhingie mĩĩhĩtwa irĩa twehĩtire atĩ nĩtũrĩcinagĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ ũbumba, na nĩtũrĩmũrutagĩra maruta ma indo cia kũnyuuo.’

“Thĩĩĩ na mbere, ĩkai ũrĩa mweranĩire! Hingiai mĩĩhĩtwa yanyu! ²⁶ No rĩrĩ, iguai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ Ayahudi othe arĩa mũtũũraga bũrũri wa Misiri: Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Nĩndĩhĩtĩte na rĩtwa rĩakwa inene, ngoiga gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa kuuma Juda ũtũũraga handũ o hothe thĩĩnĩ wa bũrũri wa Misiri ũgaacooka kũgweta rĩtwa rĩakwa kana ehĩte akiugaga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Mwathani Jehova atũũraga muoyo.” ²⁷ Nĩgũkorwo nĩndĩmacũthĩrĩirĩe ndĩmarehere ũũru, no ti ndĩmarehere wega; Ayahudi arĩa marĩ bũrũri wa Misiri nĩmakaniinwo na rũhiũ rwa njora na ng’aragu, nginya othe mathire biũ. ²⁸ Arĩa makaahonoka kũũragwo na rũhiũ rwa njora

macooke būrūri wa Juda moimīte būrūri wa Misiri magakorwo marī anini mūno. Hīndī iyo matigari mothe ma andū a Juda ariā mathiite gūtūūra būrūri wa Misiri, nīmakamenya nī kiugo kīa ū gīkaarūgama: nī gīakwa kana nī kīao.’

²⁹ “Jehova ekuuga atīrī: ‘Ūndū ūyū nīguo ūgaatuika kīmenyithia kīanyu atī nīngamūherithia mūrī gūkū, nīguo mūmenye atī ti-itherū uge wakwa wa kūmūre-hithīria ūūru nīukehaanda.’ ³⁰ Ūū nīguo Jehova ekuuga: ‘Nīngūneana Firaūni Hofira mūthamaki wa būrūri wa Misiri kūrī thū ciake iria icaragia kūmūruta muoyo, o ta ūrīa ndaaneanire Zedekia mūthamaki wa Juda moko-inī ma Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, thū īrīa yacaragia kūmūruta muoyo.’”

45

Ndūmīrī kūrī Baruku

¹ Ūū nīguo mūnabii Jeremia eerire Baruku mūrū wa Neria, mwaka-inī wa kana wa wathani wa Jehoiakimu mūrū wa Josia mūthamaki wa Juda, thuutha wa Baruku kwandīka ūhoru ūrīa Jeremia aamwīraga andīke ibuku-inī rīa gīkūnjo: ² “Ūū nīguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, arakwīra wee Baruku: ³ Woigire atīrī, ‘Kaī ndī na haaro-ī! Jehova nīanyongereire kīeha igūrū rīa ruo rūrīa ndī naruo; nīnogetio nī gūcaaya, na ngaaga ūhurūko.’”

⁴ Jehova oigire atīrī, “Mwīre atīrī: ‘Ūū nīguo Jehova ekuuga: Nīngang’aūrania kīrīa njakīte, na munye kīrīa haandīte būrūri-inī ūyū wothe. ⁵ No ūgīcooke wīcarīrie maūndū manene? Tiga kūmacaria. Nīgūkorwo nīngare-hithīria andū othe mwanangīko, ūguo nīguo Jehova ekuuga, no rīrī, kūrīa guothe ūrīthiiga nīngatūma wīthare ūhonokie muoyo waku.’”

46

Ndūmĩrĩri ĩkonĩ Bũrũri wa Misiri

¹ Īno nĩyo ndūmĩrĩri ya Jehova ĩkonĩ ndũrĩrĩ ĩrĩa yakinyĩrĩire mūnabii Jeremia:

² Ha ũhoro ũkonĩ bũrũri wa Misiri:

Īno nĩyo ndūmĩrĩri ya gũũkĩrĩra mbūtũ cia ita cia Firaũni Neko, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, iria ciahoteirwo kũu Karikemishi, Rũũĩ-inĩ rwa Farati, nĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, mwaka-inĩ wa kana wa wathani wa Jehoiakimu mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda:

³ “Thagathagai ngo cianyu, iria nene na tũrĩa tũnini, mũthĩ mbaara-inĩ!

⁴ Tandĩkai mbarathi,
mũcihaice!
Rũgamai o mũndũ handũ hake
mwĩkĩrĩte ngũbia cia igera!

Kumuthai matimũ manyu,
na mwĩhumbe nguo cianyu cia mbaara.

⁵ Nĩ kĩ ndĩrona?
Nĩamaku mũno,
nĩmaracooka na thuutha,
njamba ciao nĩndoorie.

Nĩmetharĩte na ihenya
matekwĩhũgũra,
na kũrĩ na itua-nda mĩena yothe,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁶ “Arĩa marĩ ihenya matingĩhota kũũra,
kana arĩa marĩ hinya meethare.

Mwena wa gathigathini kũu Rũũĩ-inĩ rwa Farati
mahĩngagwo makagũa.

- 7 “Nũũ ũyũ wĩyambararĩtie ta Rũũĩ rwa Nili,
akaambarara ta njũũĩ irĩ na ndiihũ cia maaĩ?
- 8 Bũrũri wa Misiri wĩyambararĩtie ta Rũũĩ rwa Nili,
ũkambarara ta njũũĩ irĩ na ndiihũ cia maaĩ.
Oigaga atĩrĩ, ‘Nĩngũiyũra nginya humbĩre thĩ;
nĩngwananga matũũra marĩa manene na andũ arĩa
matũũraga kuo.’
- 9 Guthũkai, inyuĩ mbarathi ici!
Mateng’eriei hatarĩ itherũ, inyuĩ mĩtwarithagia
ngaari cia ita.
Umagarai, inyuĩ njamba ici cia ita:
inyuĩ andũ a Kushi na a Putu, inyuĩ mũũĩ kũrũmia
ngo,
na inyuĩ andũ a Ludu, inyuĩ mũgeetaga ũta.
- 10 No rĩrĩ, mũthenya ũcio nĩ wa Mwathani, o we Jehova
Mwene-Hinya-Wothe:
nĩ mũthenya wa kwĩrĩhĩria, erĩhĩrie harĩ thũ ciake.
Rũhiũ rwa njora rũkaarĩa nginya rũhũũne,
rũkaanyua thakame yao nginya rũnyootoke.
Nĩgũkorwo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nĩakarutĩra igongona
kũu bũrũri wa mwena wa gathigathini gũkuhĩ na
Rũũĩ rwa Farati.
- 11 “Ambata, ũkinye Gileadi, ũgĩire ndawa,
wee Mũirĩtu Gathirange, Mwarĩ wa bũrũri wa Misiri.
No rĩrĩ, ũingĩhagia ndawa icio mũno, o tũhũ;
gũtirĩ ingĩkũhonia.
- 12 Ndũrĩrĩ nĩikaigua ũhoru wa gũconorithio gwaku;
kĩrĩro gĩaku gikaaiyũra thĩ.
Njamba ikaahĩngagwo nĩ irĩa ĩngĩ;
cierĩ ikaagũa thĩ hamwe.”

¹³ Īno n̄yo ndūmīriri ĩrĩa Jehova aaheire Jeremia ũcio mūnabii ĩkonii gũũka kwa Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, gũtharĩkĩra bũrũri wa Misiri:

¹⁴ “Anĩĩrai ũhoru ũyũ bũrũri-inĩ wa Misiri, na mūũhunje kũu Migidoli;

ningĩ mūũhunjanĩrie kũu Nofu na Tahapanahesi:
‘Rũgamai harĩa hamwagĩrĩire na mwĩhaarĩrie,
nĩgũkorwo rūhiũ rwa njora nĩrũrarĩa arĩa
mamũthiũrũrũkĩirie.’

¹⁵ Nĩ kĩĩ gĩgūtũma njamba cianyu cia ita ciaraganio thĩ?
Itĩngĩhota gwĩtiiria, nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũgaac-
itĩndĩka acigũithie thĩ.

¹⁶ Nĩĩkahĩngwo rĩngĩ na rĩngĩ;
ikaagũanĩra o mūdũ igũrũ rĩa ũrĩa ũngĩ.

Ikoiga atĩrĩ, ‘Ŭkĩrai, nĩtũcookei
kũrĩ andũ aitũ, kũrĩa twaciarĩirwo,
tweherere rūhiũ rũrũ rwa njora rwa mūtũhatĩrĩria.’

¹⁷ Marĩ kũu makaanagĩrĩra, makoiga atĩrĩ,
‘Firaũni mūthamaki wa bũrũri wa Misiri, nĩ inegene
rĩa tũhũ;
nĩorirwo nĩ mweke wake.’”

¹⁸ Mūthamaki, o we ũrĩa wĩtagwo
Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ,
“Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ,
nĩ kũrĩ mūdũ ũroka, ũgaakorwo ahaana ta Kĩrĩma gĩa
Taboru
kĩrĩ gatagatĩ-inĩ ka irĩma iria ingĩ,
o na ta ũrĩa Kĩrĩma gĩa Karimeli kĩaana kĩrĩ hakuhi
na iria.

¹⁹ Oha mĩrigo yaku ya gũthiĩ nayo kũrĩa ũgaatahwo,
ũtwarwo,
wee ũtũũraga bũrũri wa Misiri,
nĩgũkorwo Nofu gũkaanangwo, kwage kĩndũ,

o na gũkire ihooru, gũtarĩ mũndũ wa gũgũtũũra.

20 “Bũrũri wa Misiri ũhaana moori njega mũno,
no rĩrĩ, nĩ harĩ mbogo kanyarare ĩrooka
kũmĩũkĩrĩra, yumĩte mwena wa gathigathini.

21 Thigari cia mũcaara iria irĩ kuo
ihaana ta njaũ cia gĩcegũ.

O nao nĩmakagarũrũka more marĩ hamwe,
matikahota gwĩtiiria,

nĩgũkorwo mũthenya wa mwanangĩko nĩũkamakorera,
na nĩrĩo ihinda rĩao rĩa kũherithio.

22 Mũrurumo wa andũ a Misiri ũgaatuĩka ta wa nyoka rĩrĩa
ĩrethara,*

rĩrĩa thũ ĩgooka irĩ na hinya;
magaagũũkĩrĩra na mathanwa,
o ta andũ maratema mĩtĩ.”

23 Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Nĩmagatema mũtitũ wakuo,
o na ũrĩ mũtumanu ũguo.

Tondũ nĩ andũ aingĩ mũno gũkĩra ngigĩ,
na matingĩtarĩka.

24 Mwarĩ ũcio wa bũrũri wa Misiri nĩagaconorithio,
akaanenganĩrwo kũrĩ andũ a mwena wa gathigath-
ini.”

25 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, eku-
uga atĩrĩ: “Ndĩ hakuhĩ kũherithia Amoni ngai ya
Thebesi, na Firaũni, na bũrũri wa Misiri na ngai ciakuo,
na athamaki akuo, na arĩa othe mehekaga Firaũni.

26 Nĩngamaneana kũrĩ andũ arĩa mendaga kũmaruta
muoyo, ndĩmaneane kũrĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa
Babuloni na anene ake. No rĩrĩ, thuutha-inĩ bũrũri wa

* 46:22 Athamaki a bũrũri wa Misiri maahũthagĩra rūũri rwa nyoka taarĩ
guo ũhoti wa wathani wao.

Misiri nĩgũgatũũrwo nĩ andũ rĩngĩ o ta tene,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁷ “Tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu ndungata yakwa:

o nawe Isiraeli-rĩ, ndũkamake.

Ti-itherũ nĩngakũhonokia ngũrutĩte kũndũ kũraya,
njiaro ciaku ciume bũrũri ũrĩa ciatahirwo igĩtwarwo.

Jakubu nĩagakorwo na thayũ na ũgitĩri rĩngĩ,
na gũtirĩ mũndũ ũgaatũma acooke gwĩtigĩra.”

²⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ “Tiga gwĩtigĩra,
wee Jakubu ndungata yakwa, nĩgũkorwo ndĩ hamwe
nawe.

o na ingĩkaniinũkia ndũrĩrĩ ciothe
kũrĩa ndarekire mũtwarwo mũrĩ atahe-rĩ,
wee ndigakũniina biũ,

no rĩrĩ, nĩngakũherithia na kĩhooto;
ndigakũreka ũthĩi o ũguo ũtahirithĩtio.”

47

Ndũmĩrĩri ikoniĩ Andũ a Filisti

¹ Ino niyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia
ũrĩa mũnabii, ĩkoniĩ andũ a Filisti, Firaũni atanatharĩkĩra
Gaza:

² Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Ta rora ũrĩa kĩguũ kĩa maaĩ kĩroima na kũu mwena wa
gathigathini;

nĩgĩgũtuĩka ta rũũĩ rũiyũru mũno, rũkoina.

Megũtherera moinĩre bũrũri na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo,
na moinĩre matũũra-inĩ na arĩa matũũraga kuo.

Andũ nĩmagakaya;

arĩa othe maikaraga bũrũri ũcio makaarĩra na ma-
girĩke,

³ maigua mũkubio wa mbarathi igĩteng’era,
na inegene rĩa ngaari cia ita cia thũ ciao,

o na mūrurumo wa magūrũ ma ngaari icio.
Maithe ma ciana matikehũgũra mateithie ciana ciao;
moko mao magaikara o ũguo maregerete.

⁴ Nĩgũkorwo mũthenya nĩmũkinyu
wa kũniina andũ a Filisti othe,
na wa kweheria matigari mothe ma andũ
arĩa mangĩteithia Turo na Sidoni.
Jehova arĩ hakuhĩ kwananga andũ a Filisti,
acio maatigaire kuuma hũgũrũrũ-inĩ cia Kafitori.

⁵ Andũ a Gaza makeenjwo njuĩrĩ macakae;
Ashikeloni nakuo gũgaakira ki.
Atĩrĩrĩ, inyuĩ matigari maya mũrĩ kũu werũ-inĩ,
mũgũtũũra mwĩtemangaga nginya-rĩ?

⁶ “Mũrarĩra mũkoooria atĩrĩ,
‘Wee, rũhiũ rwa njora rwa Jehova-rĩ,
ũgũthiĩ na mbere nginya rĩ ũngĩkaahurũka?
Wĩcookie njora-inĩ;
hurũka na ũkire o ro ũguo.’

⁷ No rĩrĩ, rũngĩkĩhuurũka atĩa,
o rĩrĩa arĩ Jehova ũrwathĩte,
o rĩrĩa arwĩrĩte rũtharĩkĩre Ashikeloni,*
o na kũu ndwere-inĩ cia iria?”

48

Ndũmĩrĩrĩ ikonĩ Moabi

¹ Ha ũhoro ũkonĩrĩ bũrũri wa Moabi:

Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli ekuuga
atĩrĩ:

“Wũi-ĩya, nĩ ũndũ Nebo nĩgũkwanangwo-ĩ.
Kiriathaimu nĩgũgaconorithio na gũtunyanwo;

* 47:7 Ũhoro wa gũtharĩkĩra Ashikeloni wahingirio nĩ Nebukadinezaru
mwaka-inĩ wa 604 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ.

kīgitiŕo kīrīa kīrūmu nīgīgaconorithio na kīhara-
ganio.

² Moabi gūtīgacooka kūgaathīrīrio rīngĩ;
kūu Heshiboni andū nīmagathugunda ūrīa
megūgūūkīrīra, makoiga atīrī:

‘Ūkai, nītūniinei rūrīrī rūu.’

O nawe itūūra rīa Madimeni-rī, nīūgakirio ki;
rūhiū rwa njora nīrūgagūteng’eria.

³ Ta thikīrīria mbu iyo iroigwo kūu Horonaimu,
mbu nī ūndū wa kūniinanwo kūnene na
mwanangīko.

⁴ Būrūri wa Moabi nīūkonūhwo:
ciana ciakuo cia ngenge nīikaarīra ciugīrīrie.

⁵ Marambata na njīra ya gūthīi Luhithu,
makīrīraga na ruo rūnene o magīthiiga;
marī njīra-inī ya gūikūrūka Horonaimu
nīmaiguīte kīrīro kīa ruo ruumīte ngoro nī ūndū wa
ūrīa kwanangītvo.

⁶ Mwīthare! Honokiai mīoyo yanyu,
tuīkai ta kahinga karī werū-inī.

⁷ Tondū wa ūrīa wee wīhokete ciiko ciaku o na ūtonga
waku-rī,
o nawe nīūgatahwo,

nayo ngai īrīa itagwo Kemoshu* nīgatwarwo ithaamīrio,
īrī hamwe na athīnjīri-ngai, o na anene a yo.

⁸ Mūniinani nīagookīrīra itūūra o itūūra,
na gūtīrī itūūra rīkahonoka.

Gītuamba nīgīkaharaganio,
naguo werū ūrīa mwaraganu wanangwo,
tondū Jehova nīwe ugīte ūguo.

⁹ Itīrīriai Moabi cumbī,
tondū nīrīkonūhwo;

* 48:7 Kemoshu yarī ngai ya andū a Moabi (1Ath 11:7, 33; 2Ath 23:13).

matũũra makuo nĩmagakira ihooru,
kwage mũndũ o na ũmwe ũngĩmatũũra.

10 “Kũrumwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkũruta wĩra wa Jehova
arĩ na ũgũũta!

Kũrumwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkũgirĩrĩria rūhiũ rwake
rwa njora gũita thakame!

11 “Moabi atũũrĩte agaaciĩre kuuma arĩ mwĩthĩ,
ta ndibei ĩrĩa ĩĩkeerete,

ĩkarika kĩnyita ĩtarĩ nyonoranie;

we ndarĩ aatahwo agatwarwo bũrũri ũngĩ.

Nĩ ũndũ ũcio mũcamo wake no ta ũrĩa warĩ tene,
naguo mũtararĩko wake ndũrĩ wagarũrũka.

12 No matukũ nĩmarooka,

rĩrĩa ngaatũma andũ arĩa monoranagia moke,

nao mamuonorerie thĩ;

matige ndigithũ ciake irĩ theri,

na moragaange nyũngũ ciake,” ũguo nĩguo Jehova
ekuuga.

13 “Hĩndĩ ĩyo Moabi nĩagaconoka nĩ ũndũ wa ngai ĩrĩa
ĩtagwo Kemoshu,

o ta ũrĩa nyũmba ya Isiraeli yaconokire,

rĩrĩa meehokete Betheli.

14 “Mwakĩhota atĩa kuuga atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũrĩ njamba irĩ
hinya,

andũ marĩ ũrũme ita-inĩ’?

15 Moabi nĩgũkanangwo na matũũra makuo math-
arĩkĩrwo;

aanake ake arĩa ega mũno magaikũrũka rĩũraganĩro-
inĩ makoaragwo,”

nĩguo Mũthamaki ekuuga, o we ũrĩa wĩtagwo Jehova
Mwene-Hinya-Wothe.

- 16 “Kūgūa kwa Moabi nīgūkinyu;
mūtino wake nīgūūka o na ihenya.
- 17 Mūcakairei inyuī arīa othe mūtūūraga
mūmūthiūrūrūkīrie,
inyuothē arīa mūū ngumo yake;
ugai atīrī, ‘Kaī rūthanju rwa ūnene nīrunīkangu-ī!
Kaī mūthīgi ūrīa ūrī riiri nīmūnangīku-ī!’
- 18 “Harūrūkai mwehere riiri-inī ūcio wanyu,
mūikare thī kūrīa kūng’aru,
inyuī atūūri a kūu kwa Mwarī wa Diboni,
nīgūkorwo ūrīa ūkaananga Moabi
nīakamūūkīrīra,
aharaganie matūūra manyu marīa mairigīre na
hinya.
- 19 Rūgamai mūkīra-inī wa barabara mwīrorere,
inyuī arīa mūtūūraga Aroeri.
Hooyai kīrīra harī mūdū ūcio ūrethara, o na harī mūdū-
wa-nja ūcio ūroora,
mūmoorie atīrī, ‘Kaī gwīkīkīte atīa?’
- 20 Moabi nīmūconorithie, nī ūndū nīmūhehenje.
Kayūrūrūkai na mūrīre!
Heanai ūhoro ūcio kūu Arinoni,
atī Moabi nī mwanange.
- 21 Matuīro ma ciira nīmakinīyīte būrūri-inī ūrīa mwara-
ganu:
magakinya Holoni, na Jahaza, na Mefaathu,
22 na magakinya Diboni, na Nebo, na Bethi-
Dibilathaimu,
23 na magakinya Kiriathaimu, na Bethi-Gamuli, na
Bethi-Meoni,
24 na magakinya Keriothu, na Bozara:
īī, nginya matūūra mothe ma Moabi,
marī kūraya na marī gūkuhī.

- 25 Rũhĩa rwa Moabi nĩrũrengetwo;
guoko gwake nĩ kuunĩtwo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 26 “Mũheei njoohi anyue arĩĩo,
tondũ nĩang’athĩirie Jehova.
Moabi nĩarekwo egaragarie matahĩko-inĩ make;
nĩarekwo atuĩke kĩndũ gĩa gũthekererwo.
- 27 Githĩ Isiraeli ndatuĩkĩte kĩndũ gĩa gũthekererwo nĩwe?
Kaĩ aanyitirwo arĩ gatagatĩ ka aici,
atĩ nĩkĩo ũinagia kĩongo nĩkũmũnyarara,
rĩrĩa rĩothe ũkwaria ũhoru wake?
- 28 Tiganĩriai matũũra manyu mũgatũũre ndwaro-inĩ cia
mahiga,
inyuĩ arĩa mũtũũraga Moabi.
Tuĩkai ta ndutura ĩrĩa ĩyakagĩra gĩtara
mũromo-inĩ wa ngurunga.
- 29 “Nĩtũiguĩte ũhoru wa mwĩtĩĩo wa Moabi,
ũrĩa aarĩ mwĩĩkĩrĩri na akeyona,
tũkaigua ũhoru wa mwĩtĩĩo wake o na mwĩtũũgĩrio,
o na tũkaigua ũhoru wa mwĩgaatho wa ngoro yake.
- 30 Nĩnjũũĩ rũng’athio rwake, no nĩ rwa tũhũ,
naguo mwĩraho wake ndũrĩ ũndũ ũhingĩtie,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 31 “Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrarĩrĩa Moabi,
nĩ Moabi guothe ndĩrarĩrĩa,
ndĩracakaĩra andũ a Kiri-Haresethi.
- 32 Ndĩrarĩra nĩ ũndũ wanyu, o ta ũrĩa Jazeri arĩraga,
inyuĩ mĩthabibũ ya Sibima.
Honge cianyu itambũrũkĩte igakinya iria-inĩ;
itambũrũkĩte nginya iria-inĩ rĩa Jazeri.
Mũniinani nĩagũĩrĩre matunda maku

marĩa meeru, o na akagwĩra thabibũ.

³³ Gĩkeno na gũcanjamũka nĩithirĩte
kũu mĩgũnda-inĩ ya matunda, o na kũu mĩgũnda-inĩ
ya Moabi.

Nĩndũmĩte ndibei yage ihihĩro-inĩ ciayo;
gũtirĩ mũndũ ũhahaga thabibũ kuo arĩ na mbugĩrĩrio
ya gĩkeno.

O na gũtuĩka nĩ kũrĩ na mbugĩrĩrio,
ti mbugĩrĩrio cia gĩkeno.

³⁴ “Mĩgambo ya kĩrĩro kĩa ũraiguuo
kuuma Heshiboni o nginya Eleale na Jahazu,
na kuuma Zoari o nginya Horonaimu na Egilathu-
Shelishiya,
tondũ o na maaĩ ma Nimurimu nĩmahũite.

³⁵ Kũu Moabi nĩnganiina
arĩa othe marutagĩra maruta kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru,
na magacinĩra ngai ciao ũbumba,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁶ “Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩracakaĩra Moabi,
nganĩrĩra o ta mũtũrirũ;
ĩracakaya yanĩrĩre ta mũtũrirũ nĩ ũndũ wa andũ a
Kiri-Haresethi,
tondũ ũtonga ũrĩa megĩrĩire nĩmũthiru biũ.

³⁷ Mĩtwe yothe nĩmĩenje
na nderu ciothe cikenjwo;
guoko guothe nĩgũteme,
na njohero o yothe ĩhumbĩtwo na nguo ya ikũnia.

³⁸ Nyũmba-igũrũ guothe kũu Moabi,
o na kũu iwanja-inĩ cia mũingĩ,
gũtirĩ ũndũ ũngĩ tiga o gũcakaya,
nĩgũkorwo nĩnjũragĩte Moabi
o ta ndigithũ ya rĩũmba ĩrĩa ĩtangĩendeka nĩ mũndũ,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

39 “Hĩ! Kaĩ nĩkũmomore-ĩ! Kaĩ nĩmararĩra-ĩ!
Kaĩ Moabi nĩahũndũkĩte na thuutha nĩ thoni-ĩ!
Moabi atuĩkĩte kĩndũ gĩa gũthekererwo,
na agatuĩka kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ arĩa othe mamũ-
rigiicĩirie.”

40 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Atĩrĩrĩ! Nderi nĩiracuuhũka,
ĩtambũrũkĩtie mathagu mayo igũrũ rĩa Moabi.

41 Keriothu nĩgũgũtunyanwo,
nacio ciĩhitho iria cia hinya kuo itahwo.
Mũthenya ũcio-rĩ, ngoro cia njamba iria irĩ hinya cia
Moabi
igaatuĩka ta ngoro ya mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

42 Moabi nĩakaniinwo atige gũtuĩka rũrĩrĩ rĩngĩ,
tondũ nĩang’athĩirie Jehova.

43 Inyuĩ andũ a Moabi,
guoya, na kũgũa marima, o na kũgwatio na mĩtego
nĩcio imwetereire,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

44 “Ūrĩa wothe ũkoora nĩ ũndũ wa guoya,
ũcio akaagũa irima,
nake ūrĩa ũkaahaica oime irima-rĩ,
akaagwatio nĩ mũtego;
nĩ ũndũ nĩngũtũma Moabi akinyĩrwo
nĩ mwaka wa kũherithio,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

45 “Andũ arĩa metharĩte makoorĩra ciĩruru-inĩ cia Heshi-
boni
matirĩ na ũteithio,
nĩgũkorwo mwaki nĩumĩte Heshiboni,
rũrĩrĩmbĩ rũkoima gatagatĩ ka Sihoni;
rũracina mothiũ ma Moabi,

na rŭgacina ciongo cia acio merahaga makarehe
ngũĩ.

⁴⁶ Wee Moabi, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
Andũ a Kemoshu nĩaniine;
aanake aku manyiitĩtwo mĩgwate magathaamio
nao airĩtu aku magatahwo.

⁴⁷ “No rĩrĩ, nĩngacookia ũgaacĩru wa Moabi
matukũ-inĩ marĩa magooka,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
Hau nĩho mũthia wa ituĩro rĩa Moabi.

49

Ndũmĩrĩri ĩkoniĩ Bũrũri wa Amoni

¹ Ũhoro ũkoniĩ andũ a Amoni:
Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Kaĩ Isiraeli atarĩ na aanake?
Ndarĩ na andũ a kũmũgaya?
Nĩ kĩĩ gĩgĩtũmĩte Moleku egwatĩre bũrũri wa Gadi?
Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte andũ ake matũũre matũũra-inĩ
makuo?”

² Jehova ekuuga atĩrĩ,
“No rĩrĩ, matukũ nĩmarooka
rĩrĩa ngoigithia mbu ya mbaara
ya gũũkĩrĩra Raba kũu kwa andũ a Amoni;
nakuo gũgaatuĩka hĩba ya mwanangĩko,
natuo tũtũũra tũrĩa tũkũrigiciĩrie tũcinwo na
mwaki.

Hĩndĩ iyo nĩguo Isiraeli akaingata
andũ arĩa maamũingatĩte,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³ “Wee Heshiboni, girĩka, nĩgũkorwo Ai nĩ kwanange!
Rĩrai, inyuĩ mūtũũraga Raba!

Mwĩhumbei nguo cia makũnia mũcaka;

Teng'eraĩ ũũ na ũũ kũu thingo-inĩ ciakuo,
nĩgũkorwo Moleku nĩegũtahwo atwarwo bũrũri ũngĩ,
hamwe na athĩnjĩri-ngai na anene ake.

⁴ Nĩ kĩ gītũmaga wĩrahĩre ituamba ciaku,
ũkeraha nĩ ũndũ wa ituamba ciaku icio noru mũno?
Wee mwarĩ ũyũ ũtarĩ mwĩhokeku,
wee ũtũũrĩte wĩhokete ũtonga waku ũkiugaga atĩrĩ,
'Nũũ ũngĩtharĩkĩra?'

⁵ Nĩngakũrehithĩria imakania
kuuma kũrĩ arĩa othe makũrigiicĩrie,"
nĩguo Mwathani ekuuga,
o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

"Andũ othe anyu nĩmakaingatwo,
na gũtikagĩa na mündũ wa gũcookereria andũ acio
mahurunjũkĩte.

⁶ "No rĩrĩ, thuutha-inĩ nĩngacookia
ũgaacĩru wa andũ a Amoni,"
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Ndũmĩrĩri ikonĩ Bũrũri wa Edomu

⁷ Ha ũhoro ũkonĩ Edomu:
Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
"Kaĩ gũtarĩ na ũũgĩ ũtigarĩte kũu Temani?
Kaĩ kĩrĩra gĩthirĩte harĩ andũ arĩa akuũku?
Kaĩ ũũgĩ wao ũbuthĩte biũ?

⁸ Garũrũkai mwĩthare, mũthĩ mũkehithe thĩinĩ wa ngu-
runga iria ndiku,
inyuĩ arĩa mũtũũraga kũu Dedani,
tondũ nĩngarehithĩria Esaũ mwanangĩko
rĩrĩa ngaamũherithia.

⁹ Agethi a thabibũ mangĩũka kũrĩ we-rĩ,
githĩ to matigie tũthabibũ tũnini?

Aici mangĩũka ũtukũ-rĩ,

githĩ matingĩiya o indo iria imabatarĩtie?

¹⁰ No rĩrĩ, nĩ nĩngaguũria Esaũ nguo atigwo njaga,
nĩngaguũria cĩhitho ciake,
nĩguo ndakanacooke kuona gwa kwĩhitha.

Ciana ciake, na andũ a nyũmba yao, na andũ a itũũra rĩake
nĩmakaniinwo,
na o nake ndagatigara.

¹¹ Ndigĩrai ciana cianyu cia ngoriai; nĩngagitĩra mĩoyo
yacio.

Atumia anyu a ndigwa mũreke o nao manjĩhoke.”

¹² Jehova ekuuga atĩrĩ: “Kũngĩkorwo arĩa mataagĩrĩrwo
kũnyũra gĩkombe kũ no nginya makĩnyũre-rĩ, wee
ũngĩkĩaga kũherithio nĩkĩ? Ndũrĩ hĩndĩ ũtakaherithio,
no rĩrĩ, no nginya ũgaakĩnyũra.” ¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Ngwĩhĩta ngĩgwetaga rĩitwa rĩakwa, njuge atĩ Bozara
gũgaatuĩka kũndũ kwanangĩku na kũrĩ magigi, gwa kũ-
menwo na gwa kũnyitwo nĩ kĩrumi; namo matũũra
makuo mothe magatũũra marĩ manangĩku nginya tene.”

¹⁴ Nĩnjiguĩte ndũmĩrĩri kuuma kũrĩ Jehova:

Atĩ nĩatũmire mũrekio athĩ kũrĩ ndũrĩrĩ, agaciĩre
atĩrĩ,

“Ũganai mũrĩtharĩkĩre!

Arahũkai mũkarũe mbaara!”

¹⁵ “Rũ nĩngũkũnyiihia mũno gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
ndũme ũmenwo nĩ andũ.

¹⁶ Guoya ũrĩa ũtũmaga andũ magwĩtigĩre
na mwĩtĩño wa ngoro yaku-rĩ, nĩikũheenetie,
o wee ũtũũraga thĩinĩ wa ngurunga cia ndwaro cia
mahiga,

o na ũgaikaraga tũcũmbĩrĩ igũrũ twa karĩma.

O na ũngĩgaaka itara igũrũ mũno ta cia nderi,
ngaakũruta kuo, ngũharũrũkie,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

17 “Edomu gũgaatuĩka kũndũ gwa kũmakania;
arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo nĩmakamaka na
makũnyũrũrie,
nĩ ũndũ wa ũrĩa gũgaakorwo kwanangĩtwo.

18 O ta ũrĩa Sodomu na Gomora kwang’aũranirio,
hamwe na matũũra marĩa maariganĩtie namo,
atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩtũũra kuo;
gũtirĩ mũndũ ũgaacooka gũtũũra kuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

19 “O ta mũrũũthi ũũkĩte kuuma ihinga-inĩ cia Jorodani,
ũgakinya ũrĩithio-inĩ ũrĩa mũnoru-rĩ,
noguo ngaingata Edomu oime bũrũri-inĩ wake o rĩmwe.
Nũũ ũthuurĩtwo wa kũruta wĩra ũcio nĩgeetha
ndĩmũtue wa kũũrũgamĩrĩra?
Nũũ ũngĩ ũhaana ta nĩ, na nũũ ũngĩhota kũngararia?
Ningĩ nĩ mũrĩithi ũrĩkũ ũngĩkĩhota kũregana na nĩ?”

20 Nĩ ũndũ ũcio, ta thikĩrĩriai, mũigũe ũrĩa Jehova
athugundite gwĩka Edomu,
o na ũrĩa atuĩte gwĩka arĩa matũũraga Temani:
Arĩa anini thĩinĩ wa rũũru rũu rwa mbũri magaakururio
matwarwo kũndũ kũraya;
nĩakaniina ũrĩithio wao ũthire biũ nĩ ũndũ wao.

21 Thĩ nĩkainainio nĩ mũrurumo wao makĩgũa thĩ;
kayũ ga kĩrĩro kĩa gakaiguu o nginya Iria Itune.

22 Atĩrĩrĩ! Nderi nĩikombũka na ĩcuuhũke,
ĩtambũrũkĩtie mathagu mayo igũrũ rĩa Bozara.
Mũthenya ũcio-rĩ, ngoro cia njamba iria irĩ hinya cia
Edomu
igaatuĩka ta ngoro ya mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

Ndũmĩrĩri ikonĩ Dameski

23 Ha ũhoru ũkonĩ Dameski:

“Hamathu na Aripadi nĩamaku,
nĩ ũndũ nĩmaiguĩte ndeto njũru.

Nĩmorĩtwo nĩ hinya,
makaagaaga ta maaĩ ma iria.

²⁴ Dameski nĩrĩũrĩtwo nĩ hinya,
nao andũ a rĩo makahũndũka meethare,
rĩiyũrĩtwo nĩ kũinaina;

andũ a rĩo manyiitĩtwo nĩ ruo rwa ngoro na kĩa,ha,
ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

²⁵ Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte itũũra rĩrĩa rĩrĩ ngumo rĩage gũtiganĩrio,
o itũũra rĩu rĩngenagia?

²⁶ Ti-itherũ, aanake a rĩo nĩmakarũndwo barabara-inĩ
ciarĩo;
thigari ciakuo ciothe igaakirio ki mũthenya ũcio,”
ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe
ekuuga.

²⁷ “Nĩngacina thingo cia Dameski;
naguo mwaki ũcio nĩũgaacina ciĩgitĩro cia Beni-
Hadadi.”

Ndũmĩrĩri ĩkonĩĩ Kedari na Hazoru

²⁸ Ũhoro ũkonĩĩ Kedari, o na mothamaki ma Ha-
zoru, marĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni
aatharĩkĩire:

Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Arahũkai mũtharĩkĩre Kedari,
na mũniine andũ acio a mwena wa Irathĩro.

²⁹ Hema ciao na ndũũru ciao cia mbũri nĩigatahwo;
ciandarũa ciao nĩigakuuo,
hamwe na indo ciao ciothe, na ngamĩĩra ciao ciothe.
Andũ nĩmakanĩrĩra, mameere atĩrĩ,
‘Kĩmako kĩnene kiumanĩte na mĩena yothe!’

³⁰ “Mwĩtharei narua!

Ikarai thīinĩ wa ngurunga iria ndiku,
inyuĩ mūtũūruga kũu Hazoru.
Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni nĩaciirĩire
kũmũũkĩrĩra;
nĩathugundĩte ũrĩa ekũmũũkĩrĩra,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

31 “Arahũkai mūtharĩkĩre rūrĩrĩ rūu rūtũūrĩte rūgaacĩire
na rūhooreire,
o rūu rūtũūrĩte rūrĩ na thayũ,
rūrĩrĩ rūtēhingagĩra na ihingo kana rūkeirigĩra na igera;
andũ aruo matũūruga marĩ oiki,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

32 “Ngamĩira ciao igaatuĩka cia gũtahwo,
nacio ndũũru icio ciao nyingĩ cia ng’ombe ituĩke cia
ndaho.
Arĩa marĩ kũndũ kũraya nĩngamahurunjĩra mĩena yothe
ĩrĩa yumaga rūhuho.
na nĩngamarehithĩria mwanangĩko kuuma mĩena
yothē,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

33 “Hazoru gũgaatuĩka ũtũũro wa mbwe,
gũtũũre gũkirĩte ihooru nginya tene.
Gũtirĩ mũndũ ũgaatũũra kuo;
gũtirĩ mũndũ ũgaikara kuo.”

Ndũmĩrĩri ikoniĩ Elamu

34 Īno niyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia
ũcio mũnabii ĩkonii Elamu, o kĩambĩrĩria-inĩ kĩa wathani
wa Zedekia mūthamaki wa Juda:

35 Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:
“Atĩrĩrĩ, nĩngoinanga ũta wa Elamu,
ũrĩa arĩ guo kĩhumo kĩa hinya wao.

- ³⁶ Nĩngarehithĩria andũ a Elamu huho iria inya
ciumaga mĩena ĩrĩa ĩna ya igũrũ;
ngaamahurunjĩra na kũu huho icio inya ciumaga,
na gũtirĩ rũrĩrĩ o na rũmwe
andũ acio aingate a Elamu matakoorĩra.
- ³⁷ Nĩngahehenja Elamu maitho-inĩ ma thũ ciao,
marĩ o mbere ya andũ arĩa macaragia kũmaruta
muoyo;
nĩngamarehithĩria mwanangĩko,
o na marakara makwa mahiũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Ngaamateng’eria na rũhiũ rwa njora
nginya ndĩmaniine biũ.
- ³⁸ Nĩngaiga gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene kũu Elamu,
na niine mũthamaki wakuo o na anene akuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ³⁹ “No rĩrĩ, nĩngacookia ũgaacĩru wa Elamu
matukũ-inĩ marĩa magooka,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

50

Ndũmĩrĩri ikoniĩ Bũrũri wa Babuloni

- ¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa Jehova aaririe na kanua ka
Jeremia ũcio mũnabii, ũhoro ũkoniĩ Babuloni na andũ a
bũrũri wa Babuloni:
- ² “Anĩrĩrai na mũhunjanĩrie ũhoro ndũrĩrĩ-inĩ,
haandai kibebero na mũhunjanĩrie ũhoro wakĩo;
mũtikamahithe ũndũ, no mũmeere atĩrĩ,
‘Babuloni nĩgũgũtunyanwo;
Beli nĩgũconorithio,
nayo Merodaki ĩiyũrwo nĩ kĩmako.
Mĩhianano yakuo nĩgaconorithio,
na mĩhianano yao nĩkaiyũrwo nĩ guoya.’

3 Tondũ rŭrĩrĩ ruumĩte mwena wa gathigathini
nĩrũkamũtharĩkĩra,
na rwanange bŭrũri wake.
Gŭtirĩ mŭndũ ũgaatũura kuo;
andũ nĩmakooro o hamwe na nyamũ.

4 “Matukũ-inĩ macio, na ihinda-inĩ rŭu,
andũ a Isiraeli na andũ a Juda hamwe
nĩmagathiĩ macarie Jehova Ngai wao makĩrĩraga,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

5 “Nĩmakoorĩrĩria njĩra ya gũthĩ Zayuni,
na magarũrũke, merekeirie mothiũ mao kuo.
Nĩmagooka meeohanie na Jehova,
na marĩkanĩre kĩrĩkanĩro gĩa gũtũura tene na tene
kĩrĩa gĩtagacooka kũriganĩra.

6 “Andũ akwa makoretwo marĩ ng’ondũ ciũrĩte;
arĩithi ao nĩmamahĩtithĩtie njĩra,
na magatũma morũũre irĩma igũrũ.
Nao morũũrĩte kuuma kĩrĩma-inĩ nginya karĩma-inĩ,
makariganĩrwo nĩ kũrĩa ũhurũko wao ũrĩ.

7 Ūrĩa wothe wamoonire akĩmatambuura; thũ ciao ikiuga
atĩrĩ,
‘Ithuĩ tũtirĩ na ihĩtia, nĩ ũndũ nĩmehĩirie Jehova,
ũrĩa arĩ we ũrĩithio wao wa ma,
o we Jehova, mwĩhoko wa maithe mao.’

8 “Mwĩtharei muume Babuloni;
eherai bŭrũri wa andũ a Babuloni,
na mũtuĩke ta thenge iria itongoragia rũũru rwa
mbũri.

9 Nĩgũkorwo nĩngarahũra ũiguano wa ndũrĩrĩ nene,
ciumĩte bŭrũri wa gathigathini ciũkĩrĩre Babuloni.
Nĩkarũgama handũ ha cio irĩũkĩrĩre na igũtunyane,

kuuma mwena ũcio wa gathigathini.
Mĩguĩ yao ĩgaatuĩka ta ĩrĩa ya njamba njoorua,
iria itacookaga moko matheri.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Babuloni nĩgũgatahwo;
andũ othe arĩa magaagũtaha nĩmagakuua indo cia
kũmaigana,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹¹ “Tondũ nĩmũkenete na mũkarũhĩa,
inyuĩ arĩa mũtahaga igai rĩakwa,
tondũ mũgũtũũha ta moori ĩkĩraanga ngano ĩkĩmĩhũũra,
na mũkaania ta mbarathi cia njamba,

¹² nyina wanyu nĩagaconoka mũno;
we ũcio wamũciarire nĩagaconorithio.
Nĩwe ũgaakorwo arĩ mũnini mũno ndũrĩrĩ-inĩ,
atuĩke ta werũ, na ta bũrũri mũng’aru, o na ta werũ
wa mũthanga.

¹³ Tondũ wa marakara ma Jehova, bũrũri ũcio ndũgacooka
gũtũũrwo nĩ andũ,
no rĩrĩ, nĩgũkira gũgaakira ihooru biũ.
Andũ arĩa othe makaagerera kũu Babuloni nĩmakamaka,
na manyũrũrie kũndũ kũu
tondũ wa ũrĩa gũgaakorwo kwanangĩtwo.

¹⁴ “Mwĩhaarĩrie mũthiũrũrũkĩrie Babuloni,
inyuothe arĩa mũgeetaga ũta.
Rĩrathei! Mũtigatiegĩe mĩguĩ,
nĩgũkorwo nĩrĩhĩrie Jehova.

¹⁵ Riugĩrĩriei kuuma na mĩena yothe!
Nĩrĩĩneanĩte rĩo rĩene, mĩthiringo yarĩo nĩgwĩte,
na thingo ciarĩo nĩimomokete.
Nĩgũkorwo rĩrĩ nĩrĩo irĩhĩria rĩa Jehova-rĩ,
mwĩrĩhĩriei harĩ rĩo;

rĩkei o ta ũrĩa rĩaneeka andũ arĩa angĩ.

¹⁶ Eheriai ũrĩa ũhaandaga kũu Babuloni,
na ũrĩa ũgethaga na rūhiũ rwake hĩndĩ ya magetha.
Tondũ wa rūhiũ rūu rwa njora rwa mũhinyanĩrĩria-rĩ,
o mündũ nĩacooke kūrĩ andũ ao,
o mündũ nĩorĩre bũrũri wao kĩũmbe.

¹⁷ “Isiraeli ahaana ta rūũru rūhurunjūkĩte,
rūteng’eretio nĩ mĩrũũthi.

Mũthamaki wa Ashuri
nĩwe warĩ wa mbere kũmũtambuura;
wa kũrigĩrĩria kũmũhehenja mahĩndĩ-rĩ,
aarĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa
Isiraeli, ekuuga atĩrĩ:

“Nĩngaherithia mũthamaki wa Babuloni na bũrũri wake,
o ta ũrĩa ndaaherithirie mũthamaki wa Ashuri.

¹⁹ No nĩngacookia Isiraeli ũrĩthio-inĩ wake mwene,
nake akaarĩthagĩria kũu Karimeli na Bashani;
akaarĩaga akahũũna

kũu irima-inĩ cia Efiraimu, na cia Gileadi.

²⁰ Matukũ-inĩ macio, o ihinda-inĩ rĩu-rĩ,
ihĩtia rĩa Isiraeli nĩrĩgathuthuurio,

no rĩtikoneka,

o na mehia ma Juda mathuthuurio,

no matikooneka,

nĩgũkorwo matigari marĩa ngaahonokia
nĩngamarekera,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²¹ “Tharĩkĩrai bũrũri wa Merathaimu,*
mũũkĩrĩre arĩa matũũraga Pekodi.

Mateng’eriei, na mũmoorage, mũmaniine biũ,”

* 50:21 Merathaimu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “kũremera Jehova maita meerĩ.”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“ĩkai ũrĩa wothe ndĩmwathĩte.

22 Kũrĩ na mbugĩrĩrio ya mbaara bũrũri-inĩ ũcio,
nayo nĩ mbugĩrĩrio ya kũniinanwo kũnene!

23 Nyondo ĩrĩa ĩtũũrĩte ĩhũũraga thĩ yothe-rĩ,
kaĩ nĩyunangĩtwo, ĩgathethereka-ĩ!
Kaĩ Babuloni nĩgũkirĩte ihooru gatagatĩ-inĩ ka
ndũrĩrĩ-ĩ!

24 Ndaakwambiire mũtego, wee Babuloni,
nawe ũkĩgwatio nĩguo ũtekũmenya;
wakorereirwo, ũkĩnyiitwo
tondũ wa gũkararia Jehova.

25 Jehova nĩahingũrĩte harĩa aigaga indo ciake cia mbaara,
akaruta indo icio cia mbaara cia mang’ũrĩ make,
nĩgũkorwo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ na
wĩra wa kũruta

kũu bũrũri-inĩ wa andũ a Babuloni.

26 Ũkaai mĩgũtharĩkĩre muumĩte kũndũ kũraya.
Thariai makũmbĩ makuo;
gũcokanĩrĩriei irũndo ta cia hĩba cia ngano.

Kwanangei biũ,
na mũtigatie matigari kuo.

27 Ũragai tũtegwa twakuo tuothe,
tũikũrũkiei tũgathĩnjwo!

Kaĩ marĩ na haaro-ĩ! Nĩgũkorwo mũthenya watuo
nĩmũkinyu,
ihinda rĩatuo rĩa kũherithio.

28 Ta thikĩrĩriai mũigwe arĩa moorĩte na arĩa metharĩte
makoima bũrũri wa Babuloni,
makiumbũra marĩ kũu Zayuni
ũrĩa Jehova Ngai witũ erĩhĩrie,
akerĩhĩria nĩ ũndũ wa hekarũ yake.

29 “ĩtai aikia a mĩguĩ mokĩrĩre Babuloni,

- o arĩa othe mageetaga ũta.
Ambaai hema mũgũthiũrũrũkĩirie;
mũtikareke mũndũ o na ũmwe warĩo oore.
Rĩrĩhei kũringana na ciĩko ciarĩo;
o ta ũrĩa rĩaneeka andũ angĩ-rĩ, rĩĩkei o ta guo.
Nĩgũkorwo nĩrĩng'athĩirie Jehova,
o we Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
³⁰ Nĩ ũndũ ũcio, aanake aarĩo nĩmakaagũa njĩra-inĩ cia
itũũra;
thigari ciarĩo ciothe nĩgakirio ki mũthenya ũcio,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
³¹ “Atĩrĩrĩ, nĩngũũkĩrĩire, wee mwĩtĩĩ ũyũ,
nĩgũkorwo mũthenya waku nĩmũkinyu,
o rĩo ihinda rĩaku rĩa kũherithio,”
ũguo nĩguo Mwathani, o we Jehova-Mwene-Hinya-
Wothe, ekuuga.
³² “Mwĩtĩĩ ũcio nĩakahĩngwo agwe,
na gũtirĩ mũndũ ũkaamũũkĩria;
nĩngagwatia matũũra makuo mwaki,
naguo nĩũgaacina arĩa othe mamũrigiciĩirie, mani-
inwo biũ.”
³³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
“Andũ a Isiraeli nĩmahinyĩrĩirio,
o ũndũ ũmwe na andũ a Juda.
Arĩa othe maamatahire nĩmamarũmĩtie mũno,
makarega kũmarekia mathĩĩ.
³⁴ No rĩrĩ, Mũkũũri wao arĩ na hinya;
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩĩtwa rĩake.
Nĩakamarũĩrĩra na kĩyo ciira-inĩ wao,
nĩguo atũme bũrũri wao ũgĩe na ũhurũko,
no aagithie arĩa matũũraga Babuloni ũhurũko.”
³⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Harĩ na rūhiũ rwa njora rwa gũũkĩrĩra andũ a
Babuloni,
rũũkĩrĩre arĩa matũũraga Babuloni,
na rūũkĩrĩre anene na andũ arĩa ogĩ akuo!

³⁶ Rũhiũ rwa njora rūgookĩrĩra anabii akuo a maheeni,
nao matuĩke irimũ.
Ningĩ rūhiũ rwa njora nĩrũgookĩrĩra njamba ciakuo iria irĩ
hinya,
nacio nĩikayĩrwo nĩ kĩmako kĩnene.

³⁷ Rũhiũ rwa njora rūgookĩrĩra mbarathi, na ngaari cia ita,
na andũ a ndũrĩrĩ arĩa marĩ ita-inĩ rĩake,
nao matuĩke ta andũ-a-nja.

Ningĩ rūhiũ rwa njora nĩrũgookĩrĩra indo ciao iria cia bata
ciigĩtwo igĩĩna-inĩ ciao,
nacio nĩigatahwo.

³⁸ Nĩgũkaara riũa rĩa kũhũithia maaĩ makuo!
Namo nĩmakaahũa biũ.

Nĩgũkorwo ũcio nĩ bũrũri ũiyũrite ngai cia mĩhianano,
nao andũ akuo nĩmagũrũkĩtio nĩyo.

³⁹ “Nĩ ũndũ ũcio nyamũ cia werũ-inĩ na hiti nĩcio
igaaatũũraga Babuloni,
na kũu no kuo gũgaatũũrwo nĩ ndundu.

Gũtigacooka gũtũũrwo nĩ andũ
o na kana gũikarwo nĩ andũ, nginya njiarwa na
njarwa.

⁴⁰ O ta ũrĩa Ngai aang’aũranirie Sodomu, na Gomora,
o hamwe na matũũra marĩa maariganĩtie namo-rĩ,
ũguo noguo gũtarĩ mũndũ ũgaatũũra kuo;
gũtirĩ mũndũ ũgaikara kuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴¹ “Atĩrĩrĩ, mbũtũ ya ita nĩ ĩrooka yumĩte mwena wa
gathigathini;

rūrĩrĩ rūnene, na athamaki aingĩ
nĩmarahūrĩtwo kuuma ituri-inĩ cia thĩ.

⁴² Marooka marĩ na mota na matimũ mao;
nao nĩ andũ oorũ, na matarĩ tha.

Mūrurumo wao nĩ ta mūrurumo wa ndiihũ cia maaĩ ma
iria,
magĩũka mahaicĩte mbarathi ciao;

mokĩte meyarĩire wega mbaara-inĩ
nĩguo magũtharĩkĩre, wee Mwarĩ ũyũ wa Babuloni.

⁴³ Mũthamaki wa Babuloni nĩaiguĩte ũhoru wao,
namo moko make makoorwo nĩ hinya.

Nĩanyĩtĩtwo nĩ ruo rūnene ngoro-inĩ yake,
na ruo ta rwa mündũ-wa-nja akĩrũmwo.

⁴⁴ O ta mūrũũthi ũũkĩte kuuma ihinga-inĩ cia Jorodani
ũgakinya ũrĩithio-inĩ ũrĩa mūnoru-rĩ,

ũguo noguo ngaingata Babuloni, oime bŭrũri-inĩ wake o
rĩmwe.

Nũũ ũcio ũthuurĩtwo wĩra ũcio nĩgeetha ndĩmūtue
wa kũũrũgamĩrĩra?

Nũũ ũngĩ ũhaana ta nĩ, ningĩ-rĩ, nũũ ũngĩhota kũn-
gararia?

Ningĩ nĩ mūrĩithi ũrĩkũ ũngĩhota kũregana na nĩ?”

⁴⁵ Nĩ ũndũ ũcio, thikĩrĩriai mũigue ũndũ ũrĩa Jehova
athugundĩte

wa gũũkĩrĩra bŭrũri wa Babuloni,

o na ũrĩa atuĩte gwĩka bŭrũri wa andũ a Babuloni:

Arĩa anini rūũru-inĩ magaakururio, matwarwo kũndũ
kũraya;

nĩakananga ũrĩithio wao ũthire biũ nĩ ũndũ wao.

⁴⁶ Mūrurumo wa Babuloni gũgĩtahwo nĩũgathingithia thĩ;
kayũ ga kĩrĩro gĩakuo nĩgakaiguuo ndŭrĩrĩ-inĩ.

51

- ¹ Jehova ekuuga ũũ:
“Atĩrĩrĩ, nĩngarahũra roho wa mũniinani,
ũũkĩrĩre Babuloni, o na andũ a Lebi-Kamai.
- ² Nĩngatũma andũ a kũngĩ mathĩĩ Babuloni
magakũhurunje ta ũrĩa mũũngũ ũmbũragwo
ihuhĩro-inĩ,
na manange bũrũri ũcio ũtigwo ũtarĩ kĩndũ;
makaũũkĩrĩra kuuma mĩena yothe,
mũthenya ũcio waguwo wa mwanangĩko.
- ³ Mũtikanareke mũikia wa mĩguĩ ageete ũta wake,
kana ehumbe nguo ciake cia ita.
Mũtigacaĩre aanake akuo;
anangai mbũtũ ciake cia ita, mũciniine.
- ⁴ Makaagũa thĩ moragĩtwo kũu Babuloni,
magurarĩtio nguraro cia gĩkuũ kũu barabara-inĩ
ciakuo.
- ⁵ Nĩgũkorwo Isiraeli na Juda matitirikĩtwo
nĩ Ngai wao, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
o na gũtuĩka bũrũri wao ũiyũrĩtwo nĩ mahĩtia
maitho-inĩ ma ũcio Mũtheru wa Isiraeli.
- ⁶ “Mwĩtharei muume kũu Babuloni!
Ũrai mũhonokie mĩoyo yanyu!
Mwĩtharei mũtikaniinanĩrio nakuo nĩ ũndũ wa
mehia makuo.
Nĩ ihinda rĩa Jehova rĩa kwĩrĩhĩria;
agaakũrĩha o kĩrĩa gĩkwagĩrĩire.
- ⁷ Babuloni kwahaanaga ta gĩkombe gĩa thahabu
kĩrĩ guoko-inĩ kwa Jehova;
nakuo gũgĩtũma thĩ yothe ihaane ta irĩitwo nĩ njoohi.
Ndũrĩrĩ nĩcianyuire ndibei yakuo;
nĩ ũndũ ũcio rĩu ihaana ta igũrũkĩte.
- ⁸ Babuloni nĩgũkũgũa o rĩmwe na kũhehenjwo.

Kūrĩrĩrei!
Rehei ndawa ya kũniina ruo rwakuo;
hihi kwahota kũhona.

9 “Nĩtũngĩahonirie Babuloni,
no rĩrĩ, gũtingĩhonio.
Nĩtũgũtigi, na o mũndũ acooke bũrũri wake kĩũmbe,
nĩgũkorwo ituĩro rĩakuo rĩkinyĩte o matu-inĩ,
rĩambatĩte o nginya matu-inĩ marĩa mairũ.’

10 “Jehova nĩonanĩtie ũthingu witũ;
ũkai tũthiĩ tũkoimbũrĩre Zayuni
maũndũ marĩa Jehova Ngai witũ ekĩte.’

11 “Noorai mĩguĩ, oyai ngo!
Nĩgũkorwo Jehova nĩarahũrĩte athamaki a Amedi,
nĩ ũndũ nĩaciirĩre kũniina Babuloni.
Jehova nĩekwĩrĩhĩria harĩo,
erĩhĩrie maũndũ
marĩa meekirwo hekarũ yake.

12 Haandai bendera kũrigania na thingo cia Babuloni!
Ongererai agitĩri, igai arangĩri,
mũhaarĩrie andũ a kũhithũkĩra njĩra-inĩ!
Jehova nĩekũhingia ũrĩa aciirĩre gwĩka,
ahingie uuge wake wa kũrũmĩrĩrwo,
wa gũũkĩrĩra andũ a Babuloni.

13 Wee ũtũũraga gũkuhĩ na njũũ nyingĩ,
na ũkeigĩra indo nyingĩ igĩĩna-inĩ ciaku-rĩ,
ithirĩro rĩaku nĩ ikinyu,
nĩ ihinda rĩaku rĩa kweherio.

14 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩehĩtĩte akĩgwetaga
rĩitwa rĩake, akoiga atĩrĩ:
Ti-itherũ nĩngatũma ũũkĩrĩrwo nĩ andũ aingĩ o ta
mĩrumbĩ ya ngigĩ,

nao makuugĩrĩrie nĩ ũndũ wa gũkũhoota.

15 “Nĩwe wombire thĩ na ũndũ wa hinya wake;
ningĩ akĩhaanda thĩ na ũũgĩ wake,
na agĩtambũrũkia matu mairũ na ũndũ wa ũmenyo
wake.

16 Hĩndĩ ĩrĩa agũũthũka-rĩ, maaĩ marĩa marĩ igũrũ matu-
inĩ nĩmarurumaga;
nĩwe ũtũmaga thaatũ wambate na igũrũ kuuma ituri
ciothe cia thĩ.

Atũmaga rūheni rūũke rūrehanĩte na mbura,
na akahingũrĩra rūhuho ruume makũmbĩ-inĩ make.

17 “Andũ othe nĩmagĩte meciiria na makaaga ũmenyo,
nake mũturi wa thahabu o wothe nĩaconorithĩtio nĩ
mĩhianano ĩyo yake.

Nĩ ũndũ mĩhianano ĩyo yake nĩ ya maheeni;
ndĩrĩ mĩhũmũ thĩinĩ wayo.

18 Ndĩrĩ kĩene, nĩ indo cia kũnyararwo;
narĩo ihinda rĩayo rĩa gũciirithio rĩakinya-rĩ, nĩ-
gathira biũ.

19 We ũcio Rũgai rwa Jakubu ndatariĩ tayo,
nĩgũkorwo nĩwe Mũũmbi wa indo ciothe,
o hamwe na mũhĩrĩga ũrĩa eegwatĩire ũtuĩke igai rĩake;
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake.

20 “Nĩwe njũgũma yakwa ya ita,
na nowe kĩndũ gĩakwa kĩa mbaara:
nĩwe hũthagĩra kũhehenja ndũrĩrĩ,
na ngatũmĩra hinya waku kũniina mothamaki.

21 Nĩwe hũthagĩra kũhehenja mbarathi na mũmĩhaici,
ngakũhũthĩra kũhehenja ngaari ya ita na mũmĩt-
wari,

22 ngakūhūthīra kūhehenja mūdū mūrūme na mūdū-wa-nja,
ngakūhūthīra kūhehenja mūdū mūkūrū na ūrīa mwīthī,

o na ngakūhūthīra kūhehenja mwanake na mūrītu,
23 Ngakūhūthīra kūhehenja mūrīithi na rūūru rwake rwa mbūri,
ngakūhūthīra kūhehenja mūrīmi na ndegwa ciake cia kūrīma,
o na ngakūhūthīra kūhehenja abarūthi na anene.

24 “Na rīrī, Babuloni na arīa othe matūūruga Kalidei, ngaamacookereria ūūru wao mūkīionagīra, ūūru wothē ūrīa maaneka kūu Zayuni,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

25 “Nīngūgūūkīrīra wee kīrīma gīkī gīa kūniinana, wee ūniinaga thī yothē.”

ūguo nīguo Jehova ekuuga.

“Nīngūgūtambūrūkīria guoko ngūūkīrīre,
ngūgaragarie ngūrute ndwaro-inī cia mahiga,
na ndūme ūtuīke ta kīrīma gīcinītvo nī mwaki.

26 Gūtīrī ihiga rīkarutwo harīwe rītuīke rīa koine,
o na kana ihiga o rīothe rīa mūthingi,
nī ūndū ūgūtūūra ūkīrīte ihooru nginya tene,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

27 “Haandai bendera būrūri-inī,
huhai karumbeta ndūrīrī-inī!

Thagathagai ndūrīrī ikahūūrane nake;

ītai mothamaki maya meturanīre, mamūūkīrīre:

mothamaki ma Ararati, na Mini, na Ashikenazu.

Mūigīrei mūnene wa ita wa kūmūūkīrīra;

ambatiai mbarathi cia ita nyingī ta mīrumbī ya ngigī.

28 Thagathagai ndūrīrī ikahūūrane nake;

thagathagai athamaki a Amedi,

na abarūthi, na anene ao othe,

- na andũ a mabũrũri mothe marĩa maathagwo nĩo.
- 29 Bũrũri nĩũrathingitha na ũkenyogonda nĩ ruo,
nĩgũkorwo ũndũ ũrĩa Jehova aciirĩire gwĩka Babuloni
nĩ mũrũmu:
wa kũharagania bũrũri wa Babuloni
nĩguo kwage mũndũ ũngĩtũũra kuo.
- 30 Njamba iria irĩ hinya cia Babuloni nĩitigĩte kũrĩa;
ciikarĩte ciĩgitio-inĩ ciacio iria nũmu.
Hinya wacio nĩ mũthiru;
ihaanĩte o ta andũ-a-nja.
Ciikaro ciakuo nĩicinĩtwo na mwaki;
mĩgũka ya ihingo ciakuo nĩ miunange.
- 31 Mũtwari ndũmĩrĩri ũmwe ararũmĩrĩrwo nĩ ũngĩ,
nake mũrekio akarũmĩrĩrwo nĩ mũrekio ũrĩa ũngĩ,
makamenyithie mũthamaki wa Babuloni
atĩ itũũra rĩu rĩake inene rĩothe nĩrĩtunyane,
- 32 ningĩ mariũko ma njũũ nĩmanyiite,
na kũrĩa kũrĩ marura gũgaacinwo na mwaki,
nacio thigari ikanyitwo nĩ guoya.”
- 33 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli,
ekuuga atĩrĩ:
“Mwarĩ wa Babuloni atarĩ ta kĩhuhĩro kĩa ngano
hĩndĩ irĩa yaraganĩtio ikĩrangĩrĩrio;
kahinda gake ga kũgethwo nĩgegũkinya o narua.”
- 34 “Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni
nĩatũmeretie,
nĩatũreheire kĩrigiicano,
agatũma tũtuĩke ta nyũngũ ya rĩũmba ĩtarĩ kĩndũ.
Nĩatũmerũkĩtie o ta ndamathĩa,
nayo nda yake akamĩiyũria na indo ciitũ iria irĩ
mũrĩo,
na nĩacookete agatũtahĩka.
- 35 Maũndũ ma ũhinya marĩa maanekwo nyama ciitũ-rĩ,

- marocookerera Babuloni,”
ũguo nĩguo atũũri a Zayuni mekuuga.
“Thakame iitũ ĩrocookerera acio maikaraga kũu Babu-
loni,”
ũguo nĩguo Jerusalemu ĩkuuga.
- ³⁶ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, Jehova ekuuga ũũ:
“Atĩrĩrĩ, niĩ nĩngũkũrũĩrĩra na ngũrĩhĩrie;
nĩngahũithia iria rĩake, na ndũme ithima ciake ihũe.
- ³⁷ Babuloni gũgaatuĩka hĩba ya kũndũ kwanangĩku,
na imamo cia mbwe,
na kũndũ gwa kũmakania, na gwa gũthekererwo,
kũndũ gũtarĩ mũndũ ũngĩtũũra kuo.
- ³⁸ Andũ othe akuo makaararamaga ta mĩrũũthi mĩĩthĩ,
makaarurumaga ta njaũ cia mĩrũũthi.
- ³⁹ No rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa magaakorwo macinĩtwo nĩ thuti-rĩ,
nĩrĩo ngaamarugithĩria iruga,
na ndũme marĩio nĩ njoohi,
nĩguo magaatheka maanĩrĩire,
macooke makome toro nginya tene, na maticooke
gũũkĩra,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ⁴⁰ “Ngaamaikũrũkia ta tũgondũ tũgĩthĩĩ gũthĩnjwo,
o na ta ndũrũme irĩ hamwe na thenge.
- ⁴¹ “Hĩ, kaĩ Sheshaki nĩrĩkeegwatĩrwo-ĩ,
itũũra rĩu rĩĩrahagwo nĩ thĩ yothe kaĩ nĩinyiite-ĩ!
Babuloni gũgaatuĩka kũndũ gwa kũmakania
thĩĩnĩ wa ndũrĩrĩ ciothe!
- ⁴² Iria rĩrĩa inene nĩrĩkaiyũra Babuloni guothe;
mũrurumo wa ndiihũ ciarĩo nĩguo ũgaakũhubanĩria.
- ⁴³ Matũũra makuo nĩmakirĩte ihooru,
matũũke bũrũri mũũmũ na werũ ũtarĩ kĩndũ,
bũrũri ũtarĩ mũndũ ũngĩtũũra,
kũndũ gũtarĩ mũndũ ũgeragĩra kuo.

44 Nĩngaherithĩria Beli kũu Babuloni
na ndũme ĩtahĩke kĩndũ kĩrĩa gĩothe ĩmeretie.
Ndũrĩrĩ itigacooka kũhatĩkana igĩthĩĩ kũrĩ yo.
Naruo rũthingo rwa Babuloni nĩrũkaagũa.

45 “Umai kũu thĩinĩ warĩo, inyuĩ andũ akwa!
Mwĩtharei, mũhonokie mũoyo yanyu!
Mwĩtharei, mweherere marakara marĩa mahiũ ma
Jehova.

46 Mũtikanareke ngoro cianyu ciũrwo nĩ hinya, kana
mwĩtigĩre
hĩndĩ ĩrĩa ndeto cia mũhuhu ikaiguuo bũrũri-inĩ;
ũhoru ũmwe wa mũhuhu nĩũkaiguuo mwaka ũyũ,
na ũngĩ ũiguuo mwaka ũcio ũngĩ ũrũmĩrĩire,
mũhuhu ũkonĩĩ ndeto cia haaro bũrũri-inĩ,
na wa mwathani ũmwe agĩũkĩrĩa mwathani ũrĩa
ũngĩ.

47 Nĩgũkorwo ti-itherũ ihinda nĩrĩgooka
rĩrĩa ngaaherithia ngai cia mĩhianano ya Babuloni;
bũrũri ũcio wothe nĩũgaconorithio,
nao andũ akuo arĩa othe moragĩtwo nĩmakaaragana
kuo.

48 Hĩndĩ ĩyo igũrũ na thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo
nĩikanĩrĩa nĩ gũkena igĩkenerera Babuloni,
nĩgũkorwo aniinani nĩmakarĩtharĩkĩra,
moimĩte mwena wa gathigathini,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

49 “Babuloni no nginya gũkaagũa nĩ ũndũ wa andũ a
Israeli arĩa maanooraga,
ũguo noguo andũ a mabũrũri mothe makaagũa thĩ,
moragĩtwo nĩ ũndũ wa Babuloni.

50 Inyuĩ mũhonokete kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ,
mwĩtharei na mũtikagonderere!

Ririkanagai Jehova mūrī būrūri wa kūraya,
na mwīciiragie ūhoru wa Jerusalemu.”

51 “Nītūconorithītio,
nīgūkorwo nītūrumītwo,
na tūkahumbwo thoni mothiū maitū,
tondū andū a kūngī nīmatoonyete
kūdū kūria kwamūre thīinī wa nyūmba ya Jehova.”*

52 Jehova ekuuga atīrī,
“Matukū nīmagooka rīrīa ngaaherithia mīhianano
yake,
nao andū arīa agurarie kūu būrūri-inī ūcio guothe
nīmagacaaya.

53 O na kūngītūika Babuloni gwītūūgīrītīe gūgakinya o
matu-inī,
na cīlhitho ciakuo ikairigīrwo na hinya mūno-rī,
no ngaakūrehithīria aniinani magūūkīrīre,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

54 “Mūgambo wa kīrīro nīūraiguuo kūu Babuloni;
nī mūgambo wa kūniinanwo
ūraiguuo kūu būrūri wa andū a Babuloni.

55 Jehova nīakaniina Babuloni;
nīagakiria inegene rīu inene rīakuo.
Makūmbī ma thū makaahūyūka taarī mūrurumo wa
maaī maingī.

Mūrurumo wa mīgambo yao nīikaiguuagwo.

56 Mūniinani nīagookīrīra Babuloni;
njamba ciakuo iria irī hinya nīikaanyitwo,
namo mota mao moinangwo.

* 51:51 Rīrī nī ihinda rīrīa Nebukadinezaru aingīrīre thīinī wa hekarū na
akīmīthaahia mwaka wa 586 mbere ya gūciarwo gwa Kristū.

Nĩ ũndũ Jehova nĩ Mũrungu ũrĩhanagĩria;
we akaarĩhanĩria biũ.

⁵⁷ Anene akuo, na andũ arĩa ogĩ, o na abarũthi akuo,
o ũndũ ũmwe na anene akuo, o na njamba ciakuo iria
irĩ hinya,
othe nĩngatũma marĩio nĩ njoohi;
magaakoma nginya tene, na matiũkĩre,”
nĩguo Mũthamaki ekuuga,
o we ũrĩa rĩitwa rĩake arĩ Jehova Mwene-Hinya-
Wothe.

⁵⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
“Rũthingo rwa Babuloni rũrĩa rwariĩ nĩrũkang’aũranio
biũ,
nacio ihingo ciakuo iria ndaaya na igũrũ icinwo na
mwaki;
andũ menogagia tũhũ,
naguo wĩra wa ndũrĩrĩ no ngũ cia gũcinwo na
mwaki.”

⁵⁹ Īno nĩo ndũmĩrĩrĩ irĩa Jeremia aaheire Seraia mũrũ wa
Neria, mũrũ wa Maaseia, o ũcio warĩ mũnene ũrĩa mũrori
wa maũndũ ma nyũmba ya mũthamaki, rĩrĩa aathiire
Babuloni marĩ na Zedekia mũthamaki wa Juda mwaka-
inĩ wa ĩna wa ũthamaki wake. ⁶⁰ Jeremia nĩandĩkĩte
ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo ũhoru wothe ũkonĩ mwanangĩko
ũrĩa ũgaakinyĩrĩa Babuloni: maũndũ marĩa mothe
maandĩkitwo makoniĩ Babuloni. ⁶¹ Jeremia akiĩra Seraia
atĩrĩ, “Wakinya Babuloni-rĩ, ũgaatigĩrĩa atĩ nĩwathoma
mohoro maya mothe wanĩrĩre. ⁶² Ũcooke uuge atĩrĩ,
‘Wee Jehova, nĩugĩte nĩũkũniina kũndũ gũkũ, nĩgeetha
gũtikanatũrwo nĩ mũndũ, o na kana nyamũ; gũgũtũũra
gũkirĩte ihooru nginya tene.’ ⁶³ Warĩkia gũthoma ibuku
rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, ũrĩohere ihiga, ũrĩikie Rũũĩ rwa Farati.
⁶⁴ Ũcooke uuge atĩrĩ, ‘Ũguo noguo Babuloni gũkaarikĩra
kũũrĩre biũ, na gũtigacooka kuumĩra na igũrũ, nĩ ũndũ

wa mwanang'iko ũrĩa ngaakũrehithĩria. Nao andũ akuo nĩmakaagũa.’”

Ūhoro wa Jeremia ũkinyĩte hau.

52

Kũgũa kwa Jerusalemu

¹ Zedekia aarĩ wa mĩaka mĩrongo tĩrĩ na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nyina eetagwo Hamutali mwarĩ wa Jeremia; nake oimĩte Libina. ² Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa Jehoiakimu eekĩte. ³ Na nĩ ũndũ wa marakara ma Jehova-rĩ, nĩkĩo maũndũ macio mothe meekĩkire kũu Jerusalemu na Juda, na mũthia-inĩ akĩmaingata mehere mbere yake.

Na rĩrĩ, Zedekia akĩremera mũthamaki wa Babuloni, akĩaga gwashĩka.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwaka-inĩ wa kenda wa ũthamaki wa Zedekia, mũthenya wa ikũmi wa mweri wa ikũmi-rĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni agĩthĩ kũhũũrana na Jerusalemu arĩ na ita rĩake rĩothe, nao makĩamba hema nja ya itũũra rĩu inene, na magĩaka ihumbu cia tĩĩri mĩena yothe yarĩo cia kũmateithia gũtharĩkĩra itũũra rĩu. ⁵ Narĩo itũũra rĩu inene rĩgĩkara rĩrĩ irigiicĩrie nginya mwaka wa ikũmi na ũmwe wa ũthamaki wa Zedekia.

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya wa kenda wa mweri wa kana, ng'aragu ikĩneneha mũno kũu itũũra-inĩ, o nginya gũkĩaga irio cia kũrĩio nĩ andũ a bũrũri ũcio. ⁷ Hĩndĩ iyo rũthingo rwa itũũra rĩu inene rũkĩmomorwo, nacio mbũtũ ciothe cia ita ikĩũra. Moimire itũũra-inĩ ũtukũ magereire kĩhingoinĩ kĩrĩa kĩarĩ gatagatĩ ga thingo cieri hakuhĩ na mũgũnda wa mũthamaki, o na gũtuĩka andũ

a Babuloni nĩmarigiicĩirie itũũra rĩu inene rĩothe. Nao makĩũra merekeire Araba, ⁸ no mbūtũ ya ita ya Babuloni ĩgĩteng'eria Mũthamaki Zedekia nginya ĩkĩmũkinyĩra werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Jeriko. Thigari ciake ciothe ikĩamũranio nake ikĩhurunjwo. ⁹ Nayo mbūtũ ya ita ya Babuloni ĩkĩnyĩta Mũthamaki Zedekia.

Makĩmũtwara kũrĩ mũthamaki wa Babuloni ũrĩa warĩ kũu Ribila, bũrũri-inĩ wa Hamathu, na kũu nĩkuo aamũtuĩrĩire ciira. ¹⁰ Mũthamaki wa Babuloni arĩ kũu Ribila nĩoragithirie ariũ a Zedekia o hau maitho-inĩ ma ithe wao; agĩcooka akĩũragithia anene othe a Juda. ¹¹ Nĩacookire agĩkũũrithia Zedekia maitho, na akĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango, akĩmũtwara Babuloni, na kũu akĩmũikia njeera nginya mũthenya ũrĩa aakuire.

¹² Mũthenya wa ikũmi wa mweri wa ĩtano, mwaka-inĩ wa ikũmi na kenda wa gũthamaka kwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni-rĩ, Nebuzaradani mũnene wa arangĩri a mũthamaki wa Babuloni, ũrĩa watungataga mũthamaki wa Babuloni, agĩũka Jerusalemu, ¹³ agĩcina hekarũ ya Jehova, na nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba ciothe cia Jerusalemu. Ningĩ agĩcina nyũmba o yothe yarĩ ya bata kuo. ¹⁴ Nayo mbūtũ yothe ya ita ya Babuloni, ĩtongoretio nĩ mũnene ũcio wa arangĩri a mũthamaki, ĩkĩmomora thingo ciothe iria ciathiũrũrũkiirie Jerusalemu. ¹⁵ Nebuzaradani ũcio warĩ mũnene wa arangĩri a mũthamaki nĩatahire andũ amwe arĩa maarĩ athĩini mũno, na andũ arĩa maatigaire kũu itũũra-inĩ rĩu inene, hamwe na mabundi marĩa mangĩ, o na andũ arĩa metwarĩte o ene kũrĩ mũthamaki wa Babuloni. ¹⁶ No Nebuzaradani nĩatigire andũ amwe arĩa maarĩ athĩini mũno a bũrũri ũcio kuo, nĩguo marutage wĩra mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ na mĩgũnda-inĩ ĩrĩa ĩngĩ.

¹⁷ Andũ a Babuloni makiunanga itugĩ cia gĩcango, na metha cia kũigĩrĩrwo indo, na Karia karĩa kaarĩ ga gĩcango,

iria ciarĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, magĩkuua gĩcango kũ gĩothe magĩgĩtwara Babuloni. ¹⁸ Ningĩ magĩkuua nyũngũ, na icakũri, na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na mbakũri cia kũminjaminjĩria maaĩ, na thaani, o na indo ciothe cia gĩcango iria ciahũthagĩrwo wĩra-inĩ wa hekarũ, magĩthĩi nacio. ¹⁹ Mũnene ũcio wa thigari cia mũthamaki nĩakuire mbakũri iria nene, na Ngĩo, na mbakũri cia kũminjaminjĩria maaĩ, na nyũngũ, na mĩtĩ ya matawa, na thaani, o na mbakũri iria ciahũthagĩrwo na kũruta maruta ma kũnyuuu, iria ciothe ciathondeketwo na thahabu ĩrĩa therie kana betha.

²⁰ Gĩcango kĩrĩa kĩarutirwo itugĩ-inĩ icio cieri, na Karia kau, na ndegwa iria ikũmi na igĩrĩ cia gĩcango iria ciarĩ rungu rwako, na metha, iria Mũthamaki Solomoni aathondekete cia hekarũ ya Jehova, gĩtingĩathimĩkire nĩ kũingĩha. ²¹ O gĩtugĩ kĩmwe gĩacio kĩarĩ kĩa mĩkono ikũmi na ĩnana* kũraiha, na mĩkono ikũmi na ĩirĩ† gũthiũrũrũka; na o kĩmwe gĩacio kĩarĩ na ũtungu wa ciara inya, na kĩarĩ na irima gatagatĩ. ²² Kĩongo gĩa gĩcango kĩrĩa kĩarĩ hau gĩtugĩ-igũrũ, o kĩmwe kĩarĩ kĩa mĩkono ĩtano‡ kũraiha, na gĩkagemio na rũgara rũrĩ na makomamanga ma gĩcango gũthiũrũrũkĩria. Gĩtugĩ kũ kĩngĩ gĩa keerĩ, kĩrĩ na makomamanga makĩo nĩkĩahaanaine biũ na kũ kĩngĩ kĩa mbere. ²³ Na haarĩ na makomamanga mĩrongo kenda na matandatũ maacuhĩte mĩena-inĩ; makomamanga mothe marĩa maathiũrũrũkĩirie igũrũ wa magemio macio ma rũgara maarĩ igana rĩmwe.

²⁴ Mũnene ũcio wa arangĩri nĩanyiitire Seraia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na Zefania mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa wa keerĩ harĩ we, o na andũ arĩa atatũ maarangagĩra mũrango. ²⁵ Harĩ andũ arĩa maatigaire kũu itũũra-inĩ

* 52:21 nĩ ta mita 8 † 52:21 nĩ ta mita ithano na nuthu (5:5) ‡ 52:22 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

inene, akĩnyiita mūnene ūrĩa warūgamĩrĩire andũ a mbaara, na akĩnyiita andũ mūgwanja arĩa maataaraga mūthamaki. Ningĩ akĩnyiita karani ūrĩa mūnene, ūrĩa wandĩkithagia andũ a gũthĩ ita a bŭrŭri ūcio, na andũ ake mĩrongo ĩtandatũ arĩa maakorirwo itũũra-inĩ rĩu inene.

²⁶ Nebuzaradani ūcio mūnene wa arangĩri akĩmakuua othe, akĩmatwarĩra mūthamaki wa Babuloni kũu Ribila. ²⁷ Kũu Ribila, bŭrŭri-inĩ wa Hamathu, nĩkuo mūthamaki ūcio wa Babuloni aamoragithĩirie.

Nĩ ūndũ ūcio andũ a Juda magĩtahwo, magĩtwarwo bŭrŭri ũngĩ, makĩrutwo bŭrŭri wao. ²⁸ Ūyũ nĩguo mui-gana wa andũ arĩa Nebukadinezaru aatahire akĩmatwara bŭrŭri ũngĩ:

mwaka-inĩ wa mūgwanja aatahire Ayahudi 3,023;

²⁹ nague mwaka wa ikũmi na ĩnana wa ūthamaki wa Nebukadinezaru, agĩtaha andũ 832 kuuma Jerusalemu;

³⁰ o nague mwaka-inĩ wake wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ, agĩtaha Ayahudi 745 magĩtwarwo bŭrŭri ũngĩ

nĩ Nebuzaradani ūcio mwathi wa arangĩri a mūthamaki.

Andũ acio othe maarĩ 4,600.

Jekonia Kuohorwo

³¹ Na gũgĩkinya atĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na mūgwanja kuuma rĩrĩa Jekonia, mūthamaki wa Juda, aatwarirwo bŭrŭri ũngĩ, mwaka-inĩ ūrĩa Evili-Merodaki aatuĩkire mūthamaki wa Babuloni-rĩ, nĩohorithirie Jekonia mūthamaki wa Juda, akĩmũrekereria oime njeera mūthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtano wa mweri wa ikũmi na ĩrĩ. ³² Nĩamwarĩirie na ūhooreri, na akĩmũhe gĩtĩ gĩa kũmũtũgĩria gũkĩra athamaki acio angĩ maarĩ nao kũu Babuloni. ³³ Nĩ ūndũ ūcio Jekonia akĩruta nguo ciake cia njeera, na agĩtũura arĩanagĩra irio na mūthamaki

matukũ mothe marĩa aatũũrire muoyo. ³⁴ Mũthamaki
ũcio wa Babuloni nĩaheaga Jekonia indo cia kũmũteithia o
mũthenya matukũ mothe marĩa aatũũrire muoyo, nginya
mũthenya ũrĩa aakuire.

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of Kenya

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Jan 2022 from source files dated 29 Jan 2022

fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63